לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', י"ב בתמוז תשמ"ז, 9 ביולי 1987 / שנה מ"ד מס' 13389 / תמחיר 85 אג' כולל מע"מ

האוניברסיטאות: שכה"ל — 2000 דולר
הסטודנטים: החלטה לא רצינית

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה יעמוד בתשמ"ח על 1900 דולאר בקירוב, ולא על 1350 כפי שקבעה הממשלה ב־28.6.87 — כך החליט אתמול ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה). כל מוסר יודיע עד 1.8 לתלמידיו על גובה שכר הלימוד המקומי, ומותר יהיה לכל מוסד לקבוע שכר לימוד נמוך יותר, אם מצבו יאפשר זאת. לדעת ור"ה לא ענתה החלטת הממשלה מסוף יוני על צורכי המוסדות ותובותיהם, כאשר סרבה להוסיף 17 מיליון דולר לתקציבי המוסדות. יו"ר התאחדות הסטודנטים דוד ברמן אמר לכתבנו, כי אין להתייחס ברצינות להחלטת האוניברסיטאות. בעבר לא קיימו המוסדות את החלטותיהם וכך יהיה גם בעתיד.

לראשונה — ראש־ממשלה מצביע נגד עמדת הממשלה ● הצעת החנינה הוסרה ברוב של 69 נגד 40

מפ"ם מגישה אי־אמון בממשלה בשל הצבעת רה"מ שמיר בעד חנינה לאסירי המחתרת היהודית

„הצבעת שמיר — מתן לגיטימאציה למבצעי טרור רק בשל היותם יהודים" — נאמר בהצעת אי האמון ● שמיר הצביע בעד החנינה בעוד שר־המשפטים קרא למגישי ההצעות למשוך אותה בחזרה כי זהו „תקדים מסוכן" ● הבטיח כי ישוחררו בחנינה כוללת לאסירים ב־40 שנה למדינה ● 12 ח"כים מהליכוד הצביעו עם המתנגדים לחוק

מאת יצחק שור ומוטי בסוק, כתבינו בכנסת

סיעת מפ"ם בכנסת פנתה אתמול ליו"ר הכנסת וביקשה להעלות בשבוע הבא במליאה הצעת אי־אמון בממשלה, בשל הצבעת ראש־הממשלה יצחק שמיר בעד מתן חנינה לאנשי מחתרת הטרור היהודית.

בצעדו זה של ראש הממשלה רואה מפ"ם מתן לגיטימציה והצדקה למבצעי הטרור, רק בשל היותם יהודים. אנשי המחתרת נשפטו למאסר לפי החוק, הצבעת ראש־הממשלה פוגעת בשלטון החוק. ממשלה שהוא עומד בראשה אסור לה שתתקיים — סבורה מפ"ם.

(המשך בעמוד 2)

ש"ס ואגו"י יתנו לליכוד הזדמנות נוספת: להעביר בקרוב חוק בתי־הדין הרבניים

זעם ואכזבה שררו בקרב שתי מפלגות אלה על כשלון חוק „ההמרה" ו„מיהו יהודי" ● אם ייכשל גם חוק בתי־הדין הרבניים — יחליטו אם לתמוך בהקדמת הבחירות, או להביא להקמת ממשלה צרה ● שפירא: בליכוד אין משמעת סיעתית — באגו"י שוקלים מעבר לגוש המערך

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

בש"ס ובאגו"י שורר זעם רב על הליכוד. יצחק פרץ ואברהם שפירא אמרו אתמול, אחרי כשלון „מיהו יהודי" ו„חוק ההמרה" כי שוב הוכח שהליכוד איננו מסוגל לקיים את הבטחותיו. ש"ס תכנס בשבוע הבא את מועצת החכמים שלה, כדי להחליט במשותף על דרכה של התנועה בעתיד. שוקלים מעבר לגוש המערך.

אתמול לפנות ערב קיימה סיעת ש"ס ישיבה ממושכת, בשאלת

(המשך בעמוד 4)

הסכם עם הדרוזים /ביידין: נבלה ● עמוד 4
זעם בליכוד על הח"כ הליברלית דורון ● עמוד 3
מהפך אנטי־אורתודוכסי בתפוצות ● צלצול מהיר
נשיא גרמניה הזמין את ולדהיים ● עמוד 2
פרס ומובארק ייפגשו היום בז'נבה ● עמוד 2
רבין ייפגש עם התעשייה האווירית ● עמוד 19
רב צבאי מטיף לחזרה בתשובה ● עמוד 19

שמיר נגד ממשלתו, בעד המחתרת

הצבעתו של ראש הממשלה יצחק שמיר בעד מתן חנינה חוקית לחברי ארגון הטרור היהודי, חלקם רוצחים שפוטים, איננה רק עירעור ממלכתי על שלטון החוק, אלא גם עירעור של ראש־הממשלה על הממשלה שהיא בראשה. זו התנהגות פוליטית שאינה גובלת בהפקרות; היא ההפקרות. הטענה הפורמאלית שבה נאחזים מקורבי שמיר, כאילו לממשלת ישראל אין עמדה אחידה ומוצהרת בעניין החנינה לטרוריסטים היהודים, חסרת יסוד. מעל בימת הכנסת הופיע אתמול שר־המשפטים, ונאם נגד הצעת החוק שראש הממשלה נתן לה ידו; האם כאיש פרטי דיבר השרז כמובן, שלא; הוא ייצג את עמדת הממשלה, המכונה למירב האירוניה „ממשלת האחדות הלאומית". את עמדת הממשלה, חוץ מאשר את ראש־הממשלה, חשולל את העמדה הזו.

התופעה של ראש־ממשלה המצביע בניגוד לממשלתו רשמה, אם כן, עוד הישג חסר תקדים בספר הפראדוקסים הישראלי, ספר רב־סעיפים. אנו רואים את מושגי היסוד של דמוקראטיה פרלאמנטרית מתפוררים לנגד עינינו, והמסגרות השלטוניות של שיתוף ואחריות משותפת מתרוקנים מכל תוכן. היום, לאחר הצבעה של יצחק שמיר, יכולים תומכי החנינה לטעון הישג שאין שני לו: בזכותם הפכה ממשלת ישראל לקבוצת פוליטיקאים הראויה לביזוי מפיו של מי שאמור לעמוד בראשם ולהנהיגם.

אך לא ההיבט הפורמאלי הוא המדאיג ביותר, בהצבעתו של שמיר. מדאיגה היא תפיסת עולם המקלה ראש במעשי רצח ופיגועי טרור, בתנאי שמבצעיהם יהודים וקורבנותיהם ערבים פלשתינים.

הצעת חוק החנינה לאסירי המחתרת היהודית תהפוך את ישראל למדינה שבה ניתן לשחרר מכלא פושעים לא על סמך החלטה של בית־משפט, או של נשיא המדינה, אלא בהצבעה פשוטה בפרלמנט, לפי המוצא הלאומי של פושעים אלו. בכך תעשה סוג מסויים של פשעים למותר, ואת דמם של הקורבנות למותר אף הוא — אם רק יצליחו תומכיהם של הפושעים עצמם לגייס מספר מספיק גדול של חברי־כנסת כדי לבטל את פסק־הדין המשפטי. אך מדוע לעתור בחנינה לאסירי ארגון הטרור היהודי בלבד? מדוע שלא תאמץ לעצמה הכנסת פריבילגיה רחבה של ביטול כל פסקי הדין של בתי־משפט שאינם מוצאים חן בעיניהם של חברים, מסיבות לאומיות, או אחרות? מחר או מחרתיים לא מן הנמנע, כי יימצא רוב פרלמנטארי להעניק חנינה לגנב, אנס או סתם פורץ, אם יהיו לבני משפחתו כוח אלקטוראלי ממשי.

כאשר ראש ממשלה מצביע נגד ממשלתו, בעד עירעור שלטון החוק, וממשיך בכל זאת לכהן בתפקידו כאילו דבר לא קרה, זו ההוכחה שכל המערכת השלטונית יצאה מדעתה ומגידרה, ואינה ראויה לאימון האזרחים.

תקרית חמורה בין ח"כ גרנות לח"כ פרץ בדיון על יחס הרבנות לאתיופים

„על התבטאות דומה הורחק כהנא מחמש ישיבות" — הזהיר הלל את פרץ

ח"כ גרנות הציע להפקיע את נושא הנישואין והגרושין מידי הממסד הרבני ולהפקידו בידי כל זרם דתי, עדה או קהילה ● גרנות האשים כי בשל „קשיחות לב נגרם לאתיופים סבל רב שהביא אף למקרי התאבדות" ● הרב פרץ התפרץ כלפיו בקריאות: „שונא ישראל אנטישמי" — והוזהר ע"י יו"ר הכנסת

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ברוב קולות גדול של הקואליציה הסירה אתמול הכנסת מעל סדר יומה הצעת חוק של מפ"ם, „תיקון לחוק שיפוט בתי דין רבניים, שבאה להפקיע את נושאי הנישואין והגרושין בארץ, מידי הממסד הרבני".

נימק את החוק מוכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות. לפי הצעתו נושא הנישואין והגרושין יופקד בכל זרם דתי, עדה או קהילה, כידי מי שהוסמך לכך, לפי הנוהג הקיים והמקובל באותו ציבור.

התעללות באתיופים

גרנות הדגיש כי הקש ששבר את גב הגמל היה ההתעללות של הממסד הדתי בארץ ביהודים האתיופים. „זוהי קהילה שבשל אטימות וקשיחות לב נגרמו לה סבל כל ישועה, שהביא גם למקרי התאבדות". מזכ"ל מפ"ם הדגיש כי העדה האתיופית היא למודת סבל, גם בשל דבקותה בזהות היהודית במשך אלפיים שנה ויותר. לפי החוק של מפ"ם, אם היה

גרנות: סבל בל־ישוער

פרץ: אנטישמי

(המשך בעמוד 4)

450 אלף ישבתו ביום ראשון

בין המוסדות, שישבתו: רשות־השידור, רשות־הנמלים, רשות שדות־תעופה ותאגידים ממשלתיים ● שרותי הבריאות יפעלו במתכונת שבת ● המטה עשוי להחליט על הארכת השביתה מעבר ליום ראשון ● נמשכים השיבושים של עובדי הדירוג האחיד בשרות המדינה

מאת כתבנו לענייני עבודה

מטה המאבק הבינאגמי של האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות ... בשרות המקצועיים ... בהלו. גובש בישיבתו אתמול שהיה של התלוטות ולגבי ניהול השביתה הכללית במיגזר הציבורי והאמורה להתקיים ביום ראשון הקרוב.

מטה המאבק של ההסתדרות עובדי המדינה, המנהלת מאבק נפרד מיתר האיגודים המקצועיים החליט אתמול להמשיך ולקיים גם היום שביתה חלקית.

המטה החליט כי העובדים ינטשו

(המשך בעמוד 2)

ציורמצב

תפס כותרת / שפיק אסעד

אפיקורס בעל־כורחו

שפיק אסעד, בן 47, ראש מועצת בית־ג'אן מנהל מזה שלושה חודשים את מאבק בני כפרו למען השבת אדמותיהם שהופקעו לטובת רשות שמורות הטבע, לשמורת הר מירון. שפיק החל את הקריירה הפוליטית שלו בסוף שנות השישים, כאשר סיים קדנציה אחת כראש מועצה בבית־ג'אן. אז ייצג את המפד"ל. לאחר שלא הצליח להבחר פעם נוספת, הצטרף אסעד לד"ש וב־1977 נבחר מטעמה לכנסת. ב־1981, עם העלמותה של ד"ש, חזר שפיק לכפרו, וב־1983 נבחר שנית, על חודו של קול, כראש מועצה. מאז היבחרו מצא שפיק אסעד דרך חדשה בפוליטיקה הארצית ובוועידה האחרונה של „חרות" נבחר כציר לוועידה. מקורב למחנה שמיר, לא מדיר תמיכתו ממחנה שרון ומתייצב נגד מחנה לוי, בתוכו נמצא יריבו הפוליטי בתוך העדה, נאסר אדין, כאשר היה בכנסת, הצליח לקשר קשרים שאפשרו לו לבסס עצמו מבחינה עסקית. מעמדו הכלכלי שופר בהרבה בשנים האחרונות.

בניגוד למה שטוענים אנשי שלטון, חברי כנסת ויריביו הפוליטיים, אסעד לא דוחף את אנשי כפרו לעימות עם רשות שמורות הטבע. ההיפך הוא הנכון. בתחילת המאבק לפני שלושה חודשים, דיבר אסעד מדי יום על בניית בית ואחר כבעייה החמורה של כפרו, שהתושבים המקומיים הכווה לו בצורה שאינה משתמעת

שפיק אסעד

לשתי פנים, שהבעייה האמיתית של בית־ג'אן היא בעיית הארמות, ואם היא תיפתר תוחזורנה לבעליהן החוקיים כל יתר הבעיות ייפתרו מעצמן. שפיק אסעד, אשר שמועות עקשניות שהכחשו עליו טוענות, שהוא מנהל מו"מ מקביל עם כמה מפלגות להכלל ברשימה לכנסת הבאה נאבק על חייו הפוליטיים לא רק במישור הארצי אלא גם בכפרו. המאבק שמנהלים תושבי בית־ג'אן, מחייב את אסעד לנקוט עמדות חקיפות

יהודה ...

"המשמר"

בשטח/במוזיאון גנדי

רכבת הטראנספר

בתחילה הוא נבחר באופן חוקי לתפקידו הרם. לאחר מכן החל בתנופת בנייה והתחדשות ערכית במחוזות שלטונו. אחר־כך השתלט על שטחים גובלים בטענות שונות ומשונות של שטח מחייה, וזכויות כאלה ואחרות. ואף ביקשו להסב את שמו של מוזיאון הארץ ל„מוזיאון ארץ ישראל". ואז, נכנס למשאו־ומתן על הצטרפות ל„תחייה" והחל לדבר בגלוי על „טראנספר", והמשך הסיפור ידוע.

השעה 5 בשעון הירוני, ודקה לפני 12 בשעון הפוליטי. ברחבת

הקטר כבר מנשף

המוזיאון משתלטת קבוצה של 30 חברים מצעירי מפ"ם, מתחת לאפו של יועץ המודיעין והטרור לשעבר, על שני קרונות הרכבת שהעמיד שם גנדי ואיש, עד כה, לא ידע לשם מה.

צעירי מפ"ם, בהם יהודים וערבים, מפגינים מעל הרכבת וסביבה; חושבים שיודעים לאיזה מטרה ניתן להשתמש בה, ושואלים את גנדי בכרוזות: „האם ברכבת זו תועבר מתפקידך?" וכן: „האם למרת היסטוריה במוזיאון הארץ?"

בחור ערבי מנצרת, שהגיע להפגנה הישר מסמינר יהודי ערבי של נוער מפ"ם, מתרגם לי ברצון את השלט הכתוב בערבית שהוא מחזיק בידו: „התשובה לגנדי היא חיים בדו־קיום בין ערבים ליהודים". כשאני אומר לו שגנדי דיבר על ערביי השטחים ולא על הערבים הישראלים, יודע הבחור בן ה־16 לומר לי שזו רק ההתחלה, ושגנדי רוצה לעשות לערבים מה שהיטלר עשה לכם, היהודים, ואולי הוא צודק, ויש מי שחושב על כך — בטוח שיש — ולכן יש טעם להפגנה של ערבי ישראלי ליד איש שמאל יהודי, בטרם ישלחו גם להם כרטיסים לרכבת הבאה.

שלמה סלוצקי

בני תחרות / בית־ג'אן

דֶּרֶךְ הַטֶּבַע

אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים, אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים,
אִם חַיָּל מִשְׁתַּחְרֵר, אֵיזֶה דְּרוּז מִג'וּנְגֶ'ן,
קִפֵּל אֶת בֵּיתוֹ וְדָבָר לֹא הִפְטִיר,
רַק הֵבִיא עָלֵינוּ אֶת כָּל בְּנֵי בֵּית־גַּ'אן.

אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים. אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים,
רְצִינוּ לִשְׁמֹר עַל פֶּרַח נָדִיר,
אִם בְּחֹדֶשׁ אֶחָד, כְּגִדּוּל מַמְאִיר,
הֲקִימוּ בֵּיתָם בְּאֹרַח בִּלְתִּי־סָדִיר.

אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים. זוֹ דַּרְכּוֹ שֶׁל הַטֶּבַע –
כָּל פֶּרַח דּוֹחֵק מִלְּפָנָיו בְּנֵי־אָדָם
שֶׁיֵּלְכוּ לְאָחוֹר, לְאֵזוֹר בְּאֵר־שֶׁבַע,
יַעֲלוּ עַל טְרַנְסְפֶר, אִם יֵשׁ לָהֶם דָּם.

אָנוּ לֹא אֲשֵׁמִים. אַדְמָתָם שְׁמוּרַת־טֶבַע,
עֲדַת גַּשָּׁשִׁים לֹא צְרִיכָה כְּלָל מִשְׁכָּן.
אֲנַחְנוּ נָסִיר אֹהָלִים מִכָּל גֶּבַע
כִּי אֲנַחְנוּ בְּעַד כִּבּוּשׁ מְעֻדְכָּן.

אילן שיינפלד

בשטח / „עירום" בנתיבות

בעזרת צ'יצ'ולינה

מי שמייחס את ההתעוררות החרדית בנתיבות לבית אבו חצירא — לא מכיר את השטח. אגודת־משפחת הבבא ברוך, שנאותיו ואהבותיו, בנותיו ומאהביהן — שמה את „ריינסטי" בכיס הקטן, ולא משם תיפתח ההתחרדות. הרוחות הפנאטיות מנשבות דווקא מכיוון הגוש היריב — „ישיבת הנגב". בנתיבות מדקדקים בפרטים, ואתמול אמרו לי כמה חילונים בעיירה — ברוך (אבו־חצירה) לא אשם. סגן ראש המועצה (חילונית) יחיאל זוהר, מבטיח, שיזמן ישיבת מועצה שלא מן המניין לדון בנושא הצנזורה. זוהר יתבע להפסיק לאלתר את הצנזורה על עתונים וספרים בספריה. כרוזים שהודפסו כאן שלשום והופצו אתמול, מדברים על „חבית חומר נפץ" ועל „כאן לא תהיה בני־ברק שנייה". גם תמונות של צ'יצ'ולינה הופצו כאן, למי שלא זכה לראותה עד כה מחמת הצנזורה. דמותה של כוכבת הפורנו, שמן הסתם מעולם לא שמעה על נתיבות, נשלפה כאן על ידי החילוניים כדי להוציא את החרדים משלוותם. צ'יצ'ולינה בראש המאבק. „לא נוותר", מבטיחים. „צריך להבעיר צמיגים", אומרים, כי יודעים שכך צריך לומר לעתונאים. צעיר מקומי מבטיח, שבשבת יפרצו הוא וחבריו לבריכה הסגורה בצו הדתיים — ויערכו שם שחייה הפגנתית. בהילולה השנתית לזכר הבבא סאלי, יתאחדו שוב הגושים החרדיים היריבים, החילונים ואלה שעוד לא החליטו — ולנתיבות שוב תהיה עדנה וקדושה.

שלי יחימוביץ

מדף/ סיפורת

נוגעים־לא נוגעים

נורית זרחי־כהן: „דפנה ויולה"; זמורה־ביתן; 1987.

דפנה, גיבורת הנובלה הראשונה, חיה ספק בחלום ספק במציאות. חייה, וכך אף חיי הסובבים אותה, זורמים לצידה, כשעיסוקה בהזיותיה מתנגש במימוש המשימות היומיומיות.

לתוך המציאות של דפנה נכנסת התולה, המנהלת עימה שיחות של ממש. ודווקא התחולה, המדברת כבת־אנוש, כאילו זוהי תופעה של יומיום, מנסה לחבר את דפנה את המציאות! „אל תכניסי אותי, בבקשה, לאידיליה המשפחתית" — אומרת היא, החתולה, אל האשה — „אינני קונה את האגדה הזאת". הסיפור של דפנה לא נסגר, כאילו ללא סוף; ואולי זהו המסר העיקרי שלו — ההתמסמסות עם החיים, ללא התחלה וללא סוף, התמסמסות הגבולות בין האשליה לבין המציאות.

הנובלה השנייה — סיפורה של יולה־יעל, ילדה־נערה השוהה בקיבוץ, תלושה ומוזרה, ומשם מועברת לבית מכרה של אימה בחיפה. יולה אינה שייכת, לא למציאות הארץ־ישראלית של הקיבוץ ולא למציאות של המכרה, החיה עדיין את חוויות העבר, בגולה.

בסיפור מסכת יחסים עם בני המין השני, שמן תום, בורות ומוזרות שוורים בהם. כדפנה, כך אף יולה, תלושה ממה שקורה באמת, הדברים מתרחשים לידה. נוגעים־לא נוגעים בה כשמדובר בגופה שלה.

נורית זרחי־כהן מיטיבה להעביר תלישות ומוזרות. ועם זאת דומני, כי דווקא אלה טוחפים לתחושה של ריחוק מסוים מהמציאות של הסיפור.

מרים שה

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

אנכון מזרע

מתקן הרמה הידראולי לנכים

התאמה ספציפית לכל תנאי שטח

לתנועה חופשית וקלה יותר

תעשה מודרני

שער־הגולן בת 50

הזמנה

השבת, ה־11.7.87, בשעה 20.30

חגיגת היובל

מוזמנים:

בנים, הורים, חברי גרעינים, ידידים וחיילינו באשר הם שם

נא לראות זאת כהזמנה אישית

המפקדים מתבקשים לשחרר את חיילינו לערב זה

קיבוץ שער־הגולן
ועדת היובל

נכשל המאמץ להסדיר לפרס פגישה עם פוליאקוב בז'נווה

שר־החוץ דחה טיסתו לשווייץ מאמש להיום וייפגש עם מובארק הערב

מאת יוסף אלפרן, כתב „על המשמר" בשווייץ

ז'נווה. — מאמצים שנעשו בימים האחרונים, על־ידי נציגות ישראל ליד משרד האו"ם והאירגונים הבינלאומיים בז'נווה, לקבוע פגישות נוספות לשר החוץ, שמעון פרס, נוסף לפגישתו היום עם הנשיא מובארק, נכשלו — זאת המסקנה מן העובדה, ששר החוץ, שהיה אמור להגיע לז'נווה אמש, יגיע רק היום אחר־הצהריים.

„שר החוץ יפגש מחר בערב (הערב) עם נשיא מצריים וימריא בחזרה ארצה ביום ו' בבוקר," אמר לי דוד דניאלי, המשמש יועץ ודובר נציגות ישראל במקום.

בין האישים המשתתפים בטקס הפתיחה של ועידת אירגון האו"ם לסחר ופיתוח גם קולונל נגואסו, ראש ממשלת קונגו ונשיאו בפועל של האירגון לאחדות אפריקה, ומירצ'יק מיוסוב, ראש ממשלת יוגוסלביה.

עובדה מפתיעה

בעוד שאי־היכולת הישראלית ליצור קשר עם השניים מובנת פחות או יותר, מפתיעה מאוד העובדה, שלפי שעה עלו בתוהו המאמצים להסדיר פגישה בין פרס לוולאדימיר פוליאקוב, ראש מחלקת המזה"ת במשרד החוץ הסובייטי, הנימצא עתה בז'נווה.

אתמול אחרי־הצהריים עמדו להגיע לז'נווה מנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר ויועצו של פרס לענייני תקשורת, אורי סביר.

סידורי בטחון קפדניים

ב„ארמון האומות", ששימש בעבר מישכן חבר־הלאומים ומשמש עתה המשרד האירופי של האו"ם, נעשו אתמול סידורי ביטחון קפדניים, לקראת פתיחת הוועידה היום. אנשי הביטחון יצויידו במכשירים לגילוי חומר־נפץ, דומים לאלה של בודקי המיתקנים בשדות־התעופה, ואף דיפלומט או חבר משלחת לא יוכל להיכנס לאולם הראשי בלי שייבדק.

העובדה, שנשיא צרפת ינאם הבוקר בטקס פתיחת הוועידה רק מגבירה את העירנות, על רקע המשבר הנוכחי בין צרפת לאיראן, וניתן לשער, שיהיה מתח ביטחוני דומה גם מחר, כאשר ינאם באותו אולם הנשיא מובארק.

בהקשר זה, בוטלו גם הסיורים השיגרתיים של תיירים ב„ארמון האומות", היום ומחר.

פיקרינג ידווח הבוקר לפרס על שיחות מרפי־פוליאקוב

מאת דליה שחורי — הכתבת המדינית של „על המשמר"

מ"מ ראש הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס ייפגש הבוקר, לפני צאתו לז'נווה, עם שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג ויקבל ממנו דיווח ראשוני על שיחות מארפי־פוליאקוב שהתקיימו השבוע בז'נווה ועסקו גם בתהליך השלום ובוועידה הבין לאומית.

פרס יוצא הבוקר לז'נווה למסע בן יום אחד. סמוך להגיעו יפגוש פרס את נשיא מצרים, חוסני מובארק, כן יפגוש את מזכ"ל האו"ם פרז דה־קויאר; בז'נווה, מתקיימת עתה ועדת האו"ם לכלכלה ולפיתוח.

פרס לא יפגוש את ריצ'רד מרפי ואף לא את ולאדימיר פוליקוב, שכבר סיימו את שיחותיהם ועזבו את ז'נווה.

מנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר יצא לז'נווה אתמול כדי להכין את ביקור פרס. יילוו את פרס ראש לשכתו אורי סביר ויועצו המדיני נמרוד נוביק.

הרוב הסיר ארבע הצעות לביטול איסור המפגשים עם אש"ף

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר" בכנסת

ברוב של שלושים נגד עשרים הסירה הכנסת מעל סדר יומה ארבע הצעות חוק, של סיעות השמאל, לביטול החוק האוסר על פגישות אש"ף. מוחמד וותד, בשם סיעת מפ"ם, טען כי החוק הוא אנטי־דמוקרטי, מתגרה ובלתי מעשי. אם החוק לא יבוטל, יואשמו יותר ישראלים, בעבירה על חוק חסר היגיון" אמר. שולמית אלוני (ר"צ) טענה כי חוק המפגשים עם אש"ף הוא בלתי חוקי, כיוון שהוא עומד בסתירה לחוקי יסוד של המדינה, כמו חוק חופש הביטוי. תופיק זיאד (חד"ש) טען כי חוק המפגשים נועד למנוע כל ניסיון לקירוב עמדות בין העם היהודי והעם הערבי.

המשכים

450 אלף ישבתו

(סוף מעמוד ראשון)

את מקומות העבודה שעה אחת מוקדם מהמועד הרגיל. אתמול השביתו העובדים בדירוג האחיד את היחידות השונות בשירות המדינה בין השעות שמונה לעשר בבוקר. העובדים בדירוגים מקצועיים עבדו כרגיל.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, אשר ישב בראש ישיבת מטה המאבק הבינאגפי, אמר כי נוכח עיקשותו של שר־האוצר, משה ניסים, אין מנוס מהשבתה וכי תחושתו היא שניסים מפקפק ברצינות הכוונות וצעדי ההסתדרות. מטה המאבק יתכנס ביום ראשון הקרוב כדי להחליט על המשך צעדיו ונשקלת האפשרות להמשיך בהשבתה מלאה, או חלקית, גם לאחר יום ראשון הקרוב.

שביתת 450 אלף

ההשבתה תקיף כארבע מאות וחמישים אלף עובדים בכל המקצועות. השביתה תחל בשעה שש בבוקר ותמשך 24 שעות. היא תכלול את העובדים במשרדי הממשלה, העיריות, השלטון המקומי, המוסדות הלאומיים, המוסדות להשכלה גבוהה, הרשויות הממלכתיות כרשות הנמלים, רשות השידור, רדיו וטלוויזיה, כולל שירותי החדשות וכן את התאגידים הממשלתיים. הבחינות במוסדות להשכלה גבוהה יתקיימו כסידרן.

רשות שדות התעופה תשבות בין השעות עשר לשש בערב. מפעלים יצרניים במיגזר הציבורי והממשלתי, לרבות מפעלים בטחוניים, יקיימו אסיפות הסברה בין השעות תשע לעשר בבוקר. אספקת המים והחשמל תהיה כסדרה.

מתכונת שבת

שירותי הבריאות, החירום וההצלה יופעלו במתכונת שבת. שירותי התחבורה, פרט לרכבת ישראל יפעלו כרגיל. כן יפעלו כרגיל מוסדות המטפלים בקשישים, מוגבלים, ילדים ונכים.

מטה מצומצם בראשות סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי מאיר גת יבדוק ויתייחס לכל פנייה לשחרור מהשביתה. המטה יפעיל מערכת ריווח שתזרים מידע על ניהול השביתה.

בסיס להידברות

יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, יעקב שמאי, נפגש אתמול עם שר האוצר משה נסים בלשכתו בירושלים. שמאי תבע מניסים להגמיש את עמדתו בעניין תוספות השכר לבעלי הדרגות הנמוכות והבינוניות בשירות הציבורי. הוא הזהיר את השר באומרו כי התסיסה ביחסי העבודה תערער את היציבות במשק. לדבריו שוכנע כי יש בסיס לחידוש המו"מ ולשם כך הוא מתכוון ליזום פגישה היום עם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

רה"מ מצביע בעד החנינה. (צילום: הראתי)

מפ"ם מגישה אי־אמון

(סוף מעמוד ראשון)

טרוריסט בראש הממשלה

יוסי שריד (ר"צ) טען, כי אין זה מן הראוי שטרוריסט כשמיר יעמוד בראש־הממשלה, אם לא למד מאז דבר ולא שכח. שריד רמז לתקופת עמידתו של שמיר בראש לח"י. „המתקדמת" טענה „כי אתמול נחשפה דמותו האמיתית של שמיר, כאיש טרור שבעברו מצוייה רשימה ארוכה של חפים מפשע".

ברוב קולות גדול מאד 69 נגד 40 ו־2 נמנעים, הסירה אתמול הכנסת מעל סדר יומה את חוק החנינה לאסירי המחתרת היהודית, של הימין והמפלגות הדתיות. רה"מ שמיר תמך במתן חנינה לאסירים. סגן רה"מ דוד לוי נעדר מההצבעה.

רה"מ נגד ממשלתו

לאחר ההצבעה הביעו שרים בממשלה וח"כים רבים תמיהה על דרך ההצבעה של רה"מ שמיר. פרופסור למשפטים וח"כ אמנון רובינשטיין (שינוי) טען כי לראשונה בתולדות המדינה הצביע ראש הממשלה נגד עמדת הממשלה.

את חוק החנינה נימק אברהם ורדיגר (אגו"י). כשקם לדבר קרא יוסי שריד „הוא נציג הרוצחים".

ורדיגר „נציג הרוצחים"

לדעת ורדיגר יש להעניק חנינה לשבעת אסירי המחתרת היהודית, באמצעות חקיקה, ולשחררם כליל מהכלא. אומנם עדיף היה שהחנינה תבוא, במסגרת החוק הקיים, ע"י הנשיא, אלא שחיים הרצוג לא עושה כן, משום מה. ורדיגר שיבח את אסירי המחתרת, תוך שהוא טוען כי מרבית העם תומכים בשחרורם לאלתר מהכלא. „הם מודים בשגיאתם, נענשו וסבלו רבות", סיכם ורדיגר את דבריו.

שר־המשפטים אברהם שריר (ליכוד־חרות) שהשיב בשם הממשלה, טען כבר בראשית דבריו כי „הצעת החוק הזאת היה ראוי שלא תוגש. אני מציע למגישיה למשוך אותה בחזרה".

חנינה לכלל האסירים

שריר הזכיר לחסידי המחתרת היהודית כי הוא מתכוון להמליץ על חנינה גורפת בשנה הבאה, לציבור האסירים, במסגרת חגיגות הארבעים למדינה. במסגרת חנינה זו, יובא בחשבון גם עניינם של אסירי המחתרת. „אסור לפגוע בסמכות נשיא המדינה. מוסד החנינה נתון לשיקול דעתו. כולנו מכבדים את שיקול דעתו וניסיון העבר אכן תומך בכך".

„תקדים מסוכן"

השר שריר הדגיש כי תומכי החנינה עלולים לקבוע תקדים מסוכן בחקיקה הישראלית. „מחר, בקונסטלציה פוליטית אחרת תוכל להיווצר הצעה לחנינה לקבוצה אחרת של אנשים, מחבלים למשל".

לבקשת 20 ח"כים ההצבעה בעד ונגד החוק היתה שמית. כפי שנמסר בעתוננו אתמול תמך רוב מוחץ של הח"כים, 69, בהסרת החוק מעל סדר היום של הכנסת 40 ח"כים תמכו בחוק החנינה.

שרי הליכוד שתמכו

רק שלושה משרי הליכוד תמכו בחנינה. מדובר ברה"מ שמיר, ובשרים שרון וקורפו. הצביעו בעד גם השרים המר והורוביץ. תמכו בחוק כל הסיעות הדתיות, התחיה, ומרבית ח"כי הליכוד. המערך וסיעות השמאל הורידו את החוק מעל סדר היום הלאומי. כשהם נעזרים בשנים עשר ח"כים מהליכוד, שבעה מהם מחטיבת „חרות". דוני מילוא ומיכה רייסר נמנעו מהצבעה. נעדרו מההצבעה השרים משה ארנס, משה ניסים, משה קצב ויצחק מודעי וכן הח"כים בן־אלישר ווינשטיין.

"המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121, טל' 3–233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

אתי רונאל

ד"ר הרצל פישמן, על הבחירות בהסתדרות הציונית

זו מהפכה של ממש

מהי משמעות העובדה, ששליש מכלל המנדטים בבחירות להסתדרות הציונית בארה"ב הוענק לרפורמים (33 מנדטים) ולקונסרווטיבים (20 מנדטים)?

זוהי מהפכה של ממש, מפתיעה. כי בעוד שהרושם כאן בארץ הוא, שנושא הדת צריך להיות נתון בידי היהדות האורתודוקסית, מעדיף הרוב הגדול של יהודי ארה"ב דווקא את הגופים הדתיים הלא אורתודוקסיים. אני חושב, שללא הקנאות הדתית כאן בארץ, שבאה לידי ביטוי גם בהצעות לשינוי חוק־השבות וחוק המרת־הדת, שעוררו הדים כה קשים בארה"ב, לא היתה המהפכה הזאת קורית. כך שבמקום לקרב את יהודי ארה"ב, וביחוד את היהדות הקונסרווטיבית שומרת ההלכה, כפי שמטיפה המפד"ל, לרבות השר יוסף שפירא, הצליחה היהדות האורתודוקסית להרחיק את יהודי ארה"ב ואפילו לקומם אותה.

האם יש לבחירות הללו גם משמעות מעשית?

בהחלט. לפני הבחירות הללו לא היו הקונסרווטיבים מאורגנים וגם הרפורמים היו במיעוט, ואיש לא התחשב בכוחם הפוליטי, מכיון שהכוח הזה לא היה מגובש דיו. אלא, שהחל מעכשיו, תצטרך התנועה הציונית להתייחס לגופים הללו ביתר־רצינות, מכיוון שהיום יש לרפורמים ולקונסרווטיבים תיקים בהנהלה הציונית, ולא רק אפשרות להשתתף בישיבותיה כמשקיפים ללא זכות־הצבעה.

האם מורות תוצאות ההצבעה גם על העדפתו של חלק מהציבור היהודי את הגופים הדתיים הלא אורתודוקסיים על התנועות הציוניות?

כן. רבים מאלה, שהשתייכו בעבר להסתדרות הציונית הכללית או ל„הרסה", הנחילו, קודם כל, מפלה מוחצת לגוש הליכוד. אבל, גם תנועת העבודה, הדוגלת בפלוראליזם דתי, צריכה להבין, שתהליך ההשתייכות של רוב יהודי ארה"ב לתנועות הדתיות המתקדמות עמוק יותר מתחושת השתייכותם לתנועות הציוניות. היהודים הרפורמיים והקונסרווטיביים באים כל שבת לבית־הכנסת, שנותן לחלק מחיי־המשפחה, בעוד שהשתייכותם לתנועות הציוניות מתבטאת בסה"כ בהשתתפות בישיבות, המתקיימות פעם או פעמיים בשנה ותו לא. כדאי, שהתנועה הציונית תאחה סוף־סוף את הקרע בין הדת היהודית הנאורה לבין הלאום היהודי המתחדש, מתוך התמודדות אינטלקטואלית ומוסרית עם כוחן המתגבש של התנועות האמורות.

אתי רונאל

שמיר אינו מברך על פגישת פרס־מובארק

„אינני מברך את ברכת הדרך ושר החוץ יודע את דעותי, וכך גם הנשיא מובארק ואינני מצפה לשום דבר חדש משיחות אלה," אמר אמש ראש־הממשלה יצחק שמיר בתשובה לשאלת עתונאים על יחסו לנסיעת פרס לז'נבה ועל הפגישה הצפוייה עם מובארק. שמיר היה אורח בעצרת היובל של קיבוץ טירת־צבי, וקרא באותו מעמד לחוסיין לבוא ולדבר עימו במו"מ ישיר. (עתים)

נשיא גרמניה מזמין את ולדהיים ל„פגישת שכנים"

וינה. — נשיא גרמניה המערבית, ריכארד פון וייצקר, הזמין את נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים, ל„פגישת שכנים" — מסר אתמול שר החוץ האוסטרי, אלואיס מוק.

פגישה בלתי רשמית כזו לא תיחשב לביקור ממלכתי, אך זו ההזמנה הראשונה שנמסרה לולדהיים על־ידי ראש מדינה מערבי.

כן אמר מוק, כי לולדהיים יש עוד שתי הזמנות אחרות ממדינות מערביות, שעליהן לא נמסר עדיין רשמית.

לא נמסר מתי והיכן תתקיים „פגישת השכנים" בין נשיאי גרמניה ואוסטריה.

בבאלבאך, באוסטריה, גרם אתמול ויליאם קלארק, שהיה שר הפנים בממשלת ארה"ב, מבוכה מסויימת, בהרימו כוס לחיי הנשיאים רייגן ולדהיים, בנשף שנערך לרגל ועידה לדו־שיח אמריקני־אירופי. קלארק הסביר לעתונאים, כי היתה זו „ברכת־לחיים סטנדרטית", וכי עשה זאת כאדם פרטי, ולא כנציג המימשל האמריקני. (ע.י.ר. ע.צ. איי.פי)

פרס — פרסקי — באקול

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס התפנה אתמול לפגישה קלה בת מחצית השעה עם שחקנית הקולנוע לורן באקול, הנמצאת בישראל לרגל הסרטת סרט על פי ספר של אגאתה קריסטי.

פרס, אשר קרא את ספרה האוטוביוגרפי של באקול, זכר כי שם נעוריה הוא פרסקי, כשם משפחתו שלו, וביקש לברר אם יש ביניהם קרבת משפחה.

השיחה העלתה, כי מוצא המשפחות של באקול ופרס הוא מאותו איזור בפולין, אך השניים לא יכלו למצוא קרבת משפחה מוכחת.

פרס סיפר לבאקול על הציונות ותקומת ישראל והציע לבאקול כי ילדיה יעלו לישראל ויקבלו אזרחות ישראלית, לפי חוק השבות. באקול אמרה, שבתה היא אחות במקצועה ופרס אמר, שאם היא אחות וגם יפה, הוא מציע שתעלה לארץ כי „אנו צריכים אחיות".

לחברנו
רוביק רוזנטל

ברכות ידידותיות
עם הופעת ספרך החדש
צעקה שקטה

בית „על המשמר"

המערך, מפ"ם, רצ, חד"ש „שינוי" והמתקדמת גברו על ליכוד־דתיים

לקואליציה זו שגברה על הימין הצטרפו בשתי ההצבעות על חוקי הדת — או באחת מהן — שרה דורון, רפאל איתן, אהוד אולמרט, דן תיכון ויגאל הורביץ

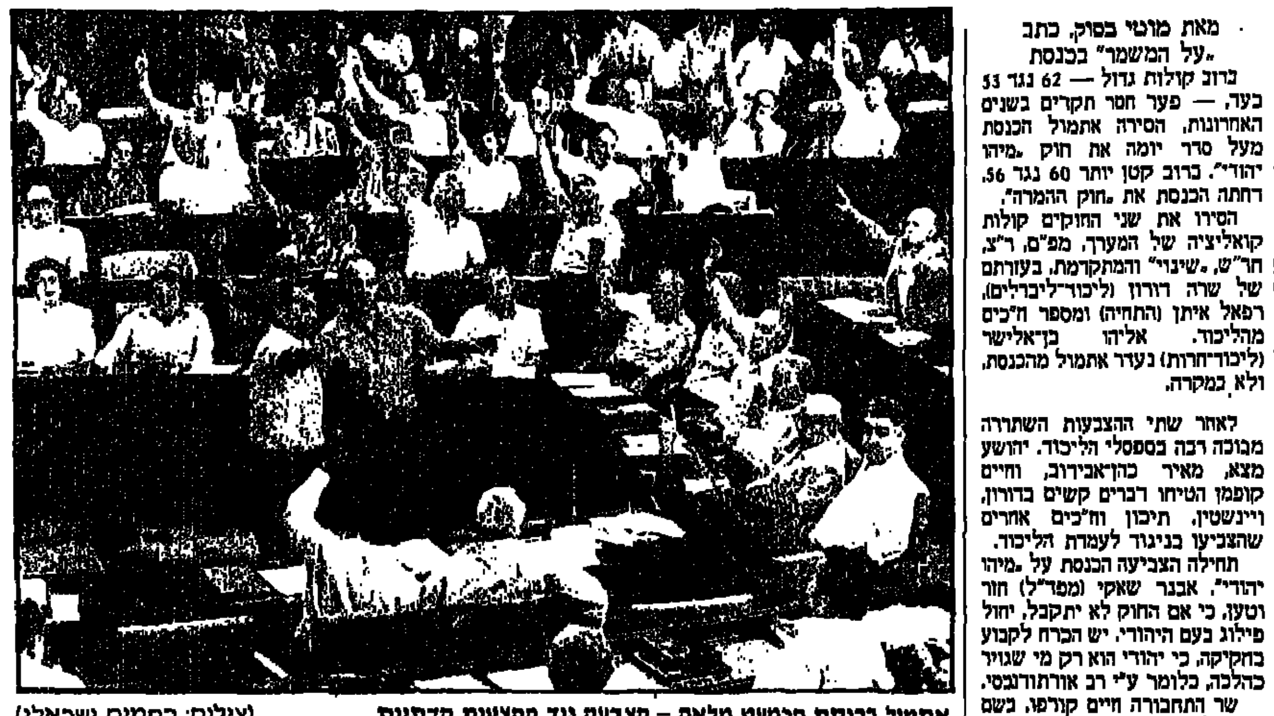

אתמול בכנסת הכמעט מלאה — הצבעה נגד ההצעות הדתיות. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ברוב קולות גדול — 62 נגד 53 בעד, — פער חסר תקדים בשנים האחרונות, הסירה אתמול הכנסת מעל סדר יומה את חוק „מיהו יהודי". ברוב קטן יותר 60 נגד 56 דחתה הכנסת את „חוק ההמרה".

הסירו את שני החוקים קולות קואליציה של המערך, מפ"ם, ר"צ, חד"ש, „שינוי" והמתקדמת, בעזרתם של שרה דורון (ליכוד־ליברלים), רפאל איתן (התחיה) ומספר ח"כים מהליכוד. אליהו בן־אלישר (ליכוד־חרות) נעדר אתמול מהכנסת, ולא במקרה.

לאחר שתי ההצבעות השתררה מבוכה רבה בספסלי הליכוד. יהושע מצא, מאיר כהן־אבידוב, וחיים קופמן הטיחו דברים קשים בדורון, וויינשטיין, תיכון וח"כים אחרים שהצביעו בניגוד לעמדת הליכוד.

תחילה הצביעה הכנסת על „מיהו יהודי". אבנר שאקי (מפד"ל) חזר וטען, כי אם החוק לא יתקבל, יחול פילוג בעם היהודי. יש הכרח לקבוע בחקיקה, כי יהודי הוא רק מי שגויר כהלכה, כלומר ע"י רב אורתודוכסי.

שר התחבורה חיים קורפו, בשם הממשלה, אמר כי השרים חצויים בדעותיהם בנושא „מיהו יהודי" כמו בנושא „חוק ההמרה". לפיכך אין עמדת ממשלה בנושא זה.

בהצבעה השמית על החוק הפתיעו אהוד אולמרט, דן תיכון (ליכוד) ויגאל הורוביץ (אומץ) שהצטרפו לחבריהם דורון ואיתן והצביעו יחד עם המערך והשמאל להסרת „מיהו יהודי". גם ויירמן עטשי הצביע נגד.

נעדר מהצבעה ח"כ בן־אלישר ואילו שני הליברלים ויינשטיין ואוריאל לין נמנעו מהצבעה. מנחם הכהן (מערך) הנהנה מחופש הצבעה בנושאי דת, הצביע כצפוי עם גוש הימין־דתיים.

בהצבעה על „חוק ההמרה" של ש"ס, היו התוצאות מעט שונות. גם בגלל מחוייבות הליכוד לש"ס בנושא זה (איום בפרישה מהקואליציה), וגם משום שחוק זה, בהיותו חדש נושא פחות מטען רגשי מקודמו. הפעם חזרו אולמרט, ויינשטיין, לין ותיכון הביתה לליכוד, והצביעו יחד עם הדתיים בעד החוק, ומנגד מנחם הכהן, הצביע הפעם עם המערך. רק דורון ורפאל איתן המשיכו במרייהם, וסירבו לתת יד לחקיקה הדתית. בן־אלישר (ליכוד) והשר הורוביץ (אומץ) נעדרו מההצבעה.

ח"כ דורון שהצביעה עם השמאל „כוכבת תבוסת הליכוד" בכנסת

ח"כ יהושע מצא דורש להדיחה מכהונת יו"ר סיעת הליכוד בכנסת ואילו השר משה ארנס הדביק לה נשיקת הוקרה ● זעם גם על יגאל הורביץ ובן אלישר

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„עם כל הכבוד לח"כ דורון, אני בדעה, שבדרך התנהגותה אתמול, היא פסלה את עצמה מלהמשיך ולכהן בתפקיד יו"ר סיעת הליכוד בכנסת. אני אישית לא רואה כל אפשרות לשתף עימה פעולה במישור הפרלמנטרי".

זהו קטע מכתב ששלח אתמול מצליף הליכוד בכנסת, יהושע מצא, אל הנהלת הסיעה, בתגובה לדרך הצבעתה אתמול של דורון, על „חוק מיהו יהודי" ו„חוק ההמרה".

הצבעתה החד־משמעית של דורון נגד שני החוקים הנ"ל, עוררה גל של תגובות בליכוד. השר משה ארנס (חרות) הדביק לה נשיקת הוקרה. ומנגד הצטרף מאיר כהן־אבידוב לדרישת מצא, להדיחה מכל תפקיד בסיעה בכנסת.

מצא טוען, כי אין גם לעבור לסדר היום על ההיעדרות, ללא כל הסבר, של בן־אלישר אתמול מהכנסת.

ביחס להעדרות יגאל הורביץ מההצבעה על „חוק ההמרה" קבע מצא, „רק לפני כשלושה שבועות הבטחנו לסיעתו שני מקומות בכנסת הבאה, מחיר יקר, בתמורה להצטרפותו לליכוד כחטיבה. והנה המפרעה הראשונה שלו. לי אישית נראה צעדו כחמור ביותר. אם נתייחס לדרך התנהגותו בקלות דעת נשלם על כך ביוקר במועד אחר".

שרה דורון, כוכבת יום האתמול בכנסת, ישבה נינוחה מאוד במזנון הח"כים, מוקפת בחברי כנסת ובעתונאים. היא הראתה לכולם, בגאווה, ערימה גדולה של מברקים, מכל רחבי תבל, מארגונים יהודיים ומנשים ואנשים פרטיים, המברכים אותה לרגל הודעתה, כי תצביע נגד חוק „מיהו יהודי" בשתי גרסאותיו. ערימת מברקים שניה, בירכה את חברת הכנסת האמיצה על דרך הצבעתה.

דורון טענה, כי בשיחה בארבע עיניים, שהיתה לה עם שמיר הוא לא לחץ עליה בנושא דרך הצבעתה. „הוא רק שאל בנימוס איך אצביע ואני עניתי לו".

לוינסקי בטלפון למנהיגי יהדות ארה"ב: סיפוק על כשלון ההצעות הדתיות

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

מ"מ יו"ר ההנהלה הציונית, עקיבא לוינסקי, הביע סיפוק וקורת רוח מכשלון הנסיונות לתיקון חוק השבות ולחוקק את פקודת המרת הדת, בהודעה מיוחדת שמסר אמש טלפונית למנהיגי יהדות ארה"ב.

נסיונות אלה, אמר לוינסקי, עלולים לגרום לקרע חמור בעם היהודי, לניתוק חלקים גדולים ממנו וממדינת ישראל ולפגוע קשות בעלייה.

לוינסקי הוסיף בשיחה עם כתב „על המשמר", כי נסיונות חקיקה אלה עומדים בסתירה לחוק „האמנה" הקובע, כי על הממשלה להיוועץ בהסתדרות הציונית, שתקבע עמדתה בנושאים „מיהו יהודי".

שינוי החוק, הטעים, יגרום נזק כל ישעור לפעולות עידוד העלייה מהמערב ומיכולת גיוס הכספים עבור מפעלים חיוניים בארץ.

בהתייחסו לתוצאות הבחירות לקונגרס הציוני בארה"ב שהתפרסמו אמש, וכהן זכו הרפורמים והקונסרבטיבים ל־53 צירים מתוך 152. (הרפורמים קיבלו 33 צירים לעומת 14 ב־82' ואילו הקונסרבטיבים 20 צירים לעומת אפס), אמר לוינסקי:

„הירידה התלולה של המפלגות המרכיבות את הליכוד מ־35 ל־21 מוכיחה, כי שאלת „מיהו יהודי" ושמירה על אחדות העם הינם עקרון בסיסי ומרכזי בחיי העם היהודי. על מדינת ישראל, מולדת העם היהודי כולו, לתת דעתה, להלכי הרוח השוררים בעם ולעשות כל מאמץ לשמור על המשך אחדותו וקיומו".

לשער־הגולן בחג היובל
לפינה חמה מפינה חמה בלב

ברכות

עלי כהן
(יוצא „צבר")
כתב „על המשמר", קופנהגן

לזיוה וירמיהו יעקבי

עם הולדת הנכד
ברכות

„על המשמר"

שמיר: הצבעתי בעד חנינה כדעה פרטית

מאת שלמה גלזר

ראש הממשלה יצחק שמיר היה אתמול אורח קיבוץ טירת צבי, שחגג 50 שנה להיווסדו „בעומדי פה על גדות הירדן, במקום בו עובר הגבול", אמר שמיר, בדברי ברכתו לקיבוץ. „אני רואה את תנאי השלום. אני קורא לשליטי ירדן לבוא למו"מ ישיר, שיחות פנים אל פנים, ללא מעורבות של גורמים רחוקים, זרים ולפעמים גם עויינים."

בהתייחסו לעניינים, שעל סדר היום הלאומי, אמר שמיר „אין מקום לדבר על עמדת הממשלה בנושא חוק החנינה לאסירי ארגון הטרור היהודי. לא התקיים בממשלה שום דיון בנושא וממילא לא גיבשה הממשלה עמדה. שר המשפטים הביע אתמול בכנסת את עמדתו האישית ואילו אני בדרך הצבעתי הבעתי את עמדתי האישית. אני מתנגד לקיום מעשה המחתרת, אמר שמיר אבל לאחר שאנשים אלו נענשו והביעו חרטה על מעשיהם. יש לנקוט כלפיהם במידת החסד והרחמים".

זהו מקרה יוצא מהכלל והמחתרת אינה תופעה שגרתית ואסור להתייחס אליה כאל כזאת. „אינני חושב, הוסיף, כי להצבעה בכנסת בחוקים הדתיים תהיה השפעה על ממשלת האחדות הלאומית. המאבק על החוק „מיהו יהודי" לא התחיל היום, אבל הוא הכרחי וטוב לטווח ארוך לעם ישראל. לחצי המפלגות הקטנות הם חלק מכל ממשלה קואליציונית.

נבון: הטרנספר של גנדי אווילי ומסוכן

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„הרעיון שהעלה אלוף (מיל.) רחבעם זאבי, בסוף השבוע שעבר, בזכות טרנספר של ערביי השטחים, הוא אווילי כתוכנו ומסוכן בהשלכותיו", אמר אתמול שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, בכנסת.

בהשיבו לשאילתה בע"פ של ח"כ חיים רמון תקף השר בחריפות את זאבי. „הוא מניח שתושבי השטחים הם חפצים נטולי כל רצון, שאפשר לטלטל ולהעבירם ממקום למקום בלי לשאול את פיהם".

הרעיון מסוכן, כיוון שיש בו „מעין לגיטימציה לאותו חוג קיצוני הדוגל בגירוש הערבים בכוח הזרוע בהזדמנות נאותה".

השר הרגיש, כי גם אם למשרדו היתה סמכות, בתחום הפיטורים במוזיאון הארץ, לא היה מפטר את זאבי מתפקידו. „זכותו להתנגד לדעתו, אך זכותו להשמיע את דעתו באופן חופשי". השר הדגיש כי לא יגיש כל תביעה משפטית נגד מנהל מוזיאון הארץ, בגין הפרת החוק נגד גזענות.

בסיום דבריו המליץ שר החינוך והתרבות, לכל המתבטאים בנושאים פוליטיים רגישים, לחשוב יותר, להתבטא פחות, ובעיקר לשמור על לשון זהירה.

נחנך אגף חדש בבית זקנים בכפר שמריהו: 2500 דולר לחודש

במעונות „נווה אביב" בכפר שמריהו נחנך אתמול אחר הצהריים אגף סיעודי חדש בהנהלתו ופיקוחו של המרכז הרפואי בהרצליה.

האגף הסיעודי משלב טיפול סיעודי ושיקומי בקשישים לאחר ניתוח ולצד הצוות הרפואי עובדים פיזיותרפיסטים, מרפאים בעיסוק, הרפיה במוסיקה. כיום נמצאות באגף החדש 13 מיטות. מחירו של יום אישפוז הוא 150 דולר ו־2,500 דולר בחודש.

בטקס חנוכת האגף החדש השתתפו רופאי המרכז, ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו, ראש המועצה בכפר שמריהו, שרגא מילשטיין ומנהל קבוצת „ישרס", יהושע פורר.

יהושע פורר, נציג חברת „ישרס", אמר בדברי ברכתו שקיימת תמורה בכל הקשור לתפיסה ולדרך הניהול של בתי אבות בישראל. והאגף הסיעודי החדש שנחנך מאפשר לתת טיפול רפואי לקשישים ברמה של 5 כוכבים.

אבן נבחר לאקדמיה האמריקנית למדעי המדינה

מאת כתבנו בכנסת

הח"כ אבא אבן נבחר בשבוע שעבר כחבר האקדמיה האמריקנית למדעי המדינה. מושב האקדמיה למדעי המדינה הוא בניו־יורק.

בשנים קודמות נבחר אבא אבן כחבר האקדמיה האמריקנית למדעי הרוח והטבע במדור היסטוריה דיפלומטית, שמושבה בבוסטון, וכחבר האקדמיה העולמית למדעים בשטוקהולם.

בראיון לטלוויזיה הישראלית: ביגון מרוצה מגורבאצ'וב

בריה"מ מאמינה, כי אפשר לכונן הסדר במזה"ת, שיעניק לכל המדינות והעמים זכויות שוות וביטחון — אמר אתמול קונסטנטין פאלין, מנהל סוכנות הידיעות „נובוסטי", המקורב מאד למנהיג בריה"מ גורבאצ'וב.

פאלין לא נקב בשמו של אש"ף כשותף לתהליך השלום, אך הרגיש, כי ההסכם צריך להיות מושתת על הסכמת כל הצדדים הנוגעים בדבר.

פאלין השיב לשאלת עתונאי ישראלי במוסקווה. על כך מסר כתב הטלוויזיה הישראלית, ישראל סגל, ממוסקווה.

בראיון של הכתב עם יוסף ביגון, אסיר ציון לשעבר, ששודר בתכנית „מבט", אמר ביגון, כי יש שינויים ביחס ליהודי בריה"מ, בכך ששוחררו 10 מבין 12 אסירי ציון, וממתינים לשחרור השניים שנותרו, הוא אמר כי יש גידול ברשיונות לעליה ושאין מחרימים ספרים ללימוד עברית, אף לא מפריעים לאסיפות של קבוצות קטנות של מסורבי עליה העוסקים ביהדות ובעברית. אך עם זאת להמון היהודי בבריה"מ אין אפשרות להתחבר עם התרבות הלאומית והשפה העברית, לדעת על החיים בישראל ולבקר בישראל.

מבחינה זו לא חל שינוי לעומת המצב שהיה לפני גורבאצ'וב.

(עתים)

המשכים

על התבטאות דומה

(סוף מעמוד ראשון)

מתקבל. נושא הנישואין והגירושין בעדה האתיופית היה עובר לאחריותם הבלעדית של הקיסים של העדה.

מנהיגים רוחניים

במהלך דבריו של גרנות, אירעה תקרית חמורה ביותר בין הרב פרץ ומזכ"ל מפ"ם. הרב פרץ האשים את גרנות בדברי שר; הוא איים בהגשת תביעת דיבה נגדו. יו"ר הכנסת ביקש מהשר פרץ „לא להשתמש במלים שאין אנחנו נוהגים להשתמש בהן".

כשחזר גרנות ותיאר את סיבלם של יהודי אתיופיה, בשל הגישה המתנשאת והמתנכרת של הרבנים נגדם, שוב התפרץ השר פרץ, במילים: שונא ישראל, אנטישמי.

„שר בצלות ואלוף שום"

יאיר צבן, 'תמה', איזה דיבור זהו? חייקה גרוסמן, שאלה, איזה שר אתה? שלמה הלל, הזכיר לרב פרץ, כי על התבטאויות דומות הורחק מאיר כהנא, מחמש ישיבות כנסת. אלעזר גרנות עצמו העיר: „מאחר ששמעתי כאן שאני אנטישמי, וזאת מפי מי שהוא שר בצלות ואלוף שום, אני יכול רק לומר לו שדבריו הם דברי בלע ותוצפה".

שר הדתות זבולון המר (מפד"ל), דחה מכל וכל את דרישתו של גרנות. לדעתו טיפלה הרבנות הראשית ביהודים האתיופים ברגישות ובאהבה, ואילו גרנות מדבר מתוך שנאה עצמית. הצעת החוק של מזכ"ל מפ"ם, אם תתקבל, תביא להרס אופיה ודמותה היהודית של החברה ומדינת ישראל. יצירת זרמים דתיים בארץ, עפ"י חוק, פרושה הוא פילוגו המעשי של העם היהודי.

פרץ אינו חוזר בו

בראיון ב„קול ישראל" אמר הרב פרץ, כי הוא אינו חוזר בו מהביטויים „שונא ישראל ואנטישמי", שהטיח כלפי ח"כ אלעזר גרנות. „אם חבר כנסת מרשה לעצמו מעל בימת הכנסת להאשים את הרבנות הראשית כגורם שבגללו התאבדו אתיופים — דומני שהוא ראוי לכינויים חריפים יותר. אני רק תמה שיו"ר הכנסת לא מצא לנכון להורידו מהבימה או לפחות לדרוש ממנו לחזור בו מהתבטאויותיו."

ש"ס ואגו"י יתנו

(סוף מעמוד ראשון)

המשך השותפות עם גוש הליכוד. ראשי ש"ס שיבחו את הסיוע של השרים לוי, שרון ניסים וקורפו והח"כ מצא, שניסו להעביר את חוק „מיהו יהודי" ו„חוק ההמרה".

סיבוב נוסף בקרוב

מאידך, נמתחה ביקורת חריפה על חוסר יכולתו של רה"מ שמיר, לכפות משמעת על כל ח"כי הליכוד, בנושאים כל כך חשובים. הוחלט כי הסיעה, בתיאום עם הליכוד, תנסה להעביר את חוק בתי־הדין הרבניים, שהוא „מיהו יהודי" בדרך האחורית. במידה שדרך זו תעלה על שרטון, תחתור התנועה להקמת ממשלה צרה, כשלב ביניים לקראת הקדמת הבחירות.

כבר הוחלט בש"ס להתייעץ, כבר בשבוע הבא, עם חכמי התורה, כדי לשמוע את עמדתם בשאלת המשך השותפות עם הליכוד.

שפירא: הליכוד לא סיעה

אברהם שפירא (אגו"י) היה אתמול כעוס וכוטה. „אני לא מאמין שהליכוד יכול לממש איזו שהיא הבטחה שהוא נותן לסיעות חרדיות. ראינו שאין שם משמעת סיעתית. זו בכלל לא סיעה. במערך לעומת זאת יש משמעת סיעתית. המערך מצביע נגד נושאים דתיים, אך אני יודע שיש בתוכו ח"כים שליבם בעד חקיקה דתית. בימים הקרובים נצטרך לקבל החלטה על המשך השותפות שלנו עם הליכוד".

יישארו בליכוד

מומחים פוליטיים העריכו אתמול כי למרות איומיהם יישארו הסיעות החרדיות בגוש הליכוד, ובקואליציה של אחדות לאומית.

במערך לעומת זאת התחזקו הדעות הגורסות, כי במצב הנוכחי המערך רק מתבזה בממשלת האחדות הלאומית, לנוכח התהום הפעורה בינו ובין הליכוד כמעט בכל הנושאים העומדים כרגע על סדר היום הלאומי, היה עדיף אם המערך יפרוש מן הקואליציה ויעבור לאופוזיציה.

פרץ: שלוש אופציות

השר בלי תיק, הרב יצחק פרץ, אמר אתמול אחה"צ, כי לפני ש"ס עומדות שלוש אופציות, לאחר ההצבעה בכנסת בעניין חוק ההמרה. האופציות הן: לתמוך בהקדמת הבחירות, להצביע אי־אמון בממשלה ובכך להביא להקמת ממשלה צרה, או לתת אפשרות ל„ליכוד" להביא לכנסת תוך שבועיים־שלושה את הצעת חוק שיפוט בתי הדין הרבניים.

לדבריו, הוא כועס יותר על המערך מאשר על „הליכוד", משום שהמערך מאמץ לעצמו מגמות אנטי־דתיות, ויותר ויותר פונה מהמרכז לכיוון השמאל.

„אני תמה ומתפלא, שבבית המחוקקים הישראלי, שבו מדברים גבוהה־גבוהה על חופש המצפון והביטוי — שוללים מחברי כנסת את חופש המצפון בנושא העקרוני והמצפוני ביותר של 'מיהו יהודי'" אמר.

„הליכוד עשה מאמצים לקיים את התחייבותו, ואני סבור שהיה יכול לעשות יותר" אמר.

בתשובה לשאלה האם תלך ש"ס לממשלה צרה, עם הליכוד, אם לא יצליחו לתקן את החוק תוך שבועיים, כדי להעניש את המערך, השיב: „אני לא רוצה להסתכן בנבואות, אבל זו אחת האפשרויות הסבירות".

הסכם פרס עם הדרוזים גרם לסערת התבטאויות נגדו

מנכ"ל רשות שמורות הטבע, אורי ביידץ: „יום שחור למדינה" ● ע"פ ההסכם יוציא שר החקלאות תקנות שיאפשרו עבודות חקלאיות בשטח שמורת המירון ובמקביל ייזום פרס הצעת חוק כדי להוציא את אדמות בית ג'אן משטח השמורה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר" וכתבי עיתים

ההסכם שהושג אתמול לפני הצהריים בין מ־מ רוה"מ, שמעון פרס, לבין ראשי העדה הדרוזית בארץ, בהנהגת השייח' אמין טריף חסך עד מהרה לשערוריה ציבורית. ראשי רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע תקפו את פרס בזעם רב ובסגנון בוטה.

קודם לכן שב ראש מועצת בית ג'אן, שפיק אסעד לכפרו ואמר כי הוא רואה את „הפרשה — מחוסלת".

ראש המועצה אמר, כי למאבק אותו ניהלו תושבי הכפר לא היתה שום כוונה אחרת זולת שחרור אדמות התושבים.

„ברגע ששוחררו האדמות אין שום סיבה וטעם להמשיך במאבק", אמר ראש המועצה. תושבים אחרים בבית ג'אן מסרו, זמן קצר לפני כנס תושבים שהתקיים על אדמות זבור בשעות הערב, כי הם מקבלים בשביעות רצון את ההסכם, שהושג, שקוויו הכלליים דומים לדרישותיהם מלפני כמה חודשים.

נציגי ועד החיילים המשוחררים אמרו אתמול כי אילו התקבל ההסכם אתמול לפני חודשים, היה נמנע העימות האלים בין המשטרה לתושבים, עימות שנגרם, לטענתם, כתוצאה מהסתת רשות שמורות טבע.

סלח טריף, יו"ר מועצת ג'וליס, שהיה בין יוזמי הפגישה, אמר אמש לכתבנו, כי על פי ההסכם שהושג, בשלב ראשון יוציא שר החקלאות אריה נחמקין, תקנות שיאפשרו עבודות חקלאיות בשטח שמורת הטבע בהר מירון. במקביל, ייזום סגן רוה"מ, שמעון פרס, הצעת חוק כדי להביא להוצאת אדמות של בית ג'אן משטח שמורת טבע הר מירון. הסדר דומה יחול על מטע זיתים בשטח של 2000 דונמים בעין אל אסד שבתוך השמורה.

אשר לשטחי אדמה שונים הנמצאים ברשות הדרוזים בתוך שטח השמורה ינהג הסדר של עסקת חליפין – „דונם תמורת דונם" — כדי לרכז את האדמות הפרטיות בסמוך לכפר על שטח בן כ־10000 דונם באזור זבור, שם הוקמה ההתנחלות של תושבי בית ג'אן.

ראש מועצת ג'וליס הציע להקפיא בינתיים כל הצעדים נגד האזרחים ולחתור לקראת סולחה בין המשטרה לכפר בית ג'אן כבר בימים הקרובים, סולחה שתסיים את הפרשה.

שר המשטרה סירב להתחייב, והסתפק בציון שכל המתפרעים חייבים לתת את הדין. השייח' אמין טריף, מנהיגם הרוחני של הדרוזים בישראל, קרא אמש בכפר ג'וליס לדרוזים בבית ג'אן לסיים את השביתה, לפרק את ההתנחלות ולחזור לחיים תקינים, תוך מתן אפשרות לממש את ההסכם שהושג אתמול.

אורי ביידץ, מנכ"ל רשות שמורות טבע, תקף אמש בחריפות את ההסכם שהושג והוא כינה אותו „יום שחור למדינה". לדבריו, ההסכם שהושג „שם לעיל את רוח החוק" ו„נותן פרס לאלימות". הוא ציין כי בשמורות טבע אחרות, מטולה והכרמל, הופקעו דונמים מיהודים, בלי שהדבר יביא לאלימות.

למרות ההסכם השביתה נמשכת

מאת יהודה צור

„רק כאשר מ"מ רוה"מ שמעון פרס יחתום על ההסכם כולל התיקונים, שהכנסנו בתוך האחרון, אני אכנס את המועצה והיא תחליט, אני מקווה כמובן, לסיים את השביתה ולפנות את ההתנחלות", אמר אמש לפני חצות לכתבנו שפיק אסעד, יו"ר מועצת בית ג'אן.

שפיק סיפר, שבגלל סיבות טכניות עסקו הוא וחבריו בתוספת סעיפים להבהרת כוונות שבהסכם. בינתיים עזב פרס את המקום ואי אפשר היה להגיש לו את ההסכם לחתימה.

שפיק אסעד ציין, שאם לשכתו של פרס יגיש לו את המסמך במשך היום לחתימה.

אסעד ציין שלהערכתו השביתה תימשך וההתנחלות תישאר על מקומה לפחות עד יום שישי, מועד בו תתכנס המועצה, כדי להחליט. כל זה כמובן, לדבריו, אם פרס יחתום על ההסכם כפי שהוצג לו, לרבות התיקונים שהוכנסו לאחר הישיבה.

אמש לפני חצות היו במאהל ההתנחלות מאות דרוזים תושבי בית ג'אן שהתכוונו לעבור שם את הלילה.

אתמול בבניין הכנסת שיח' אמין טריף, מנהיגה הרוחני של העדה הדרוזית בארץ ומ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס בפגישה שהביאה להסכם בין ראשי מפלגת העבודה לראשי הדרוזים (צילום: רחמים ישראלי)

אלוף פיקוד המרכז סגר את „חכוואתי" ל־12 שעות

במקום עמד להיערך אירוע לזכרו של הסופר הפלשתיני גסאן כנפאני, שנהרג לפני 12 שנים בבי[רות]

אלוף פיקוד המרכז הוציא אתמול צו סגירה למשך 12 שעות לאולם תיאטרון חכוואתי, במזרח ירושלים.

לטענת השלטונות, הוצא צו הסגירה כדי למנוע כנס בהשתתפות פעילי ארגון החזית העממית לשחרור פלסטין, לציון יום מותו של גסאן כנפאני — סופר ומשורר, איש הארגון, שנהרג ביולי 1972 בלבנון.

מקורות צבאיים מסרו, כי תיאטרון חכוואתי משמש מזה זמן כמקום, שבו מתקיימים כנסים של ארגונים בלתי חוקיים לפעולות הסתה מכוונות. ואולם, אנשי התיאטרון מסרו, אתמול, כי אמור להיות כנס אמנותי לזכר הסופר הפלסטיני הנודע, [illegible] שהוטמנה במכוניתו.

הכתבים הצבאיים ממורמרים: „דובר צה"ל מפלה בינינו"

מאת שלמה סלוצקי.

ביטויי התמרמרות וזעם נשמעו בימים האחרונים אצל הכתבים הצבאיים, בעקבות מה שכונה „יחס מולול" מצד דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, בעבודת הכתבים הצבאיים".

טרוניותיהם של רוב הכתבים הצבאיים באמצעי התקשורת, קיבלו ביטוי קבוצתי בפגישה שערכו במטולה שלשום, לקראת סיומו של סיור מודרך בדרום לבנון. בסוף הוחלט שלא להשתתף בו, כמחאה על יחס של איפה ואיפה מצד דובר צה"ל בקשריו עם העיתונאים השונים.

היחס, לדברי העיתונאים, מתבטא במסירת הודעות של דובר צה"ל לכתבים מקומיים ולא לכתבים הצבאיים, שרק להם הכלים לאמת ולהרחיב את הודעות הדובר בעזרת מקורותיהם.

הכתבים הצבאיים העלו פניות רבות לגבי היחס המולול המתבטא גם בהעדפות בכל הנוגע למתן אישורי כניסה לכתבים מסויימים לדרום לבנון או לאזורים ומיתקנים צבאיים, אפלייה הפוגעת בעבודת הכתבים.

לדברי אלכס פישמן מ„חדשות", יו"ר תא הכתבים הצבאיים, גישה זו של תא"ל לפיד נוגדת לחלוטין את הסיכום שהושג עם הרמטכ"ל הקודם וכן את התדרוך של רא"ל לוי שנתן בזמנו ללשכת דובר צה"ל, לגבי הצורך לשתף פעולה ולמתן פתיחות כלפי העיתונות.

הכתבים הצבאיים ביקשו להיפגש עם הרמטכ"ל דן שומרון בהקדם האפשרי לטיפול בנושא שנוצר בין הצבא לתקשורת.

היתקלות ברצועת הביטחון: הרוג לצד"ל, שניים לחיזבאללה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

חייל צד"ל נהרג ושני נפצעו בהיתקלות סיור עם חוליית חיזבאללה אתמול אחר הצהריים. בהיתקלות נהרגו גם שניים מאנשי החיזבאללה.

המקרה אירע אתמול סמוך לשעה 4 אחר הצהריים, כאשר סיור של צד"ל, שנע בגזרה המרכזית, כ־3 ק"מ צפונית מערבית לעיישיה על גבול רצועת הביטחון, נתקל בחוליה של חיזבאללה, שניסתה לחדור לתוך שטח רצועת הביטחון.

בתום ההיתקלות נראו כמה מאנשי החוליה כשהם נמלטים מערבה אל מחוץ לרצועת הביטחון.

ליד גופות אנשי החוליה [illegible] נמצאו נשקם [illegible] לחימה.

כזכור, ביום שישי האחרון [illegible] כח של צד"ל [illegible] ארגון צעיקה, הפועל [illegible] כאשר אלו נתקו [illegible] הנקרה, בתוך רצועת הביטחון.

הועדות המקומיות לתכנון ולבניה

שרונים

רח' שטמפפר 8 — נתניה טל. 053־836578 ת.ד. 2171

הודעה

נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי הוגשה לועדתנו בקשה להרשותו בנית בית מגורים המבנה דו־משפחתי בתל־מונד גוש 7788 חלקה 26 מגרש 2135 בחקלה של 6% בשטח המגורים.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב לועדה המקומית, לפי הכתובת הנקובה לעיל תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.

צבי חרות
יו"ר הועדה
שרונים

60 חניכי השוה"צ מאירופה — להכשרה בישראל

מאת חוה יוסף, כתבת „על המשמר"

60 חברי „השומר־הצעיר" מאירופה הגיעו ביום שני לביקור של חודש ימים בישראל. בקבוצה — 40 חניכים בגילאי 15־16 משוויצריה ו־20 בוגרי התנועה בווינה. החניכים יקיימו תקופת הכשרה בישראל, יערכו טיולים בארץ, יישהו שמונה ימים בקיבוץ הזורע, ילמדו על השואה ויבקרו בבסיס חיל־האוויר. כך ישתתפו בסמינר בן חמישה ימים בגבעת חביבה, בסמינר על עליה לישראל.

נורת: גורבניפאר הוא שהציע העברת כספי איראן לקונטראס

„חשבנו שהוא סוכן ישראלי ולכן האמנו שההצעה ישראלית" ● הזמין את אבו־נידאל לדו־קרב

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון

ב„תיאטרון וושינגטון" נמשכה אתמול דרמת נורת, בכיכובו הבלתי מעורער של הקולונל בחול־העיניים. הבוקר היה עמוס רגשות ובלל מספר הפתעות.

בין הדברים שלא הפתיעו, הזכיר נורת ופירט את שלבי הגיית הרעיון של הסבת כספים מרווחי עסקות הנשק עם איראן למורדים בניקאראגואה.

נורת סיפר, שבראשית ינואר 1986 נפגש עם עמירם ניר, שהיה הראשון שהגה את הרעיון להשתמש בכספים אלה. הצעתו באה בקשר לקשיי ה„אספקה מחדש" של הטילים מתוצרת ארה"ב, שמכרה ישראל לאיראן ממחסניה, עקב הגבלות יצוא הנשק שהטיל הקונגרס על הממשל. בפגישה זו הגה ניר את הרעיון הגולמי. נורת הרגיש, שניר לא הציע להשתמש בכספים אלה בשביל הקונטראס.

הצעה עם ריח

הצעה זו באה, הסביר, במגישה נוספת באותו חודש עם גורבאניפאר וניר. גורבאניפאר קרא לנורת לשיחה בשירותים, והציע את רעיון השימוש ברווחי העסקות האיראניות בשביל הקונטראס.

נורת אמר עוד, שמנהל סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב, ויליאם קייסי, ואחרים בסוכנות אמרו לו באותה תקופה, כי האמינו שגורבאניפאר הוא סוכן מודיעין ישראלי. כך היה יכול להיווצר הרושם אצלו, שקיים קשר ישראלי לסיוע לקונטראס, דבר שהשתנה מאוחר יותר, כשהשתנו הנתונים שסופקו לו על־ידי קהיליית המודיעין.

„הרוצח הגדול ביותר בעולם"

בהמשך נשאל נורת על אודות התקנת גדר־בטחון ומערכת התרעה בביתו, בפרברי וושינגטון, שהיתה מלווה ב„אי־סדרים כספיים". נורת הסביר בהתרגשות ניכרת, כי הצורך באמצעי־הבטחון נבע מאיום ישיר על חייו מצד אבו־נידאל — „הרוצח הגדול ביותר בעולם" כדבריו.

הבולשת הפדראלית הביאה לידיעתו, באפריל 1986, שהוא נהפך למטרת רצח של אבו־נידאל.

נורת הזכיר ילדה אמריקנית, שהיתה קורבן התקפה בנמל־התעופה ברומא, והוסיף, שגם לו יש ילדה קטנה. הוא אמר, שהיה מוכן לפגוש את אבו־נידאל בתנאים שווים בכל מקום בעולם, אך אינו מוכן בשום פנים לסכן את בטחון משפחתו.

אמונים לרעיה

נורת הודה, בחיוך מבויש של ילד שנתפס בקלקלתו, שאכן לא שילם מכיסו בעבור מערכת הבטחון שהותקנה בביתו. יותר מכך, מאוחר יותר אף זייף מסמכים, כאילו שילם. הוא יצא נגד העובדה, שהבולשת הפדראלית היתה מנועה על־פי החוק מלשלם בעד המערכת, וקרא לחברי הוועדה לשנות את החוק.

יותר מפעם אחת תקף נורת את הוועדות החוקרות ואת הלעג, הבוז והעלבונות שהוטחו כלפיו במהלך החקירה.

הוא מחה נגד הרמזים שהושמעו, כאילו קיים יחסים מפוקפקים עם מזכירתו, ואמר: „אוליבר נורת שומר אמונים לרעייתו מיום שנשא אותה לאשה, למרות שיש לו מזכירה, שהאל הטוב ברכה ביופי".

גם אתמול לא הותיר נורת מתחומו פה לאפשרות שהנשיא ידע על הסבת הכספים לקונטראס, למרות שנשאל על כך בישירות ובעקיפין פעמים רבות.

4 אנשים נהרגו ו־10 עדיין נעדרים, בעקבות אסון משאית־המיכל, שהרסה ביום ג' בתים רבים במרכז העיר הרבורן, בגרמניה המערבית. המשאית התהפכה ביום ג' והבנזין שפך זרם לחנות גלידה. בעקבות כך, היתה שורה של פיצוצים, שהפכו את הרחוב לגיהינום בוער. שתי גופות נמצאו בחורבות של 12 בתים שעלו באש, ושני אנשים מתו בבית־חולים. (ע"ר, צילום: אי.פי.)

ממשלת בריטניה תמכור לציבור 7 נמלי תעופה ב־2 מיליארד דולר

במסגרת מדיניות לביטול הלאמות ומכירת חברות ממשלתיות

לונדון. — ממשלת בריטניה הודיעה אתמול, כי היא תמכור בחודש לציבור הרחב שבעה נמלי־תעופה ראשיים באיים הבריטיים, במסגרת התוכנית לביטול הלאמות. קודם לכן, נמכרו לציבור חברות ממשלתיות. השבונה והמניות שהונפקו נקלטו בהצלחה רבה.

בהודעה נאמר, כי יונפקו לציבור מניות של שרות־התעופה בהיקף של 1.23 מיליארד לישי"ט (1.99 מיליארד דולר). הממשלה תנפיק 500 מיליון מניות של רשות נמלי התעופה. מחצית המניות יימכרו לציבור במחיר 2.45 (3.97 דולר) למניה. מסך כל המניות, 115 מיליון יימכרו בשלב מוקדם למוסדות פיננסיים, והיתר, במכרז.

רשות־התעופה הבריטית מפעילה את נמלי היתרו, גטוויק וסטאנסטד, כל אלה באזור לונדון, ואת נמלי התעופה האזרחיים של אדינבורו, גלאסגו, פרסטוויק ואברדין, בסקוטלנד.

תהא זו הפעם הראשונה, שמניות של נמלי־תעופה מוצעות לציבור הרחב. ההזמנות להנפקה ייסגרו ב־16 ביולי והמסחר במניות אלה יתחיל ב־28 בו.

הרווחים של רשות נמלי־התעופה בבריטניה מורכבים מאגרות של חברות־התעופה ומתשלומים בעד זיכיונות של חנויות ללא מכס, מגרשי־חניה ומסעדות. בחודש שעבר נמסר, כי הרווח לאחר מס של רשות נמלי־התעופה, בשנה שהסתיימה ב־31 במארס, עלה ב־10.5 אחוזים, ל־136 מיליון דולר.

בהמשך השנה, מתכוונת הממשלה למכור את חברת הספקת המים.

פרשנים מדיניים בבריטניה מייחסים את נצחונה של תאצ'ר בבחירות האחרונות למדיניות של ביטול ההלאמות והעברת הבעלות על החברות לציבור הרחב. (ע"ר)

מפגש ראשון בין ישראל ל„פלשתין" באירוע ספורטיבי, טבע ביריקות

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהאגן. — משלחות מישראל ומ„פלשתין" השתתפו לראשונה יחד באירוע ספורטיבי: ה„גימנסטרדה" השמינית, שנפתחה בעיר הדנית הקטנה הרנינג.

המפגש לא עבר בשלום. המשלחת הישראלית המונה 41 איש, נכנסה ראשונה למגרש במפגן הפתיחה. אחריהם באה משלחת „פלשתין" — 14 נערים ונערות בגיל 12־10, בראשם צעד ראש המשלחת, מוחמד אלוש. חברי המשלחת הפלשתינית הם מבאחריין אך נמצאים דרך קבע באירופה, וגויסו במיוחד לפתיחה.

כאשר חלפו הנערים במרחק קטן מן הישראלים, הם ירקו לעברם, עשו תנועות מגונות, קיללו וקראו בקול רם: „ישראלים — הביתה".

אחת מראשי המשלחת הישראלית, המורכבת בעיקרה מאנשי עמק־הירדן וקרית־שמונה, אמרה לי, כי המצב בהחלט לא נעים.

אך לזכות הדנים יש לציין, כי לא נתנו ל„פלשתינים" רשות לשאת דגל.

לאחר הפתיחה, באו דנים לביקור אצל המשלחת הישראלית והביעו רגשות צער על התקרית. הישראלים מקרית־שמונה הופיעו בערב פעמיים לפני אולמות מלאים.

ה„גימנסטרדה" השמינית היא גם הגדולה ביותר, שהתקיימה עד כה. זאת היא גם העיר הקטנה ביותר בה מתקיים אירוע ספורט חשוב זה — בכל העיר הרנינג מתגוררים רק 53,000 תושבים. לאירוע הגיעו 16,784 משתתפים מ־25 מדינות. המשלחת הגדולה ביותר היא זו של השווייצרים 3,749 מתעמלים ובאיצטדיון, בעת הפתיחה עלה מספר הצופים על מחצית מספר התושבים בעיר.

משטרת העיר הודיעה לישראלים, כי המשטרה תעמוד לרשות אבטחתם, בכל שיהיה צורך בכך. הישראלים מתגוררים בתוך העיר, ואילו הפלשתינים — מחוץ לעיר.

גולים איראניים בפקיסטן הותקפו בטילים ורימונים

קראצ'י. — אלמונים תקפו אתמול בטילים וברימונים גולים איראניים בשתי ערים בפאקיסטן, הרגו שניים מהם ופצעו 22 — מסרו עדי ראייה.

ההתקפות כוונו נגד מתנגדי המשטר של האיאטוללה חומייני. ארבעה בתים נהרסו בקראצ'י ותשעה בעיר קטה, במערב פאקיסטן.

בהודעת המשטרה נאמר, כי אחד התוקפים בקראצ'י נהרג באש נגדית של האיראנים המותקפים. שוטר נורה ונפצע בעת שניסה לפגוע במכונית נמלטת.

בשתי ההתקפות, היו המטרות בתים של „צבא השחרור הלאומי של איראן", ארגון בהנהגת מסעוד ראג'אווי, המאבק נגד המשטר הקיצוני בטהראן.

עדי ראייה מסרו, כי התוקפים בקראצ'י הפעילו מטולי־טילים ומקלעים והשליכו פצצות־תבערה ורימוני־יד. אחד התוקפים השליך אש מתת־מקלע.

(ע"צ, ע"ר)

אנשים ואירועים

צ'יצ'ולינה צירפה קולה למען הגירת יהודי בריה"מ

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. — את חובתה הראשונה מילאה צירת הפרלמנט האיטלקי, צ'יצ'ולינה, דווקא כלפי עם ישראל: היא חתמה את שמה מתחת להצעה לסדר־היום, שהוגשה לנשיאות הבית על־ידי מפלגתה, המפלגה הרדיקאלית, בדבר חופש הגירה ליהודי בריה"מ.

אלא שדרכה של צ'יצ'ולינה בפרלמנט האיטלקי אינה סוגה תמיד בששנים. ציר חשוב ממנה מהמפלגה הרדיקאלית, שחתם לפניה על המסמך בנושא זה, ביקש למחוק את חתימתו, משום שלא רצה ששמו יופיע לצד שמה של כוכבת הפורנו.

בינתיים, נערך כבר מאסר ראשון הקשור בצ'יצ'ולינה: תושבת רומא, בת 40, השמיעה דברי עלבון כלפי הפרלמנט האיטלקי, ש„בין חבריו יצאניות, נהפך לבית־בושת".

שוטר השתדל להרגיעה, אולם היא גידפה גם את המשטרה, „המגינה על זונות".

היא נעצרה ותועמד לדין בעוון „ביזוי הרפובליקה ומוסדותיה".

בין כותלי הפרלמנט, מתנהגת צ'יצ'ולינה למופת, תחת עינו הפקוחה של מצליף המפלגה הראדיקאלית.

„בפרלמנט אני מרגישה עצמי צירה ולא שחקנית" — היא טוענת — „אם כי 629 חברי־הבית מסתכלים עלי כעל יצור מהמאדים".

ויש לה גם מעריץ חשאי בין הצירים. היא קיבלה שני קולות בהצבעה חשאית לתפקיד יו"ר הפרלמנט.

הטייס רוסט ישוחרר בקרוב

מוסקווה. — הטייס המערב־גרמני הצעיר, מאתיאס רוסט, שחדר במטוס קל לבריה"מ והנחית אותו בכיכר האדומה, ב־28 במאי, ישוחרר בקרוב מן הכלא במוסקווה — הודיע אתמול פקיד סובייטי בכיר.

„רוסט ישוחרר בקרוב," אמר ראש סוכנות הידיעות „נובוסטי", ואלנטין פאלין, לכתבים גרמניים במוסקווה.

„הפרשה עומדת להסתיים בימים אלה. חכו כמה שעות או כמה ימים, ותראו את פתרון הבעיה," אמר פאלין. (ע"ר)

פגישה סודית אש"ף־סוריה בקפריסין, לא הניבה פיוס

כוויית. — פגישה סודית, בהשתתפות נציגים של אש"ף וסוריה, נערכה ב־11 ביוני בקפריסין אך לא הניבה התפייסות בין הצדדים — מסר אתמול העתון הכוויתי „אל אנבאא".

העתון מוסר מפי מקורות יודעי דבר, כי היו חילוקי־דעות בין הצדדים לגבי נושאים שונים, ובין היתר, לגבי יחסי אש"ף עם מצרים, כאשר נציגי אש"ף מרגישים את הצורך לקיים קשרים אלה.

„מי שמתעלם מתפקידה של מצרים, אינינו יודע מה יהיה עתידה של האומה הערבית," אמר עבדל אל־חאמיד, חבר הוועד המרכזי של „פתח" והממונה על הבטחון בארגון זה. „מצרים ניתקה את קשריה עמנו, אך אנו לא ננתק את קשרינו עם מצרים," הדגיש.

השקפות של שני הצדדים היו חלוקות גם לגבי מספר נושאים אחרים, בין היתר — הנוכחות הפלשתינית בלבנון.

נציג סורי טרח להזכיר לבני־שיחו, כי הפגישה היא תוצאה של „לחץ סובייטי", אך הביע תקווה, כי לא תהיה זו הפגישה האחרונה. (ע"צ)

שלושה סיקים נהרגו בהתפרעויות של הינדים

פאטהבד, הודו — 1,500 מפגינים הינדים ניסו אתמול לפרוץ לביתו של ראש הממשלה בניו־דלהי, ושלושה סיקים נהרגו בהתקפות אלימות, בתגובה על טבח 40 הינדים ביום ג', בהתקפה על שני אוטובוסים על־ידי ארגון טרור סיקי קיצוני.

אחד הסיקים נדקר למוות בניו־דלהי ושניים נהרגו במדינת האריאנה, שם אירע הטבח בנוסעי האוטובוסים.

מושל האריאנה מסר, כי הצבא במצב הכן וכי המצב מתוח.

(ע"ר, ע"צ)

עוברי אורח הודים צופים בסיקי שנשרף למוות בפטהבאד שבהודו, בהתפרעות המון הינדי. (צילום: אי.פי.)

על היום

9.7.87

מאת אבשלום קווה

הגוף המרדני, הוועדה לענייני הסתדרות בבקה אל־גרבייה, בו חברים אנשי מפלגת העבודה ומפ"ם, הוא לצנינים בעיני ההסתדרות והאגף לארגון ולמועצות פועלים. משלחת מטעמה נסתה, לפני מספר ימים, להפעיל את השיטה הישנה: אנשיה הציעו לראשי משפחת אבו־מוך הגדולה והדומיננטית בכפר חצי משרה הסתדרותית תמורת ריקונה מתוכן של הוועדה. ראשי המשפחה אמרו לא. לא לחצי משרה ולא לשיטה.

הסירוב הקטן־גדול הזה של משפחת אבו מוך והתארגנות הוועדה לענייני הסתדרות הם סימנים בולטים לרוח השינויים העוברים על הכפר בקה אל גרבייה בפרט ועל המיגזר הערבי בכלל. כפיפות הקומה מפנה מקומה לגאווה. שינוי אחר ומשמעותי לא פחות הוא בתחום התעסוקה. חלק ניכר מצעירי הכפר הינם בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה. משום שהתעשיה הישראלית סגורה בפני הבוגרים הם פונים להוראה. אך גם מקומות ההוראה הגיעו לאחרונה לנקודת רוויה. היעדר מקומות תעסוקה הינו הנוסחה הבלתי סימפטית להתגברות התסכול וההקצנה: הקמת מועצת פועלים מקומית, אותה תובעים אנשי הוועדה לענייני הסתדרות, יש בה כדי למנוע את רוע הגזירה ולתת תנופה מעשית ופסיכולוגית עבור אותם צעירים משכילים המחפשים מוצא וכיוון. הוועדה, בעיקרו של דבר, מאותתת־מבקשת מההסתדרות לפעול להקטנת כמות חומר־הנפץ החברתי הקיים, מעל לאינטרסים האישיים, המפלגתיים והחמולתיים המשבשים את קידום השילוב ופיתוח הכפר.

מועדון שומם

בית ההסתדרות, הבנוי לתלפיות, עומד כשש שנים, כאבן שאין לה הופכין. איש לא יוצא ולא בא. עזובה מקיפה אותו. בגלל סכסוך בין נציג ההסתדרות בכפר, גאלב מגאדלה, לבין משפחת מואסי נסגרה דרך הגישה אל המועדון. במשך שנתיים פעל תא נעמת במקום. הצלחת נציגת נעמת, פאטמה מצארוה, הרגיזה רבים בכפר. נאלצה לעזוב את תפקידה.

סיבה נוספת להפקרת המועדון בזוועות השיממון הוא היעדר קו חשמל. "זהו תירוץ נפלא שלא לפתוח את בית ההסתדרות", דברי אחד מהפעילים במיגזר הערבי. השכנים מוכנים לחבר קו חשמל אך הדבר נמנע מהם. להפעלת המועדון משמעות בעלת משקל: ההפעלה היא למעשה סלילת הדרך להקמת מועצת פועלים במקום. באגף לארגון ולמועצות פועלים חוששים כי בבחירות בעוד שנתיים עשויה מועצת פועלים, אם תקום, ליפול לידי אנשי רק"ח או "המתקדמת" או קבוצה אופוזיציונית אחרת. פן נוסף לעניין: הקמת מועצת פועלים מצריכה השקעה כספית גדולה, דבר שהוועד־הפועל לא שש אליו. סגן יו"ר האגף לארגון ולמועצות פועלים, נוואף מצאלחה, החותר ללא ליאות לקידום השילוב, אומר, כי אמנם נותרו עוד מספר קשיים אך בסופו של דבר ותוך מספר חודשים יופעל המועדון.

בינתיים יושב נציג ההסתדרות, גאלב מגאדלה, במספר חדרים שכורים בבניין מהודר סמוך למרכז הכפר. הוא משמש כנציג ההסתדרות במקום במשך כארבע־עשרה שנים. בשמונה שנים האחרונות הוא לדבריו "מזכיר ההסתדרות במקום". מגאדלה נתמנה לתפקידו ולא נבחר. הוא אמנם היה בין המובילים בהצלחת ההסתדרות בשלוש הבחירות האחרונות, אך אנשי הוועדה רואים בכך הישג של סניפי מפלגת העבודה ומפ"ם ולא הישג אישי שלו. אנשי הוועדה לענייני הסתדרות אינם תובעים את החלפתו או את פיטוריו אלא מבקשים לקיים בחירות דמוקרטיות על התפקיד. חבר הוועדה אידריס מואסי ואיש מפ"ם וחבר החטיבה הצעירה: "אנחנו רוצים לקדם את הנושא של השילוב. אין לנו ענין לפצל את הכוחות. גם חברי הוועדה יודעים שנציגים בשילוב הוא גאלב מגאדלה והוא רוצה ומעוניין כמונו בהקמת ועד פועלים. אין שום צורך לעסוק בקטנוניות. יש לפעול במשותף". מגאדלה, שגם יריביו רואים בו איש נמרץ ודינמי, "רינמו של ימי בחירות", אומר על עצמו: "שום גורם בבקה לא יצא נגדי באופן הצהרתי או הפגנתי".

בקה אל־גרבייה (2)

איתותים על המפה

בכפר נוצרת מפה חדשה הנושאת איתות: תנו לנו לקבוע את גורלנו, הפסיקו לזלזל במיגזר הערבי. תנו לנו לבחור ולהיבחר

בכפר פועל בהצלחה רבה מירכז יהלילתי. מנהל המירכז הוא קעראן ניניר, החבר בוועדה לענייני הסתדרות. אין כל שיתוף פעולה בין מגאדלה לבין קעראן. מגאדלה מסוכסך עם ראש המועצה המקומית ואיש מפלגת העבודה, סמיר דרוויש. הנתק מכעיס את נוואף מצאלחה האומר, כי המחלוקות הפנימיות הם הם לרועץ בקידום העניינים ההסתדרותיים. סמיר דרוויש, אחד הצעירים המבטיחים של מפלגת העבודה במיגזר הערבי, משתף פעולה עם הוועדה לענייני הסתדרות. על פי פרוטוקול של פגישה שקיימה עימו הוועדה (28.5.87) הוא הביע נכונות לשתף פעולה ולהושיט עזרה להרחבת הפעילות ההסתדרותית. הוא גם הציע להרחיב את הוועדה שתכלול את כל הגורמים שיש להם אהדה לעניין.

"צ'אנס לשילוב"

מצאלחה מאמין, כי למרות הקשיים והמחלוקות הרבות, אפשר לקדם את השילוב בין יהודים וערבים. "צריך לתת צ'אנס לשילוב", אומר מצאלחה המצוי בקטע העדין והקשה שבין ציפיות ודרישות הערבים לבין הקשיים שמערימים עליו כוועד הפועל. "אם עוד שנתיים יתברר שלא הצלחנו בשילוב ערער בפני ועדת המפה של השילוב".

לוועדת המפה חשיבות רבה בכל עניין השילוב. היא זאת שקבעה את החלוקה של הישובים הערביים ואת צירופן למועצות פועלים. בקה משולבת במועצת פועלי חדרה. אנשי הוועדה לענייני הסתדרות רואים בכך אי שילוב מתגרה. מרכא ומרגיז. כדוגמא לאי שילוב, הם מציינים את נושא התקנים. לדברי מצאלחה, במועצת פועלי חדרה יש 41 תקנים ולא 54 כפי שטוענים אנשי הוועדה. מצאלחה ומגאדלה מבטיחים כי בזמן הקרוב יהיו מספר התקנים של נציגות ההסתדרות במקום ששה ויחסית למספר חברי ההסתדרות במקום זה הוגן וצודק.

אך גם התקנים וגם הנופה האירגונית מחווירים לעומת מפת השינויים העוברים על הכפר. מפה אחרת לחלוטין הנושאת קנה מידה חדש וכותרת־איתות: תנו לנו לקבוע את גורלנו, הפסיקו לזלזל במיגזר הערבי, תנו לנו לבחור ולהיבחר.

(רשימה אחרונה)

בית בקרון רכבת משומש במושב קשת. טיפול קטנוני

נוטשים את הרמה

הגורם לגל העזיבות בישובי רמת הגולן ובקעת הירדן נעוץ בטיפול הקטנוני של הממשלה, שהפכה את התמיכה בחקלאות למקח וממכר, ביחד עם חלוקת כספים למוסדות דתיים

מאת חיים מרגלית

גל עזיבות פוקד את ישובי רמת הגולן ובקעת הירדן. העזיבה אינה רק בעיה חברתית ומשקית. ממדיה גדולים ולכן הסכנה לבעיה בטחונית — אומר שמחה אסף, מזכ"ל תנועת המושבים, המדגיש, כי יכול להיווצר מצב בו יינטשו ישובים.

הוא מזכיר, כי בתפישה הציונית היו הישובים הגבול הממשי. ישובים אינם קו דמיוני שמציירים על המפה והוא נחשב גבול מדיני. בתפישה הציונית ישוב הפך לישות בטחונית המסוגלת להגן על עצמה. הוא מאשים, כי הגורם לגל העזיבות נעוץ בטיפול המביש והקטנוני של הממשלה והכנסת, שהפכו את התמיכה בחקלאות למקח וממכר קמעוני של תמיכות וחלוקת כספים למוסדות דתיים ולישיבות, כמו באותם ימים רחוקים שהיישוב היהודי חי מכספי "חלוקה" של נדיבים למיניהם.

אסף אומר, כי המצב בהתיישבות אינו דומה לוויכוח על ה"לביא". ל"לביא" יש חלופות. להתיישבות החקלאית אין שום חלופות ולכן הוויכוח והדיון הם בבחינת דיני נפשות ונוגעים אישית לרבבות משפחות בכל חלקי הארץ.

לדעת נסים זווילי, יו"ר מחלקת ההתישבות בסוכנות, הסיבה לעזיבות היא בחוסר הוודאות לגבי העתיד. הוא טוען, כי אי־אפשר לחיות במקום מרוחק בלי לדעת מה יהיה מחר ומי יהיה כאן מחר.

נכון, הוא אומר, כי הדחף לעזיבה מקורו במצב הכלכלי הנורא אליו נקלעו החקלאים, מושבים וקיבוצים. הוא מרגיש, כי המשבר אינו רק במושבים, הוא קיים בקיבוצים וגם בהם יש עזיבות. לדבריו, הגרוע מכל היא פגישה עם העוזבים המאשימים את המוסדות כי נטשו אותם, רימו אותם, הבטיחו להם עזרה בהקמת המשק וזו לא הגיעה. הוא מוסיף, שהעזיבה מביאה את העוזבים ליאוש וציניות. העוזבים אומרים בגלוי, כי הוכח להם שהמדינה ומוסדותיה אינם מתפקדים ולכן אין להם שום התחייבות כלפי המדינה ומכאן ועד לירידה מהארץ, לדעתו של זווילי, הדרך קצרה. הוא מספר, כי העובדים מרגישים נעלבים על שהפכו אותם ל"פראיירים". הם הלכו מרצונם לרמת הגולן ולבקעת הירדן כחלוצים, בהרגשת שליחות, וראה מה קרה להם בעשור שחברים ומכרים שנשארו במרכז הארץ עשו למשפחתם, צברו רכוש, נהנים מהחיים.

על האש הלוחשת הזאת שופכים נציגי הימין בכנסת בנזין ומבעירים תבערה גדולה. הם מנסים לנצל את זעם המתיישבים נגד תנועת העבודה, כאילו היא שהיתה בשלטון בעשור האחרון. תעמולתם הארסית של ח"כי הליכוד מוצאת עתה נפשות, וחפצות לשמוע האשמות.

לזווילי אין תרופות פלא, כדי לעצור את העזיבה יש לדבריו להכין תכניות מבצעיות ממש. הוא טוען, כי בזמן האחרון נעצרו העזיבות בבקעת הירדן בגלל המצב שהשתפר ויש פניות. אמנם בודדות, לקליטה. עוד לפתרון הדרך ארוכה אך מוכרחים להתחיל

נסים זווילי נוטשים על־ידי המוסדות

על הפרק

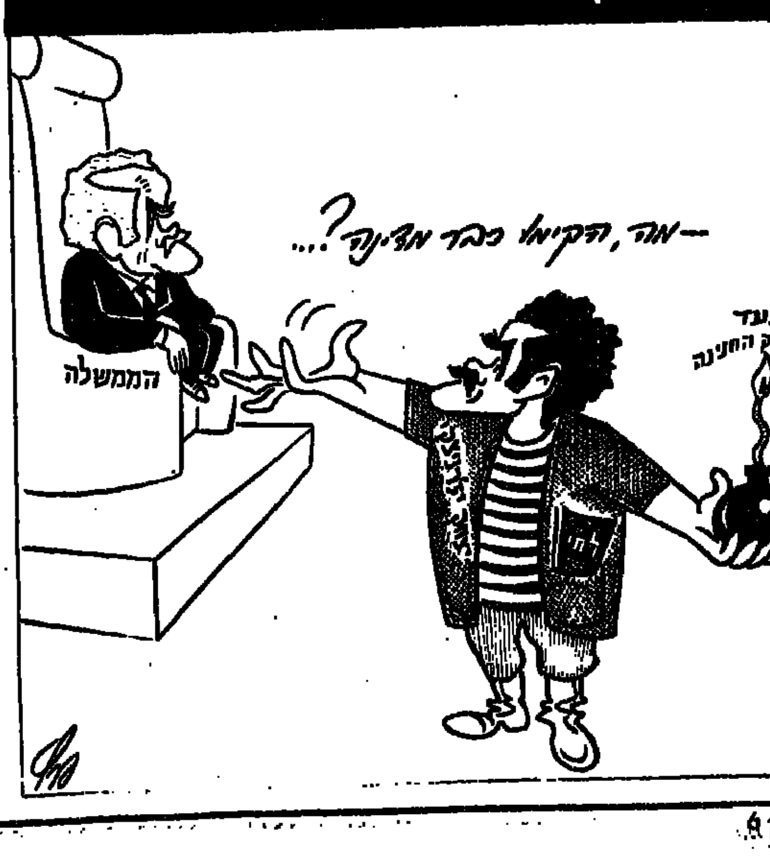

קרבות תוססים

תוקעים לנו ברז

שוק המשקאות הקלים שובר את הראש איך לקנות את פיהו וליבו של הצרכן, בפחיות בבקבוקים, טעמים וצבעים ● שטיפת המוח הזו משקה כל חלקה יבשה, בהרבה הרבה כסף

מאת אודי נחשון

אמצעי התקשורת לועסים שוב אימרה ישנה, לפיה מלחמות היצרנים מביאות רווח לצרכנים. כשהטעם מדובר בצרכני המשקאות הקלים. אבל מי שנדרש לשלם 1.5 ש"ח עבור פחית מים עם סוכר, חומרי טעם וצבע מאכל, מתקשה למצוא את היתרונות למלחמה המדוברת ביותר. הוזלה או התייקרות התחרות על "הישראלי השותה", נמשכת.

בקיץ '86 קפצה צריכת המשקאות הקלים בכ־40 אחוז, והיצרנים התקשו לספק את הביקושים. זכורות עדיין התמונות של מדפי משקאות ריקים, ברשתות השיווק. לקראת קיץ '87 הם נערכו בכוחות מתוגברים, והגדילו את כושר היצור ב־25 אחוז. עד כה הצרכן הישראלי לא הכזיב. מנתוני המכירות של רשת "קו־אופ" עולה, כי ההסתערות נמשכת. בצריכת משקאות מוגזים נרשם השנה גידול של 30 אחוז, ביחס לשנה שעברה. מיצים טבעיים ונקטרים — גידול של 85 אחוז וצריכת המים המינרליים הוכפלה. המשקאות המגוזים מהווים 60 אחוז מהשוק ו־25 אחוז מהם משקאות דיאטתיים. המיצים והנקטרים מהווים 30 אחוז מהשוק, והמים המינרלים תופסים השנה נתח מכובד — 10 אחוזים.

שוק המשקאות הקלים מוערך השנה ב־450־500 מליון דולר, והחברות הגדולות השקיעו בו מליוני דולרים בפיתוח מוצרים חדשים ומיליונים נוספים בפרסום. החברות הגדולות בענף הן: קוקה־קולה, תבורי־קריסטל, טמפו־בירה ויפאורה־שוופס. בנוסף לארבע הגדולות, מנסות להשקות אותנו חברות נוספות: מ.נ.ג.ל., עלית (באמצעות חברת "סיגמור"), פרומין, פרי־עץ ועוד. כל החברות הגדולות שכללו השנה את כלי הנשק — משקאות חדשים, טעמים חדשים, אריזות חדשות.

חמישה ברזים

טמפו־בירה מנסה לקדם, בעיקר, את הטמפו־קולה שלה, כדי להתמודד עם העליונות של קוקה־קולה. טמפו מהדירה את המשקאות שלה, באמצעות בקבוקי פלסטיק קטנים וחד־פעמיים. החברה מייצרת את הבקבוקים בעצמה. מחומר גלם מיובא והשנה היא משווקת בקבוקים כאלה בנפח 330 מ"ל, כמות זהה לזו שבפחית, במחיר של בקבוק 250 מ"ל. בנוסף לשטיפת המוח עם טמפו־קולה, הוסיפה החברה שני טעמים חדשים בבקבוקים קטנים: תות־שדה וטוניק. שני הטעמים האלה היו, עד כה, בלעדיים ל"שוופס". החדרת הטוניק תאפשר לטמפו־בירה להתחרות עם "יפאורה־שוופס" על שוק הבארים ובתי־המלון.

"טמפו־בירה" מתחרה גם בתחום המסעדות והמזנונים עם "קוקה־קולה". היא מציעה להם מיכלי שתייה עם חמישה ברזים לטעמים השונים מתוצרתה וברז מיוחד נוסף לבירה מהחבית. את הברז הזה נאלצים היום בעלי המסעדות לרכוש בנפרד, כך שמדובר בחיסכון של אלפי שקלים.

הלהיט של תבורי־קריסטל, שנודע בעבר עם ה"טרופית", הוא ה"ספרינג" — נקטר פירות, שנמכר בשיבעה טעמים: תפוח, אשכולית, אגס, גויאבה, אננס ומנגו. בנוסף לכך יצאה השנה "תבורי־קריסטל" עם משקה חדש, "שפריץ", שקהל היעד שלו הוא בעיקר ילדים. הנקטר הוא משקה סמיך יחסית.

(המשך בעמוד 8)

קולה מול טמפו. מלחמה במצולות המוגזים

קשתוי, פירסום פיכח

השנה, מסתבר, החברות למשקאות הקלים רוצות יותר להניק, מאשר הצרכן מבקש לינוק ● הסיסמה — בריאות וטבע, אך במצולות המוגזים מתנהלת מלחמת פרסום, בסכומים רוויי אפסים

מאת רונית מורגנשטרן

בכל תחילת קיץ אנחנו נחשפים למתקפת פרסום של המשקאות. הקיץ הזה שובר שיאים. בכל מוסף, בעיקר בצבעוניים, תוספות מודעות הפרסומת של המשקאות הקלים. בחמישים אחוז מהמשקאות לפרסום בכלל, כנ"ל בפרסום מדיה בקולנוע וברדיו.

וכך, לא אחת אנו שומעים או קוראים בעל כורחנו: "את ואני וכירה מכבי", "— התוסס הטבעי היחידי", "שתו — הכי משקה בעיר". "מי עדן — הטבע". "צ'מפיון — מיץ טבעי פרי". "טמפו לי משקה שלי", "100 — עולה מעט". רוויתם כבר רגע, "איזה זים שותים היום?", ואולי אנשים מיוחדים, או "שוופס — לאנשים מיוחדים", ולגיורה — דייאט גם בשביל ההופעה" — "הופעה" של בחורה חטובה להפליא, מרומז שרועה על ביטנה ולוגמת קולה. כמובן. וזה עוד לא הכל. יש טבעיים למיניהם של "יפורמור" ו"ספרינג" כמובן, של תבורי קריסטל, מיצים קלים, ואיך אפשר לשכוח "שפריץ". הגזוז החדש של "תבורי־קריסטל".

אז מה קרה השנה? הטענה היא שעברה סבלו חברות המשקאות בפחיות או בבקבוקים, והייצור לא ביקוש הקהל הצמא. השנה נלמד הלקח מלאי אריזות מספיק. קצב הייצור הביקוש לא גדל והרי צריך למכור קמה מלחמת הפרסומות. כמו כן, נוספו שתיה חדשים, שאותם צריך, כמובן, לשוק.

מלחמה גלויה

אבל העיקר — השנה יש גם מלחמה ממש בין המשקאות הקלים, וקולה השטח. נכון, טמפו קולה נגד קוקה חברת טמפו יצאה במודעת פרסומת ראשונה מסוגה בישראל לפחות: "שנ יכול להבחין". כשאנו רואים את התווית והשם אפשר רק מדבר אחד — הטעם".

800 אלף דולר הושקעו במסע של טמפו קולה, מספר מנהל השיווק "טמפו", גדעון שחר. רק לשם תקציב הפרסום לכל מוצרי השתיה שזה כולל את: בירה מכבי, גולד בארוייזר, המשקאות הקלים, טמפו וטמפו לי בשנה שעברה, לסכום, שהוצא השנה על פרסום קולה" בלבד. לדברי שחר, בטמפו שהושקעה כראיית. המודל שלהם הוא קולה", שיצאה בארה"ב לפני כ בקמפיין דומה מול קוקה קולה שטעם שני המוצרים זהה. אז הבכר של המשקאות הקלים, מהלחץ אף הוציא משקה קולה נוסף שנחל כישלון חרוץ. פפסי הצליחה בשוק של קוקה קולה.

לשאלתי — טמפו הושבה שהם משיב גדעון שחר, מטמפו: אנחנו מניסיון, שלקוחות קונים לפי תדמית ולא לפי הטעם. מכיוון שקוקה קולה היא אני לא יכול להילחם בשם קוקה קולה, כי הוא מושג עולמי. אבל אני יכול להגיד, שהם לא מיוחדים בטעם. הזמנו מחקר בטלסקאר, כדי שיהיה לנו כיסוי משפטי. המחקר הוכיח, שאנשים לא מבחינים בין טמפו קולה לקוקה קולה. יש לנו גם ניידת טעימות, שעוברת במרכזים — ומעניקה מצלמה למי שמזהה. פחות מעשרה אחוז זיהו. העדיפות של טמפו היא במחיר. השבוע, נוסף משפט לפרסומת — "אז למה לשלם יותר?"

התגובה לכך בקוקה קולה היא: "איננו נוהגים למסור הצהרות לעתונות. את הבעיות הפנימיות נמסור בדרך שלנו". קוקה קולה שקועה עכשיו בקמפיין לדייאט קולה שלה.

לדעת פרסומאים "טמפו" נלחמת מלחמה אבודה. הפרסומאי דוד טמיר, ממשרד הפרסום "טמיר יעקובסון", טוען שגם נוסח הפרסומת אינו טוב. מוסיף טמיר: ראשית, לדעתי יש הבדל בין המשקאות. שנית, קוקה קולה היא מעבר למשקה, היא מושג, חלק מסגנון חיים ותדמית. ולבסוף, נוסח הפרסומת מזלזל, מעליב — "גם אתה לא תבחין בהבדל", לעומת הנוסח של פפסי, שהיה מחמיא — "אם תטעם — תבין". או אם מעתיקים קמפיין צריך להעתיק היטב".

פרשת טמפו קולה מול קוקה קולה תעלה על סדר היום של איגוד המפרסמים, מבטיח ברוניסלב טאו, מנכ"ל איגוד המפרסמים. אגב, על הפרסום לבירות שלה: מכבי, גולדסטאר, בארוייזר וטובורג, תוציא השנה "טמפו" לא פחות משני מיליון דולר.

העיקר — בריאות

בריאות, זה הקו המאפיין של מוצרי שתיה רבים, שנכנסו לשוק בשנה האחרונה — ו"ספרינג" של תבורי־קריסטל בראשם. על הפרסום של "ספרינג" שזכה בפרס איגוד המפרסמים 1986, אחראי משרד טמיר יעקובסון, שהשנה אחראי לקמפיין של מוצר חדש של אותה תשלובת תבורי־קריסטל — "שפריץ". טמיר מורה, שהכוונה לפנות לקהל צעיר גילאי 5־12, הקהל של "טרופית" (וגם כן של תבורי־קריסטל), אלא שהפעם מוצר מוגש במיכל פלסטיק עם סוגר פה, דמוי פחית של המבוגרים. עד כה הושקעו בפרסום "שפריץ", שהוא גזוז מתוק בטעמים שונים, 200 אלף דולר ומסע הפרסום לא הסתיים.

"שוופס" עובדים עכשיו על שלושה מוצרי דייאט חדשים: קולה, לימונדה וגולדן אורנג'. "שוופס — יפאורה" רכשה קו ייצור חדש, בהשקעה של 3 מיליון דולר, המייצר 12 אלף ליטר משקה מוגז בשעה — פי שניים מקו הייצור הקודם.

"שוופס־יפאורה" מייצרת את "מיצי פז" הידועים. 25 אחוז משוק המשקאות הוא מיצים קלים (או חמים בשפת השוק) שהשוק שלהם קבוע פחות או יותר. את קו הייצור שלה, "שוופס" רוצה למכור עם הסיסמה — "ריאטה זוגית". בפרסומות שלה יככבו גברים ונשים יחד ולחוד, בסיטואציות משעשעות מבטיחים ב"שוופס".

טעם וריח

את הפרסום בשטח המשקאות מאפיין השנה קו כללי יותר. אם לפני שנתיים־שלוש היה למשקה דמות מייצגת, בדרך כלל ספורטאי, דוגמנית, כיום הולכים יותר על הדגשת הטעמים הריחות. "האורנג'דה", לדעת יעל, פרסומאית מפרסום צבי רמון, וממשיכים גם עם שיגעון הבריאות ויטמינים, מינרלים, הכל טבעי.

ולגבי כוחו של פרסום, ואמת בפרסום מספר גדעון שחר, מנהל השיווק של "טמפו": "לפני כ־4 שנים עבדתי כמנהל שיווק של "שוופס־יפאורה", והיתה לנו בעיה למכור את מוצר הקולה שלנו. ידענו, שרבים שותים קולה עם לימון — מה עשינו? יצאנו בפרסומת "קח שוופס, הלימון כבר בפנים". כלומר, כאילו זה היתרון של "שוופס" על מוצרי קולה אחרים. אבל למעשה, היתה אותה כמות של חומצת לימון ב"שוופס קולה" כמו בקוקה קולה ובאחרים".

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי היום: [illegible]

תוכו של הקנקל

מאת רון חכלילי

אל תסתכל בקנקל, מציעה "גיתם מערכות תרמית" (טמפו־בירה, כתר פלסטיק, מעריב), תסתכל במה שבתוכו. ובתוכו, בוודאי שתדע, תמצא סיפס, או משקה אחר, הדומה בצבעו ובטעמו לסיפס.

לא, זהו לא פפסי־קולה שבו הלימון הוי בפנים, זהו טמפו־קולה, אותו משקה אנכרוניסטי, שליחה, כך טמפו, טרם נס, שטעמו, כך גיתם, זהה לקוקה קולה ששמה, כך "שירותי פרומת ושידור" (שפ"ב בעלי חוכיון להשמעת פרסומות ושומרי הכשרות ברשות השידור) הוא סיפס.

אם תסתכל בתוכו, ממשיך ומבטיח גיתם, "גם אתה לא תוכל להבחין...". במה? בהבדלי הטעם כמובן. לא, זה לא בגלל שאתה אריוט או משוה, זה בגלל שכולם אריוטים. וצרת רבים, כך קבעו חז"ל — אותם אלה, אשר טבעו את האימרה המפוקפקת שבראש הרשימה — חצי נחמה.

אז תתנחם, חביבי, תתנחם: "במחקרי טעימה מדעיים, שנערכו על־ידי מכון טלסקר" נקבע בצורה מוחלטת, כי רוב האוכלוסיה אינה מסוגלת להבדיל בין טעם טמפו־קולה לטעם קוקה־קולה". אז אתה לא לבד. אתה מוקף במאות־אלפי אריוטים כמוך, שמעריפים ללגום, לא יודעים בדיוק למה, את הסיפס, שמו הדיוני, החדש של המשקה הפופולרי בעולם, קוקה קולה. אז שתה קוקה קולה, חביבי, שתה. אתה הרי שוטה.

וברצינות: גיתם מערכות תרמית הרימה לראשונה בישראל, את התחרות הסמויה והקשה והנערכת מזה שנים בין תשלובת טמפו־בירה, יצרנית טמפו־קולה, לבין חברת קוקה־קולה, על השולחן. וזהו ללא ספק ארוע הסטורי, בפרסום בישראל, נקב, בשם לקוחו הישראלי, בשמו של המתחרה העיקרי

(המשך בעמוד 8)

פפסי נגד קוקה

התחרות ביניהן אינה מזיקה אף לאחת מהן. שתיהן נשכרות ממנה ומגדילות את מכירותיהן. החברות הקטנות, לעומת זאת, נעלמות בהדרגה

מאת דליה רפאל, וושינגטון

עונת הצמא הגדול בעיצומה. מלחמת המשקאות הקלים (פפסי נגד קוקה) בארה"ב מגיעה לשיאים חדשים. כמדי שנה, בתקופת "הצריכה הגדולה", יחד עם מזג האוויר מתחממות הרוחות בשני המחנות הנוקטים במיתקפות־קיץ צעקות ומתחרות על טעמו של השותה הפוטנציאלי.

פפסי־קולה, כמו אחותה הבכירה קוקה־קולה, מקיימות "טקסי טעימה" (בחינם) בירידים עממיים באזורים כפריים, על חופי האוקיינוס ובמרכזי קניות מפוארים, להוכחת עדיפות מוצריה של כל אחת על פני אלה של רעותה־יריבתה.

הבדל מהותי אינו קיים למעשה. על דרך השלילה הן משלחות הערות עוקציות אחת בפרסומותיה של השנית, בנסיון למנוע את הגעת המוצרים המתחרים אל שפתי בני־עשרה — השוק הגדול והצמא ביותר למשקאות קלים בארה"ב.

עם זאת מעט מאוד השתנה משך השנים. לקוקה־קולה 40% בשוק המשקאות הקלים והיא המובילה, ללא עוררין. מאחוריה פפסי־קולה עם 30% והמטפחת את אחותה הצעירה והרעננה. שתיהן מגדילות את מכירותיהן כל השנה. לשתיהן כל יום הוא מלחמה.

בכל יום כ־37 מיליון "יחידות משקה קל" נמכרות בארה"ב, מתוכן כ־50% הם "קולות צפים", של שתיינים נאמנים, מחוסרי העדפה כלשהי. על קולות אלה נערך המאבק היומיומי.

המלחמה עצמה מרכזת את תשומת לב הציבור במשקאות הקלים. היא בוודאי אף הגורם לגידול בכמויות, שהוא צורך. בשנה שעברה צרך שתיין אמריקאי ממוצע 42.2 גלון (כ־160 ליטר) מהתוסס־התוסס הזה, כ־5 ליטר יותר מהשנה הקודמת.

לשם הבטחת הנצחון (והמכירות) מגוייסים כל גימיק וכל אמצאה אפשריים. כל חידוש ויוזמה של היריבה מועתק מיד. לכל מוצר חדש יש חיקוי מקביל.

כשהופיעו המשקאות הדיאטטיים שהיו בחזקת חידוש מהפכני, הבשורה שנשאו היתה לא רק סיפוק התשוקה למתוק ללא קנס קלורי, אלא גם "שחרור" הקלוריות שנחסכו למטעמים אחרים ובכך לסיוע בשמירת המשקל.

מחקרים מדעיים ותזונתיים מציעים ממצאים שונים. חולדות שניזונו במזון שהומתק בממתיקים מלאכותיים צרכו יותר מזון, לא פחות. לגבי בני־אנוש, נראה שהם נוטים לפצות את עצמם, מעל ומעבר, על הקלוריות ש"נחסכו" — לשתות ולאכול עוד יותר. ממצאים אחרונים מצביעים על אפשרות שהממתיקים המלאכותיים מגדילים למעשה את הרעב והצמא.

אחרי הדיאטטים באו ה"טבעיים". משקאות נקיים מקפאין, מלח וחומרים משמרים. בעלי תכולת סוכרוז נמוכה ומועשרים בקלציום. בעקבותיהם צועדים המשקאות המכילים מיצי־פירות, מלווים בפרסומת עצומה המכריזה על 100% מיץ תפוזים, לימון, אננס, פפאיה וכיו"ב. כשבכולם מקרם והטעיה ניכר וערך תזונתי בלתי משמעותי.

אולם עדיין יש ברירה לבעלי ההכרה הבריאותית, מעבר למי הברז המשעממים. מים מינרלים מבעבעים, תוססים ואפילו משופרים בטעמי־פירות שונים, וללא תוספת קלוריות.

הגדולות, פפסי־קולה וקוקה־קולה, לא מתחרות על שוק בעל הברה זה. לכל אחת מהן מעיינות משלה וקו שיווק להרוויחו. מלחמת המשקאות הקלים היא מלחמה של הכל בכלל:

● פפסי נגד קולה
● סוכר נגד ממתיקים מלאכותיים
● קפאין נגד נטול קפאין
● מיצים טבעיים נגד משקאות קלים
● משקאות קלים נגד מים מינרליים
● משקאות קלים נגד משקאות אלכוהוליים

ושוב — פפסי נגד קולה. בארה"ב ובעולם כולו — פפסי מרחיבה מכירותיה בסין ובהודו וקולה בבריה"מ ובסין. וגם בישראל וארצות נוספות באיזור.

התחרות ביניהן אינה מזיקה לאף אחת מהן. שתיהן נשכרות ממנה וממשיכות להגדיל את מכירותיהן. הנפגעות הן יצרניות קטנות רבות שאין בידיהן אמצעים למסעות פרסומת וקידום מכירות, הן נעלמות בהדרגה, נבלעות בקרבי הענקיות.

הבדל בין המוצרים חסר כל מובהקות מוכחת. מבחנים שנעשו בקרב שתיינים אדוקים ותיקים העלו שבכ־70 אחוז מהמקרים לא ידעו להבחין מי הוא יצרן המשקה אותו שתו. אז, פפסי או קולה בבקשה?

העיקר הבריאות

מאת יוסף שמי

לראות רופא לפני העיוורון

גלאוקומה היא מחלת עיניים, הגורמת לעיוורון אם לא תטופל במועד. פעמים מאחרים את המועד, משום שלרוב אין סימנים מקדימים, המריצים אנשים לבקר אצל רופא.

על המחלה כתב ד"ר שלמה מלמר בעלון קופ"ח „מכבי". הגלאוקומה היתה בגדר קללה של תושבי האי סנטה לוצ'יה, הנמצאת בים הקריבי. ד"ר מלמר היה בין מקימי בית־החולים, שעסק באיבחון מוקדם וטיפול תרופתי וגם ניתוחי חולים.

הגלאוקומה יכולה להופיע, ללא קשר למחלות אחרות של העיניים, אך לעיתים היא מהווה סיבוך של מחלות אחרות כגון: רשתות, קרנית, עדשה ודלקות שונות. הגלאוקומה גורמת נזקים בלתי הפיכים לסיבי העצב. התוצאה היא עיוורון. הנזק לסיבי העצב נגרם על־ידי הלחץ התוך עיני. עליה בלחץ התוך עיני באה, בשל פגיעה בכושר הניקוז של נוזלי העין. ככל שכושר הניקוז נפגע יותר, עולה הלחץ בתוך העין והוא הגורם לפגיעה בסיבי העצב. גם בישראל יש ריבוי מקרים, כהם החולים מופיעים אצל רופא עיניים באיחור רב, כשכבר גרמו נזקים לעצב.

„סיפור משפחתי"

הגלאוקומה יכולה להופיע אצל כל בן־אדם, בגיל 40 פלוס. ומכיוון שאין סימני אתרעה, יש ללכת לרופא, לפחות פעם בשנה, לשם בדיקת עיניים. הדבר נכון במיוחד לגבי אלה שיש להם „סיפור משפחתי" של הופעת גלאוקומה. בין גורמי הגלאוקומה גורם תורשתי סכרת, מחלות בלוטות, שימוש בסטרואידים וגם תרופות אחרות מקבוצה זו. ד"ר מלמר אומר, כי גלאוקומה יכולה להופיע אף בתינוקות, כמחלה מולדת.

90 אחוז ממקרי גלאוקומה מקורם בהפרעה בניקוז הנוזלים מן העין. הליקוי מתפתח לאט, והחולה אינו מרגיש בשינוי. בשלב סופי של המחלה הראייה היא כאילו דרך הצינור, זהו השלב שלפני עיוורון סופי.

הטיפול בשלב מוקדם של המחלה יכול למנוע את הגרוע ביותר, לעצור את התהליך גם כשהוא בעיצומו. הטיפול הוא תרופתי ובחלק מהמקרים גם ניתוחי. אך לפני כן יש לאבחן את המצב, והאבחנה פשוטה יחסית, שכן ישנם מכשירים לבדיקת הלחץ התוך עיני, שדה הראיה ועוד. יש לרשותו של הרופא מספר לא קטן של תרופות, היכולות להוריד את הלחץ התוך עיני, עם מעט מאוד תופעות לוואי. יש לדעת, שלסוגים מסויימים של תרופות, אכן ישנן תופעות לוואי, והדבר גורם לכך שחולים מסויימים מזניחים את הטיפול. אך הטיפול חייב להיות סדיר, ללא הפסקות, כמה פעמים ביום.

טיפול בלייזר

בשל הבעיות המתעוררות בטיפול תרופתי פותחו אמצעים אחרים, הכוונה לטיפול בלייזר. במקרים מסויימים פותח הלייזר את תעלות הניקוז הסתומות. במקרים אחרים פותחים נקבים בקשתית העין, והדבר גורם לירידה מידית בלחץ התוך עיני. הטיפול הוא פשוט יחסית ואינו כרוך באישפוז. הוא מבוצע במרפאה ואינו מלווה בכאבים.

הבעיה העיקרית היא במודעות לסכנות האורבות לגילאים מעל 40 שנה, ולאלה שיש להם גורם תורשתי. האיחור בפניה יכול להיות גורלי.

מחלת הגלאוקומה הגורמת לעיוורון — אבחנה מוקדמת עשויה למנוע את הופעתו

תחבושת של קורי עכביש

בכל שמצליחים לחדור לדברי הימים של המין האנושי, עד לזמן העתיק ביותר, כך מוצאים יותר ויותר הוכחות, שכבר אז היתה קיימת רפואה משולבת בכישופים. אך מושתתת בכל זאת על יסודות רציונליים.

בעת חושבים, שאת ראשית הרפואה, את הקדם־רפואה, ירשנו מאבות אבותינו בעולם החי. הרפואה העתיקה, בדומה לפרמקולוגיה [illegible]דומה, משולבות זו בזו, ניזונו מחומרים [illegible]כעיים בעלי תכונות אנטי־דלקתיות, נוגדי [illegible]בים, משלשלים, חומרי חיטוי והקאות.

החוקרים מצאו, כי שפן מצוע, החי בחוק [illegible]כע, מתפש לו קורי־עכביש לשם חבישת [illegible]גע. הדבר גורם לעצירת הדימום וגם [illegible]פיע על הכאב. בעלי חיים רבים שותים [illegible] מינרליים מסוגים שונים. אלדהיד המצת [illegible]ליים, חומר שהוא יעיל כנגד פגיעות ראומטיות. פעיל אף כנגד טפילים. בעלי חיים מסויימים יודעים כיצד להגן על עצמם כנגד טפילים במערכת העיכול על־ידי אכילת לענה, עלי־מחט של עץ האורן, האשוח, פטריות מסוגים מסויימים, פירות ופרחים של הלבנה ועוד. החומרים, הכלולים ב„מעדנים" אלה, הם בבחינת תרופה כנגד זיהומים, ומהווים גם רכיבי חיטוי של ממש. בנוסף לזה, הם פעילים כנגד טפילים מסוגים שונים.

בעלי חיים מסויימים עוסקים ב„ציבור" חומרי טבע, כך למשל מצאו שקופים לועסים סוגים מסויימים של עלות, כמוגד למחלת חניכיים. יש כנראה תגובת גומלין בין מיצי העלים ורוק המשפיעים פרמקולוגית על הפצעים.

לפי המסופר על־ידי הילידים האינדיאניים, בדרום אמריקה, הכירו בני־אדם את סגולות קליפות עץ הכינין מתצפית אחרי מעשיה של הפומה, חיה טורפת ממשפחת החתולים, המצויה בדרום אמריקה. הפומה לעסה את קליפת עץ הכינין כנגד התקפי מלריה.

יש אינספור דוגמאות, המעידות על כושרם של בעלי חיים לעזור לעצמם בעת צרה, ואת גם בדרך של ניצול החומרים מהטבע. בזמנו טענו, כי בעלי חיים מעבירים את הידע והניסיון לצאצאים, אך יש עובדות הסותרות לכאורה את ההנחה הזו. נעשה ניסיון עם שני גורי כלבים אשר גודלו בבית, בניתוק מבעלי־חיים בני־מינם, והגורים הללו לקו במערכת העיכול, בגלל עצמות הדגים, שנלעסו שלא כהלכה. מיד אצו רצו הגורים לגן בחיפוש אחר צמח בשם סטריה (זיפן איטלקי). הגן, ששימש הכלבים הבוגרים, עזר גם לגורים, למרות שלא היה להם קשר, המאפשר העברת מידע על תכונות או סגולות של הצמח. השאלה היא כיצד יודע בעל החיים, שצמח מסויים יועיל לו בעת צרה כלשהי.

חוקרת הלביאה השחורה ג'. אדאמסון מספרת כיצד בעלה התרגז על זוג לביות, שהסתובבו סביב מישכנם, והוא החליט להתפטר מהמטריד בצורה „מקורית" — הוא שם במסלול הצדודים של הטורפים מנה הגונה של בשר ממולא ברעל. החיות אכלו מזה, אך נראה שמיד חשו ברע ורצו ל„בית־מרקחת", והחלו ללעוס אוכמניות מסוג מסויים, הגורמות להקאות. את הבשר המורעל הקיאו, והדבר עזר להם להתגבר ולשרוד.

מעבדה בגוף

לרשות הרפואה המודרנית אמצעי אבחנה כגון רנטגן, בדיקות לחץ דם, טמפרטורת וגוף ועוד. על סמך נתונים אלה נותן הרופא אבחנה וטיפול. אצל בעלי חיים כל המעבדה ומרכז האיבחון נמצא בתוך גופם, כותב מחבר התחקיר בשבועון פולני המופיע בעיר קרקוב, שעל סמך מאמרו, מדווח כותב שורות אלה. ובכן, במעבדה זו לא רק שיש בדיקה וקביעת מצב הבריאות, אלא גם רגולציה אוטומטית של התגובות כולל תגובה למחלה ולפציעה.

חסרי חוליות וכן בעלי חוליות, בדרגות התפתחות נמוכות משופעים ברצפטורים המאותתים על שינויים, בסביבה בה הם מתקיימים. הרצפטורים פזורים בגוף כולו. אצל בעלי כנף ויונקים הרצפטורים הללו מרוכזים באיברי החישה של הריחות והטעם. אלו הן מעבדות אקספרס, המעבירות איתותים ואזהרות לגבי המתרחש בסביבה. כאשר בסביבה מופיעים חומרים רעילים, מיד מזהירים הרצפטורים את חיית־הבר המפעילים מנגנון בריחה.

לבני אדם יש חוש ריח המאפשר קליטת כמה אלפי גוני ריח. אך דג מסוג צלופח קולט נוכחות חומרים כימיים, בכמות של גרם אחד, המוהל באגם הגדול ביותר באירופה. דג סלמון מריח את שפך הנהר „שלו", ממרחק של 800 ק"מ. זכרים של סוגים מסויימים של פרפרים קולטים ריח המופץ על־ידי הנקבה מאותו מין, ממרחק של 10 ק"מ.

צוות ניקיון

שמירה על הניקיון הוא אבן יסוד להישרדות. חיות הבר יודעות על כך. ודי אם נסתכל כיצד מנקה החתול את פרוותו, כמה זמן ביום הוא מקדיש לעבודת „קודש" זו. בעלי כנף וגם חוליות דואגים לרוב לניקיון הקנים, המאורה ומירבציהם. בעלי כנף מסלקים כל פירור של פסולת. לגירית יש בור לאגירת ההפרשות, הממוקם כמה מטרים ממרבצה. במשכנן של הנמלים והדבורים יש „צוות מיוחד" הדואג לניקיון. יתכן מאוד, כי התכונה הזו של שמירה על הניקיון היא תולדה של בחירה טבעית. המינים שהשכילו לשמור על ניקיון שרדו, האחרים נכחדו.

המין האנושי קיבל בעבר הרחוק יסוד מוצק לרפואה, אך כיום לומדים מאיתנו חיות בר אי אלו „חוכמות". כך, למשל, נמסר על סוג מסויים של קופים יפאניים, שאימצו נוהג שטיפת פירות לפני האכילה. ירגזים, בעלי כנף הנפוצים בערי אירופה, למדו כיצד אפשר לפתוח את בקבוקי החלב, המסופקים, מדי בוקר, לדלת הדירות ולשתות על חשבון בעל הבית הקם מאוחר. יש חיות בר החותכות לעצמן את הרגל, כשהן נופלות למלכודת, שטמנו להן בני האדם. החיה הפצועה המלקקת את הפצע מפעילה את חומר החיטוי. הליקוק גורם לפתיחת פצעים, לסילוק רסיסים, שחדרו לגוף ועוד. פילים יודעים סוד חבישת שברים ברגליים בקומבינציה של חימר ועלי במבוק.

מהתצפיות אפשר לדעת, כי חיות הבר נהנות גם מהיחשפות לקרני השמש, משחיה במי נהרות, יודעות להתנזר מסוגים מסויימים של אוכל בעיתות מחלה, ואף נוהגות לעשות לעצמן או בעזרת בני מינן מיני עיסוי. חיות הבר מסתדרות יפה עם הלידה, סילוק חבל הטבור. אצל דולפינים, קופים, פילים ועוד יש עזרה הדדית בעת הלידה, המנוסה עוזר ל„ירוק".

חוקר חיות היה פעם עד לניסיון החייאה של 7 גורים, שקפאו למוות. הנקבה עסקה כמה שעות, בליקוק הגורים ובטיפולים, המזכירים נשימה מלאכותית, אחרי מאמץ שנמשך 12 שעות חזרו לחיים 6 מבין 7 הגורים.

ובכן, מתי נולדה הרפואה? מה ירשנו מאבות אבותינו, שקדמו למין האנושי? אפשר לומר, ללא צל של ספק, שהנתק בין המין האנושי ובין שאר עולם החי גדול מדי, מכדי שניתן יהיה לחזור לאחור ולבדוק את תרומת הקדמונים לרפואה של המין האנושי.

תיק חוץ

פרוזדור לטרור

ארה"ב מאשימה את יוון בהסכם [illegible] המחבלים, המאפשר מעבר חופשי לקבוצות הטרור בדרכן לאירופה תמורת שקט על אדמתה. היוונים מכחישים [illegible]

מאת ז'אן כהן, אתונה

השבועון הסאטירי היווני „טו פונטיקי", שבידו תמיד מידע רב, טוען בגליונו מיום ו', ה־3 ביולי, כי ב־15 יום קודם־לכן עמד הארכי־מחבל אבו־נידאל (צברי אל־באנה) לעבור בנמל־התעופה של אתונה, בדרכו מדמשק לווינה. השבועון מוסיף כי לשלטונות יוון נודע דבר כוונותיו של אבו־נידאל והם מסרו לו כי לא ירשו לו לעשות כן.

אחרי סירוב היוונים נאלץ המחבל המבוקש לשנות את קו הטיסה ולטוס לווינה דרך קפריסין.

עתה נראה שזו היתה הסיבה לביקור שגריר ארה"ב ביוון, רוברט קילי, אצל שר־החוץ היווני קארולוס פאפוליאס, בשבוע שעבר, בו האשים השגריר את ממשלת יוון בשיתוף־פעולה עם טרוריסטים, ואכן, ב־25 ביוני השנה, ביקר קילי אצל פאפוליאס בלשכתו ואמר לו כי לפי מידע שבידי המודיעין האמריקני קיים הסכם בין ממשלת יוון ובין קבוצות טרוריסטים ערביות (הוא נקב בשמו של אבו־נידאל), אשר לפיו מרשים היוונים למחבלים לעבור ביוון בדרכם לאירופה, ותמורת זאת נמנעים הערבים מפעולות טרור כלשהן על אדמת יוון. קילי מסר ליוונים תזכיר בן שלושה עמודים ברוח זו. לדברי התזכיר, הושג ההסכם לראשונה ב־1984, ולא־מכבר חודש. כן נאמר בתזכיר שההסכם הושג קרוב־לוודאי באמצעות השירותים של מדינה שלישית.

ממשלת יוון כמובן הכחישה את ההאשמות הללו כ„מגוחכות, בלתי־מבוססות, מלעיזות ונובעות מהשרעות" והוסיפה [illegible] של האשמות מסוג זה היא [illegible] חבלה פוליטי", היוצר משבר בין [illegible] ארה"ב.

נראה כי הדבר היחיד [illegible] את היוונים הוא הבעת [illegible] על הודעתו של אבו־נידאל, [illegible] המועצה הלאומית הפלסטינית [illegible] — 26 במאי) כי יימנע [illegible] כלשהם מחוץ לגבולות ישראל [illegible] במדינות האוהדות את העניין [illegible] ההודעה התפרסמה בעיתון [illegible] בכל הנוגע לענייני המזה"ת, [illegible] בגליון 20 במאי השנה.

אין זו הפעם הראשונה [illegible] נידאל עם יוון. הנה, למשל, [illegible] העיתון הצרפתי „לה מאטן", כי [illegible] וחברים מקבוצתו נמצאים [illegible] ליוון. מאוחר יותר היה בידי [illegible] שוב לדברי השבועון הסאטירי [illegible] — מידע ממקורות ישראליים [illegible] אבו־נידאל מתכנן התקפה על [illegible] ועל כמה מוסדות גרמניים [illegible] הנוגע לבית־הכנסת, נודע [illegible] של הקהילה היהודית באתונה, [illegible] בדברי השבועון, אחד [illegible] מידע מסוג זה לידי שלטונות [illegible] הראשונים שהיו יודעים עליה, [illegible] היוונים. עם כל הכבוד לעיתון — [illegible] אינו נכון".

היוונים סבורים כי [illegible] ההסכם בין יוון לבין המחבלים [illegible] בטיחות על עתיד הבסיסים [illegible] העומדות להיפתח, מאשר [illegible]

תוקעים לנו ברז

(המשך מעמוד 7)

ב„תבורי־קריסטל" אומרים, כי המשקה שלהם דליל יותר מאשר הנקטרים בעולם, הנחשבים משקה סמיך וכבד, שנצרך בעיקר בחורף.

יפאורה־שוופס מנסה לתפוס פלח שוק גדול יותר, בתחום המשקאות הדיאטתיים. היא יצאה עכשיו עם שלושה משקאות דייאט חדשים בטעמי קולה, לימונדה וגולדן־אורנג'. החברה גם החזירה לשוק את טעם הביטר למון, בבקבוק משפחתי. בחברה טוענים, שהדיאטתיים שלה אינם מאבדים את מתיקותם במשך חצי שנה מיום ייצורם. לעומת זאת, הממתיק במשקאות דיאטתיים אחרים, אספרטם, מתפרק תוך חודשיים.

בשוק המיצים שותפים „טמפו־בירה", המשווקת את „מיצלי", ומג.ג.ג.ל. יצרנית „סיידר הגליל", שמייצרת את סדרת המיצים „צ'מפיון". על־פי התקן הישראלי, מותר להוסיף לשמו של המיץ את המלה „טבעי", אם הוא מיוצר מפרי טרי (בלי תרכיז) ללא סוכרים וכמובן, שאסור למהול אותו במים. אם מוסיפים למיץ סוכר, יש לציין על האריזה „בתוספת פחמימות". מיץ משוחזר הוא מיץ ששוחזר מרכז. מיץ טבעי רגיל עובר סחיטה ופיסטור, שמבטיח פגיעה, כמה שיותר קטנה בארומה שלו. לעומת זאת, תהליך ייצורו של מיץ משוחזר מורכב ומגושם יותר: מייצרים אותו מרכז פרי, בתוספת מים. מיצים, שאינם טבעיים ואינם משוחזרים, נקראים בדרך־כלל „משקה קל תפוזים" (או כל טעם אחר). משקה כזה מפרי־הדר צריך להכיל לפחות 15 אחוז רכיבי פרי ואם הוא עשוי מפירות אחרים — לפחות 10 אחוזים רכיבי פרי.

התקן אוסר על יצרני המשקאות לאייר את האריזות באיורים, שעלולים להטעות את הצרכן ולגרום לו לחשוב, שמדובר במיץ טבעי או משוחזר. במכון התקנים מכינים כעת תקן מיוחד לנקטרים, שהם מעין משקאות ביניים. לפי התקן הנקטר אמור להכיל 40 אחוז פרי, ולכן אין איסור על איור של פרי על האריזה, אולם בגלל הימצאותם של קוקטיילים שונים של פירות, מנסחים עתה תקן, שימנע איורים המרגישים פרי, שנמצא בריכוז הכי נמוך בתערובת.

בנוסף לסימון רכיבי המשקה, שהוא חובה בתקן הישראלי, מקובל בעולם גם סימון תזונתי, כלומר ערכם התזונתי של הרכיבים. אמנון צירלין ממכון התקנים אומר, כי העקרון הישראלי מקובל בכל העולם — אם בסימון יש טיעון תזונתי, היצרן חייב לסמן את הערך התזונתי, וזה חל על כל המשקאות הדיאטתיים. סימון תזונתי, במשקאות אחרים, הוא בגדר רשות.

הצריכה המוגברת של משקאות קלים אילצה גם את יצרני האריזות להגדיל את נפח הייצור, כדי לספק את דרישות יצרני המשקאות. בקיץ שעבר היה מחסור חמור בבקבוקי־זכוכית, ו„פיניציה", היצרנית הבלבדית של בקבוקים, לא עמדה בביקושים. עתה משלים המפעל הוספת קו ייצור חדש, שיאפשר לו לייצר עוד 80 אלף טון זכוכית לייצור בקבוקים.

חברת „טמפו־בירה" כבר קיבלה בתחילת השנה, אישור לייבא בקבוקי [illegible] להדביק את המחסור. את בקבוקי [illegible] היא מנפחת לבד, בקו ייצור [illegible] „החברה הישראלית לקופסאות פח [illegible] את פחיות המשקה, עושה [illegible] החברה הקימה בכפר־סבא מפעל [illegible] פחיות. לצורך הפעלת [illegible] החברה על הסכם ידע [illegible] אמריקנית המובילה בענף [illegible] לצורך מימון ההשקעה, כ־21 [illegible] הסכם מימון לטווח ארוך עם [illegible] בארה"ב. מנתוניה הכספיים [illegible] שמניותיה נסחרות בבורסה, [illegible] הגידול בצריכת המשקאות. [illegible] של החברה הגיע בשנה שעברה [illegible] ש"ח, לעומת 68 מליון ש"ח ב־[illegible] את השנה שעברה ברווח נקי של [illegible] ש"ח, לעומת הפסד של 10.6 מליון [illegible] — מותאם לשקלי דצמבר 1986.

בנסיונות להסביר את [illegible] בצריכת המשקאות נטען, [illegible] נובע ממחירם הזול יחסית, [illegible] נמצאים בפיקוח מחירים [illegible] והמסחר, מאז הפעלת [illegible] לפני שנתיים. דוד ברוזה [illegible] בתמ"ס אומר, כי המשקאות [illegible] יותר יחסית למחיריהם לפני [illegible] של 1984, והם גם זולים יותר [illegible] בחו"ל. משרד התעשייה [illegible] להוציא את מרבית [illegible] שעוד נותרו מפיקוח — [illegible] בתוכם יהיו גם המשקאות [illegible] לא יוצאו מפיקוח [illegible]

גם מי שהשתבע [illegible] להמשיך לשתות מים, [illegible] הקרב. בשנה שעברה [illegible] מים מינרליים מיובאים [illegible] הוכפלו המכירות [illegible] המינרליים 10 אחוז [illegible] בבקבוקים של ליטר [illegible] „סיינט לאודר" (1.71 ש"ח) [illegible] ש"ח) ו„ספא" (2.10 ש"ח) — [illegible] או להתענג עם מים מינרלים [illegible] „רמלוסה" משוודיה, 1.25 ש"ח [illegible] עכשיו יש גם תשובה ישראלית [illegible] המשווק על־ידי תשלובת [illegible] בעזרת מסע פרסום [illegible] ליטר וחצי, מתוצרת [illegible] ש"ח.

תוכו של

(המשך מעמוד [illegible])

שלו, קוקה־קולה. מעשה [illegible] אשר רוב החברות הישראליות [illegible] צניעות או בורות, נמנעו [illegible] גיתם, וזו הרשה. [illegible] הצליחה במסע פרסום [illegible] זה, לעורר ויכוח נוקב בין [illegible] לשתייני הקוקה־קולה.

במה נכשלה גיתם [illegible] המטרה, בזלזול שלה [illegible] בשלוגנה הגדולה, נתנה לך [illegible] בעצם אינך מבין דבר, [illegible] „הפוסל במומו פוסל".

מאת דורית גפן

כשא שוב באוהצו

המחאה ללא כיסוי

השאלה הפוליטית המסקרנת ביותר היום היא מה תעשה ש"ס לאחר שהסתבר לה, כי „מיטב המאמצים" של שמיר אין בהם די כדי לתת להם את האתנן, שנדרש על־ידם, תמורת תמיכתם בהמשך כינונה של הממשלה והתנגדותם להקדמת הבחירות. הצעת תיקון חוק המרת הדת לא עברה. אמנם ראש הממשלה הזדרז להבטיח עוד ערב ההצבעה, כי אם ההצעה לא תעבור הוא יעשה הכל להעבירה במושב החורף של הכנסת, אך כאמור השאלה היא עד כמה מחוייבת היום ש"ס להבטחות של לליכוד, והאם עליה להוסיף ולתת אשראי לליכוד.

ש"ס, אשר הספיקה כבר ללמוד כמה דפים במשניות הפוליטיקה, לא תעשה שום צעד נמהר. מבחינתה כל האופציות נפתחו מחדש. המחוייבות לליכוד לא התבטלה אומנם, אך שוב אין היא מחייבת אותה, וגם אם לא תאיים אולי על הליכוד בריש־גלי, הרי יש להניח, כי תשלח כמה מבטי פיתוי לעבר המערך, לבדוק מה יש לזה באמתחתו להציע לש"ס. עתה, לאחר כשלון ההצבעה, חזרה ש"ס למצב האידיאלי של מי שיכולה להנות משני העולמות גם יחד.

„התרת הנדר" של ש"ס לליכוד מרחיבה, במעט לפחות, את התקווה של ראשי „העבודה", שהנה אולי אפשר יהיה מעתה, בנסיבות מסויימות, לשכנע בכל זאת את ש"ס לתמוך בהקדמת הבחירות. גם למערך וגם לש"ס ברור, כי המערך לא יתן להם את אשר הבטיח הליכוד ברצון רב ובשקיקה, אך פעם אחר פעם לא הצליח לקיים. ראשי ש"ס התבטאו כבר בעבר, כי לפחות ראשי ה„עבודה" אינם משקרים להם.

בליכוד רואים כמובן את הטענות הללו במבט נעלב. איך אפשר לזלזל במאמץ שהשקיעו הפעם כדי להעביר את החוק, עובדה שהצליחו להביא את הח"כים אריאל וינשטיין, אוריאל לין, ודן תיכון הליברלים להצביע בעד החוק, ולהשאיר את עקרונותיהם ומצפונם בבית. נכון, היתה אשה אחת מורדת, אבל גם כש"ס יודעים, כי הליכוד אינו בית־דין רבני, שיש לו הלכות כתובות איך נוהגים ב„מורדת". אשר לח"כ בן־אלישר, אשר נעדר מן ההצבעה, אומרים בליכוד, כי אילו היה גורל החוק תלוי בקולו בלבד, היה מתגבר על מצפונו ומצביע בעד החוק. אך לאחר שהיה ברור לו, כי שרה דורון תצביע נגד, העדיף שלא להשתתף בהצבעה.

הזמן אינו דוחק לש"ס והיא תפעל על פי האינטרסים שלה. אם ידמה לראשיה כי ראוי לתת שאנס נוסף לשמיר וחבריו — יתנו אותו, אך אם בפרק־הזמן שיעבור מנפילת ההצעה אתמול, ועד הגשת הצעת החוק פעם נוספת (חייבים לחלוף לפחות ששה חודשים), ייקרו בפניה הזדמנויות אחרות, היא לא תתעלם מהם, ויש להניח כי תשקול אותם כאילו אין לה עוד כל התחייבות של ממש כלפי הליכוד.

אפשרות תיאורטית, העלולה להביך מאד את הליכוד, אם כי היא יותר מדי יפה מכדי להיות ריאלית עשויה להיות התסריט הבא: לא רק שש"ס מודיעה על תמיכה בהצעת חוק לפיזור הכנסת כמחאה על כשלון ההצבעה על החוק שלה — אלא שגם „התחיה", המתהלכת בימים אלה בלתי מסופקת מהבטחות שמיר בנושא ההתנחלויות, ובהרגשת תסכול על כשלון הצעת החוק לחון את עצורי המחתרת, תחליט בימים הקרובים, כתבי עת חלק מחבריה, לתמוך בהקדמת הבחירות. זה היה יכול להיות מהפך פרלמנטארי־פוליטי של ממש, אך הסבירות שלו, לפחות בשעה זו, נמוכה מאד.

יצחק שמיר

בעד ה„משיחים" נגד הממשלה

מה שלא יהיה, יצחק שמיר יתפוס פיסקה אחת לפחות בספר על תולדות ראשי הממשלה של ישראל. הוא יצר אתמול תקדים, שרק מוח אורגינלי־פריימיניסטריאלי כמו שלו יכול היה להמציא. מכל מקום שמיר הוכיח, כי יש לו אימפולסים וכי זיקנתו אינה נופלת מצעירותו. עובדה, הוא הצביע בעד הצעת החוק לחנינת עצורי המחתרת למרות ששר המשפטים אברהם שריר הסביר לכנסת, בשם הממשלה כמובן, מדוע יש להסיר את הצעת החוק ולהצביע נגדה. נכון, הליכוד לא הפעיל משמעת סיעתית בעת ההצבעה הזאת, אך שראש הממשלה יצביע נגד עמדת הממשלה שהוא עומד בראשה, זהו ללא ספק מהלך שעוד ילמדו עליו, ולאו דווקא כדוגמה ומופת למימשל תקין.

אלמלא המגבלות המתחייבות מתוקף מעמדו ותפקידו של יצחק שמיר, איש לא היה משתומם, או אפילו מרים גבה על אופן הצבעתו. הוא לא יכול היה וגם לא ניסה בעבר להסתיר את אהדתו לעצורי המחתרת, ואילו היה הדבר תלוי בו, היה מעניק להם חנינה מזמן. מסתבר, כי יש דברים שבהם הרגש מאפיל על כל שיקול, אפילו שיקול של נוהל במימשל תקין, ואכן מבחינתו של שמיר אקט של הזדהות (הוא הרי ידע, כי ההצעה לא תעבור, והצבעתו היא בבחינת הפגנה בלבד) שקול אפילו על כבודה של הממשלה. אך האם לא כינה שמיר את עצורי המחתרת, ביניהם גם רוצחי־נפש, משיחים („אל תגעו במשיחי")? כך ולא אחרת. וממילא, בין משיחים (ואנחנו חשבנו שישנו רק משיח אחד, וגם הוא טרם הופיע) לבין ממשלת חולין, שזמנה קצוב, והיום היא ישנה ובעוד זמן לא רב היא איננה, טובת המשיחים קודמת, על פי אסכולת יצחק שמיר.

אשה אמיצה בשפניה הליברלית

קשה שלא להתפעל מכך, שבתוך השפניה הליברלית בליכוד, אשר השפילה את זנבות עקרונותיה וחופש המצפון שלה, והצביעה, כגבר־שפן אחד, בעד הצעת תיקון החוק של המרת הדת, התגלתה אשה אחת אמיצה ועקבית, שבין מצפונה לבין הצלפותיו של ח"כ מוצא, העדיפה את המצפון, והצביעה נגד הצעת החוק. הכוונה כמובן לחברת הכנסת שרה דורון, עוד בטרם ההצבעה, ועל אחת כמה וכמה אחריה, הזדרזו כבר ח"כים בליכוד וביניהם מאיר כהן־אבידב, לתבוע למיצות את הדין איתה.

היו אף כאלה אשר הזכירו את גורלו המר והנמהר של מנחם סבידור, אשר פעל על פי מצפונו בכנסת ה־10, ונענש על־ידי מפלגתו, אשר לא בחרה בו לכנסת ה־11. שני המקרים אינם דומים, ובמיוחד אין דומה מעמדו של סבידור למעמדה של שרה דורון במפלגה הליברלית.

מעטים מתייחסים היום להסכם גח"ל, מה גם ששתי המפלגות — „חרות" והליברלים כבר אישרו את ההחלטה להתאחד למפלגה אחת. אבל באותו הסכם היה לליברלים חופש הצבעה בעניני דת. מסתבר, כי הח"כים הליברלים העדיפו להתעלם מאותו סעיף, שהתיר להם חופש הצבעה, והתחשבו דווקא בצרכים הקואליציוניים של הליכוד, למלא את ההבטחה שנתן שמיר לשר פרץ לתמוך בתיקון חוק ההמרה. לאחר שישקע החול של הסערה בתוך „חרות" על עמדתה העצמאית של שרה דורון, עשוייה הצבעתה להירשם דווקא כאותו עלה תאנה, שהסתיר לרגע קט את ערוותה המדולדלת והמרוקנת של המפלגה הליברלית, ושל גבריה־שפניה.

שרה דורון

חפש את האשה — לא ב„חרות"

יתכן שמאחורי כל פוליטיקאי ועסקן בתנועת החרות עומדת אשה, כמאמר הפתגם, אך ספק אם לצרכן של נשות המפלגה. עסקניות ופעילות עומדים הפוליטיקאים. עובדה היא שבמוסדות המפלגה ייצוגן של הנשים הוא מזערי. ומה הפלא שהללו מביעות כעס רב על ירידת ייצוגן במפלגות האחרות, אשר עברו כבר את השלבים הפרהיסטוריים של הכרה בזכותן לייצוג משמעותי. כבר בוועידת „חרות" חשו עצמן הצירות בטלות בששים, ורטנו על מספרן הזעום בקרב ההמון הגברי של צירים. המצב במרכז המפלגה לא שונה בהרבה, שכן הוועידה הפכה למרכז.

המאבק הנוכחי של נשות המפלגה הוא לקבל ייצוג מתקבל על הדעת — 20 אחוזים, מעט אם על מה שמגיע להן באמת ואף פעם לא ניתן להן, אך לפחות יסיר מעקיפין את כתם הקיפוח והזלזול הנורא בהן. מרדכי כרגע בהרכב ההנהלה, שבו משתלב מיכאל דקל היו רק 6 נשים (5%). בתנועת החרות, המשתבחת עדיין [illegible] נשיהם. בהרכב של [illegible] קישוט, וגם בחירתה של הח"כית היחידה מריל [illegible] ד"ר הרבוטינסקאי, [illegible] קטגוריה. קשה כמובן להעריך עד כמה יצליחו הפעם [illegible] במלחמתן על הכבוד והמעמד המגיעים להן, אך אם להסתמך על נסיונות העבר, הן עלולות להישאר, וחצי תאוותן בידיהן.

מפלגת ה„לביא"

אננו יודעים כמובן איזה משקל יש לאיום של ראשי עובדי התעשייה האווירית על השרים, ועד כמה יושפעו ממנו בסופו של דבר כאשר יחליטו לגבי גורל פרוייקט ה„לביא". זכותה של כל קבוצה בעלת עניין, וקבוצת עובדים אינה בעלת זכות פחותה מכל קבוצה אחרת, להאבק ולנסות להשפיע על הדרג הביצועי לא לפגוע באינטרסים שלה. אותה קבוצה יכולה גם לאיים, שתסיק מסקנות אלקטוראליות על פי התנהגותם־הצבעתם של השרים באותו נושא ייחודי. היא יכולה גם להביא את הדברים עד אבסורד, ולאיים שתרוץ לכנסת ברשימה עצמאית, וספק גם אם מישהו יבוא אליה בטענות אם היא טוענת שמאחוריה 100 אלף מצביעים, לא פחות ולא יותר. מה יש, כבר אסור לומר?

השאלה היא בעיקר אל המפלגות, או במקרה הזה אל השרים. עד כמה אותם האיומים ואותן האמירות מנחים את החלטתם, מעבר להתחשבות העניינית בשאלת תעסוקה חלופית לעובדים שיאבדו את מקום עבודתם במקרה שיוחלט להפסיק את פרוייקט ה„לביא"?

ישנן גם שאלות כלליות. האם הצביעו עובדי התעשייה האווירית בעבר כאיש אחד במערכות הבחירות, והאם אותו קונסנזוס מופלא שורר גם בקרב בני משפחותיהם? האמנם כל העובדים עשויים מיקשה פוליטית אחת — האין ביניהם קצת שמאל וטיפ־טיפה מרכז ומעט ימין? הייתכן שעובדי התעשייה האווירית „ירוצו" לכנסת על „טיקט" אחד בלבד — המשך הלביא, לעזאזל חילוקי־הדעות על ארץ ישראל השלמה ועל פשרה טריטוריאלית, או כן או לא ועידה בינלאומית, או בעד או נגד הכניעה לדתיים בעניין מיהו יהודי, או אפילו או כן או לא התנחלויות, ועוד שאלות „טריביאליות", שמשום מה מעסיקות מדי פעם את הציבור ואת מפלגותיו? יתכן כמובן שמפלגה חדשה כזו, שבוודאי היתה קוראת לעצמה מפלגת הלביא, היתה מאפשרת חופש הצבעה בכל אותם נושאים, שאינם ברומו של עולם, ואינם מגביהים טוס כמו הלביא.

יש בעיה נוספת מה יעשו אותם עובדים שמאיימים להסיק מסקנות, ולא לתמוך עוד במפלגות שנציגיהן לא יצביעו בעד המשך ה„לביא" — אם לא תהיה בהצבעה חלוקה ברורה על פי מפתח מפלגתי, כלומר, חלק משרי הליכוד יצביע בעד וחלק נגד, ואותו הדבר גם בהצבעת שרי המערך? האם יורו לחבריהם לחלק את תמיכתם האלקטוראלית באופן פרופורציונאלי בין הליכוד למערך? והרי אין ערובה, כי בסופו של דבר השרים שיצביעו נגד אכן ייענשו, שהרי מפלגותיהם עשויות להמשיך ולהעמיד אותם בצמרת רשימותיהן לכנסת, ואף להמשיך ולראות בהם מועמדים לתפקידי שרים, גם בממשלה החדשה שתקום לאחר הבחירות. לא פשוט, ואפילו קצת מסובך. אך מי אמר שפוליטיקה היא דרך סלולה?

סביר להניח, כי האיומים של ראשי העובדים בתעשייה האווירית יישארו בסופו של דבר כעוד אפיזודה, ומפלגת „הלביא", או כל שם אחר, לא תקום. גם האפשרות „המתונה" יותר של הענשה אלקטוראלית את המפלגה, ששריה לא יצביעו „נכון" נראית בלתי מעשית. וממילא גם לא כל כך רצינית. בעבר היו כבר מפלגות, שרצו על מצע חד־סעיפי, או עם פנייה לציבור מוגדר. נזכיר רק את הרשימה שקראה לדבר אחד־ביטול המס (הס מסו). היא כמובן נחלה כשלון חרוץ, למרות שבפוטנציה (ולגבי אותו עניין ספציפי) יש לה רוב מוחלט בציבור, ללא הבדל בין ימין ושמאל.

רשות הקורא

האלוף במיל. וה"טרנספר"

היהדות הקיצונית, ואלוף (מיל.) זאבי עימה, אינה רואה פסול בכמיהה מיסטית משיחית לשלוט על חבלי ארץ לאילנו, מאחר שערביי הארץ אינם בחזקת בני־אדם מבחינתם. הנאור ברבנים קבע כבר מזמן, שערכו של גוי פחות הוא מערכה של בהמה. החשוך שבהם אף קבע כי רשאי יהודי להרוג גוי (ערבי הוא „גוי", נא לא לשכוח) גם בלא משפט, משעבר ולו גם על אחת משבע מצוות בני נוח (והראו לי ערבי אחד שלא עבר — ולו גם על אחת משבע מצוות בני נוח).

מה לנו כי נלין עליו, על האלוף במיל., שהעלה פתאום את רעיון הטרנספר? הרי ביחס לרבניו, גדולי התורה במועצתם, צדיק הוא שבצעתיים! בסך הכל רוצה האיש להיטיב עם הארץ — וכי מדוע ישבו להם ה„מסכנים" דורות על גבי דורות בחברון, בשכם, בעזה, בטול־כרם, שעה שבבצרה, בטריפולי, בכוויית ובצנעא מצפים להם אחיהם האוהבים, בזרועות פתוחות ובבית־חום?

שורשים? זכות היסטורית? מורשת אבות? תרבות ומסורת? — הבל! לכל אלה יש משמעות אך ורק כשמדובר בו, בבננו החוזר בתשובה, או ברבניו הקיצוניים מאיר־דרכו.

גוי, ביחוד ערבי, נעדר הוא כל אלה. ואך חסד נעשה עימו, אם נסייע בידו לממש את משאת נפשו ולהגשים את חלום חייו — ה„טרנספר".

יהודית גלזר, רמת־גן

אפשר גם אחרת

ההתכתבות בין שולמית אלוני לראש המועצה יאיר גבאי בעניין כפר מייסר, תפסה בזמנה כותרות ועמודים לא מבוטלים בעיתונות. גם גלשו להאשמות אישיות, דבר שאינו מקובל ביחסים בין אנשים בעלי תפקידים ציבוריים. לביקורת הוגנת תמיד מקובלת. וכך, אף צד לא יוצא נפגע, לא במסגרת תפקידו, ולא באופן אישי. אך אם הביקורת גולשת ליחסים אישיים, ברור שהצדדים ייפגעו, והביקורת לא תשרת את המטרה הציבורית. שולמית אלוני ידועה בראגתה ובתרומתה לציבור, וכחברת־כנסת שאינה חוסכת במאמצים לעזרת שכבות חלשות. על זה תבורך!

במקרה הספציפי, אין להתעלם מראש המועצה יאיר גבאי, חבר קיבוץ מצר, האיש שחי את מציאות הכפר בלי קשר לתפקידו. גבאי הוא, קודם כל, שכן טוב, תמיד מעורב באירועי הכפר, מבחינה ציבורית ומבחינה אישית. בקשר עם משפחות ראינו ביאיר גבאי סמל לאדם שממנו יכולים לקבל עזרה ועצה, רעיון לקידום ופיתוח. איש לפניו לא תרם לפיתוח כמותו לכן טבעי שיהיו לנו דרישות ממנו. טבעי, שיהיו לו ציפיות מאדם כזה בתפקידו. ואך בין זה לבין פגיעה באדם — ההבדל גדול.

יש לציין, שלמרות כל מה שקרה מעל דפי העיתונות, הוא לא חסך ולא ביטל שום פרוייקט. זאת גדולתו של איש ציבור.

יאיר גבאי, המשך לפתח, המשך לקדם ותהיה בטוח שיזכרו לך כל זאת ביום מהימים. העובדות ידברו בעד עצמן — וידברו יותר חזק מאשר המלים מעל דפי העיתונות.

עדרה נאיף, כפר מייסר

מלים, מלים

שני מכתבים־למערכת ב„חותם" מיום (26.6.87), מאת משה ברסמך ומאת גליה קרוגליך, דנים באותו נושא. המשותף לשניהם - לקט מלים בוטות בדרגה הגבוהה ביותר.

גליה קרוגליך: התגשאות מלגלגת, אטימות שבעה, חצאי אמיתות, התפלפלויות עקרות, סלידה וצער. ואני שואל: אומנם המלים האלה הן עבריות והן נמצאות במילונו של אבן־שושן, אבל מה השייכות שלהן לישראל רינגל להדביק את כל המחרוזת הזאת לישראל רינגל זה כמו להדביק אפונה לקיר. אחרי עשרות שנים של כתיבה ועמידה בשער, אומנם בנושאים רגישים, אלה הם התארים ההולמים את ישראל רינגל? כל הכבוד לכותבת. אך לא רוכבים ולא יער.

וכמה ניבים מן האוסף של משה בר־סמך: עייפי דרך, סתגלנים מפוחדים, מחייוכים, תבוסנות, עצלות ופחדנות. ושוב: „ישראל רינג עומד בשורה ראשונה" לפירוק הקיבוץ.

את כל האנשים עם התכונות המופלאות האלה לא ראיתי, לא בקיבוץ הארצי ולא במפ"ם. אני רואה רק אנשים שאינם מרוצים מן האופוזיציה הגדולה מדי למפלגת העבודה, לשמעון פרס ויצחק רבין. הליכוד יכה בהם מימין ואנחנו נכה בהם משמאל, ואחר־כך נעמוד פעורי פה מול תיקו עם הליכוד בבחירות. משה ברסמך „מצא אצל אבן־שושן מלים יותר יפות להבעת דעתו, וכל האוסף המגוון שהביא במכתבו למערכת שייך לעניין הנדון, וגם לישראל רינג, כעניין שמיטה להר סיני.

אשר שוסט, נגבה

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

פרופ' מיכאל ברונו:

הריבית למימון השקעות עדיין גבוהה מדי

הטלת מימון פרוייקט הלביא על הציבור פירושה 4,000 דולר למשפחה — לא שאלו אם יש להם סכום כזה

הריבית הריאלית לטווח ארוך לצרכי מימון עדיין גבוהה מדי היום, והדרך להורדתה קשורה ביצירת עודף בתקציב הממשלה — אמר אתמול נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, בהרצאה שנשא באסיפה השנתית של איגוד הבנקים בתל־אביב.

לדבריו, „מסגרת התקציב משפיעה בצורה מכרעת על עלות המימון לטווח ארוך. כשהממשלה מגדילה את חובה לציבור, היא עושה זאת תוך כדי העלאת הריבית הריאלית על אגרות החוב, ובכך דוחקת החוצה את מימון ההשקעות של המגזר הפרטי. ואילו

מיכאל ברונו
משחרר את הרסן

כשהיא מקטינה את חובה נטו לציבור, יכולה הריבית הריאלית לטווח ארוך לרדת, ובכך מסוגלת הרפורמה בשוק ההון לקרום עור וגידים. כדוגמה להוצאה תקציבית בלתי מוצדקת חזר והביא את פרוייקט ה„לביא". ברונו אמר, כי המשך מימון הפרוייקט יעלה את עלות מימון ההשקעה, הפיתוח ויצירת מקומות תעסוקה במגזרי משק אחרים, ועלולה להיות לכך פגיעה חמורה בתהליך הצמיחה.

אל לממשלה להשתלט על הבנקים

אשר להסדר המניות הבנקאיות אמר הנגיד בנק ישראל, כי הפדיון הקרוב של המניות אינו צפוי לעורר בעיות מהותיות. „בעית הסדר מניות הבנקים איננה במיחזור, אלא בתחום ניהול מערכת הבנקאות בטווח הארוך. כל עוד לא צפויה עלייה מאסיבית ברווחיות הבנקים, סופן של המניות להתגלגל לידי הממשלה, וזאת תמצא עצמה בעלת המאה ללא רעה. שמירת „המאה" בידיה איננה רצויה, ולטווח ארוך אף אין זה רצוי שבידי הממשלה תהיה מצויה זכות הרעה. הממשלה תיטיב לעשות אם תדאג שבטווח הארוך הבנקאות תהיה אך ורק בבעלות לא ממשלתית". ברונו הוסיף, כי אסור שפתרונות השליטה בתקופת הביניים ייראו כהלאמה של מערכת הבנקאות. „הפיתרון חייב לחימצא בתחום המאפשר מכירתן של מניות הבנקים לגופים עסקיים ולציבור הרחב באופן המאפשר קשר ברור וישיר בין השקעת הון לבין זכויות הצבעה, וזיקה ברורה יותר בין בעלי המניות לבין ניהול הבנקים. בתוך תחום זה רצוי שתינתן אופציה ברורה לבעלי השליטה הנוכחיים לרכוש שליטה גם בהמשך. אך זאת רק בתנאי של השקעה הונית בהיקף המתבקש. כדי להבטיח שפיתרון כזה אכן יתבצע יידרשו תנאים מאד ברורים, אם בחקיקה ואם בהסדרים, שיושגו במו"מ נפרד עם בעלי השליטה הנוכחיים של כל בנק.

בנושא הריבית אמר הנגיד, כי הבעיה איננה רמת הריבית הכוללת במשק, „אלא ההפרשים הגדולים בין הריבית על סוגי אשראי שונים הנובעים מן הסגמנטציה של שוקי הכספים וגם מן הרצון לשמור על שער חליפין יציב, בעוד שקיימים הבדלי אינפלציה וריבית בין הארץ וחו"ל. פיתרון חלקי של בעית הפרשי הריבית אמור היה להינתן על־ידי הצעת היטל המשווה על אשראי במט"ח, המאפשר קירוב הריביות משני הצדדים. אישור חוק ההיטל, אמר ברונו, עדיין מתמהמה בכנסת בגלל לחצים של גורמים אינטרסנטיים.

בנק ישראל הפסיק להתערב

ברונו הזכיר, כי זה כמה חודשים אין בנק ישראל מתערב ישירות בהליך קביעת הריבית במשק באמצעות הריבית על ההלוואה המוניטרית, אלא משפיע בעקיפין על הריבית של מערכת הבנקאות, המצויה רוב הזמן בעודפי נזילות. לדבריו, שיטה זו יעילה אך ורק במערכת בנקאות תחרותית. „את ניצניה המבורכים של תחרות כזאת אנו רואים בצד גיוס הכספים. לצערי, עדיין אין תחרות כזאת בצד האשראים שהבנקים נותנים. אין כל הצדקה להגדלה של המרווח הבנקאי במגזר השקלי הבלתי צמוד (לאחר הירידה שחלה ב־86) והיא מעלה בכל חומרתה את שאלת המבנה הרצוי של תחרות במערכת הבנקים ותפקידו של הבנק המרכזי במערכת זו".

ברונו הדגיש, כי מדיניות בנק ישראל לא תוכל להיות הדיסיטרית. „היא מחייבת הגברה ממשית של התחרות והגמשה של מחיר האשראי מצד הבנקים עצמם, שאילמלא כן לא תהיה לנו ברירה אלא לחזור ולתפוס ברסן במישרין".

בנושא התייעלות הבנקים אמר, כי בשלב זה אין לבנק ישראל ברירה אלא להמשיך ולהקפיד על המשך תהליך ההתייעלות. „תפקיד זה מסור מדרך הטבע לידי בעלי המניות של מוסד בנקאי, אלא שהקשר הקיים כיום בין בעלי המניות לבין בנקים הכלולים בהסדר רופף ביותר. על כן לא תהיה ברירה אלא לפקח גם על תהליך הייעול והמשך הצמצום בתעסוקה בסניפים, אף־על־פי שאין זה תפקידם הרגיל של בנקים מרכזיים.

ברגלס: קיימת מחלוקת על הקביעות הפסקניות

לפני הרצאתו של ברונו נשא דברים נשיא איגוד הבנקים ויו"ר בנק הפועלים, פרופ' איתן ברגלס. הוא חלק על הקביעות הפסקניות בנושא יעילות הבנקים ואמר כי הן ראויות למספר סימני שאלה. ברגלס הציג נתונים, לפיהם מספר התושבים לסניף בנק בישראל הוא 4,000 איש, לעומת 1,500 בצרפת גרמניה ודנמרק, 2300 בארה"ב, בריטניה והולנד ו־2,800 ביפן. לדבריו, גם במספר עובדי הבנקים לנפש באוכלוסיית ישראל יש פחות מאשר בדנמרק ודומה להולנד. „כל מי שביקר במדינות אלה יודע שמגוון השירותים שנותנים שם הבנקים קטן לאין שיעור לעומת מגוון השירותים שנותנים הבנקים הישראליים".

אודי גחשון

■ לרגל חגיגות פתיחת התחנה ה־200 ברשת התחנות הארצית של חברת „פז", בשכונת גילה בירושלים, פתחה החברה בימים אלה במבצע בשם „פז 200". המבצע, שהחל ב־7 ביולי ויימשך עד ל־25 בו, יקיף את כל 200 תחנות „פז" בארץ ויתבסס על כרטיסי גירוד שיחולקו לנהגים שירכשו בנזין, במטרה לחזק את זיקתם של לקוחות התחנה לחברה, לשפר ולייעל את השירות והניקיון בתחנות ולקדם את מכירותיה. במבצע ישתתפו נהגים שיתדלקו לפחות 20 ליטר בנזין, או לחילופין, לפחות 50 ליטר סולר. כל משתתף יקבל כרטיס גירוד שיאפשר לו לזכות בפרסים מיידיים, כגון שובר תדלוק, שפופרת „פז פלוס" או חצי ליטר שמן מנוע GTX. אם לא גירוד נכונה שלושה ריבועים עוקבים, המצביעים על הפרס המיידי, יכנס להגרלה הארצית, לאחר שימלא על גבי הכרטיס את פרטיו המזהים וישלשלו לתיבת ההגרלה בתחנה. הפרס הראשון מכונית „אוטוביאנקי".

המנהלים חלבו את התעשייה

השבוע, בעיצומו של המאבק על הסכמי השכר החדשים, פורסמו התוצאות של מחקר על ההפרשיות בשכר בתעשייה הישראלית. המחקר, השופך אור על מצב עגום למדי בכל הנוגע לרמת ההשתכרות של אלה ש„עברו לייצור", יפורסם במלואו בגיליון הבא של הרבעון לכלכלה. ממצאיו מצביעים על אי־שוויון גדול למדי בשכר בתוך ענפי התעשייה, על הבדלים בין ענף לענף ועל התוצאות של פער זה לגבי מבנה התעסוקה במשק.

אחת התוצאות הבולטות במחקר היא העובדה, שאין הבדלים משמעותיים ברמת השכר של שכבת המנהלים בתעשייה. שכבה זו משתכרת כ־8,500 ש"ח לחודש בממוצע, להוציא הטבות כמו אש"ל ונסיעות לחו"ל. לעומת זאת, ברמות השכר הנמוכות ניכרים הבדלים גדולים בין ענף לענף. בתעשיות ה„מסורתיות", כמו מזון וטקסטיל, משתכר חלק גדול מהעובדים משכורות־רעב. כך, למשל, כמ־חצית מהעובדים בענפי המזון, הטקסטיל וההנעלה מרוויחים פחות מ־550 ש"ח ברוטו לחודש.

ממצא נוסף, הקשור קשר הדוק לממ־צא הקודם, הוא שרמת השכר הירודה בענפים המסורתיים יוצרת קבוצות עובדים גדולה, הנוטה כעבור כמה חודשי עבודה לעבור לעבודה אחרת, או לקבל דמי אבטלה. מחצית מהעובדים החודשיים בענף המזון בהזיהים מעיד בעבודתם כחצי שנה בלבד. מצב שאינו קיים בענפים ה„מודרניים", כגון כימיקלים או אלקטרוניקה.

לממצאים אלה יש כיוון השלכות על מבנה התעסוקה בנישק התעשייתי ועל פריון העבודה בו. התמונה העולה מהמחקר היא של ענפים תעשייתיים נחשלים. הנתונים במעגל סגור של שכר ירוד ופריון נמוך.

בניה שנוגע למבנה התעסוקה ולמבנה כוח העבודה יש לממצאים השלכות חמורות לכדי. חוקרים אמריקניים העלו לפני מספר שנים השערה כי שוק העבודה מחולק לקטעים. ולכן אין התחרות משוקללת. העובדים מתחרים, או פועלים בקטע מסויים, ואינם פעילים בקטע אחר של שוק העבודה. כך נוצר למעשה מעמד עובדים המחולק על־פי הבדלים במיומנות, פריון, אפשרויות השתכרות ואפשרויות קידום. ומה שחשוב הבדלים אלה מנציחים את עצמם.

אין במחקר כדי לאשר אם אכן נוצרה בישראל תופעה כזאת, אך הממצאים מעידים שהיא אכן קיימת.

פריון גדל מול שכר־רעב

נקודה שנייה עליה יש לתת את הדעת היא הפער הקיים בין הנחשלות של הענפים המסורתיים לבין רמת השכר של השכבה המנהלת. שכאמור גבוהה למדי ודומה לזו של המנהלים בענפים האחרים בתעשייה הישראלית. ממצא זה מביא את בעלי המחקר לטעון שבתעשייה אין מנ[illegible] של שכר ועונש.

להיהקך על ממצאיו יש היבט אי[illegible] אלי לכדי. הנוגע לתביעת ההסתדרות לתוספות שכר לעובדים ברמות הנמוכות אך גם מעבר לנקודה זו יש חשיבות לממצאים. כהתאחדות התעשיינים הגוף הדומיננטי בקרב המעסיקים הפרטיים נותני הטון העיקריים הם אותם תעשיינים בענפים המסורתיים, כמו טקסטיל או מזון. על ריקע זה ניתן להבין את התנגדות התעשיינים לתביעותיה המוצדקות של ההסתדרות לגבי תיקון סולמות השכר ברמה הנמוכה. התאחדות התעשיינים מייצגת לכ־עשה את האינטרסים של בעלי אותם מפעלים המבוססים על שכר רעב לכמחצית מעובדיהם.

ממצאי המחקר מבוססים על נתונים המתייחסים לנקודת זמן אחת, ואינם נותנים תמונה של התפתחות לאורך זמן. מחקרים שפורסמו בעבר הצביעו על כך, שבעוד הפריון בתעשיות המסורתיות גדל במשך השנים בצורה מהירה למדי, השכר נשאר הרחק מאחור. את העובדה הזאת יש לזכור כאשר באים לדון בסיבות לנחשלות של אותם ענפים. החשד הוא, שהרווחים העצומים שנצברו במשך השנים לא הלכו למודרניזציה של ציוד ולהשכלת [illegible] העובדים. אלא „נחלבו" בידי אותה שכבת מנהלים שלגביה אמר המחקר „לא קיים מצב של שכר ועונש".

אילן אברוס

אוסטרליה

הישועה תבוא מהגדלת ההשקעות

הפוליטיקאים המנהלים תעמולה לקראת הבחירות הכלליות, שיתקיימו בסוף השבוע באוסטרליה, מתווכחים איזו משתי המפלגות מציעה תוכנית מיסים נוחה יותר. אולם העולם הפיננסי חושש, שמוסחים על הבעיות האמיתיות שלפניהן עומדת אוסטרליה. הן מפלגת הלייבור השלטת והן המפלגה הליברלית־לאומית שבאופוזיציה מותקפות בגלל אי־נכונותן לומר ל־10.5 מיליוני בעלי זכות הבחירה ביצד הן מתכוונות לפתור את בעיות התקציב, החובות ומאזן התשלומים.

מנהיגי עולם העסקים האוסטרלי רוצים כי יובטח להם המשך המדיניות המוניטרית הנוקשה שהונהגה לפני שנתיים על־ידי ממשלת הלייבור, לבל תיהפך אוסטרליה לרפובליקת בננות, כדברי שר האוצר הפדראלי, פול קיטינג. הם מתריעים, כי סימנים להקלת הפיקוח עלולים להביא לירידה נוספת באמון בכלכלה האוסטרלית מצד המדינות שמעבר לים.

„אני יודע כי אין זה מקובל לספר לבריות, לפני בחירות, שיהיה עליהם לבלוע עוד גלולות מרות, לאך אנו סבורים שיש לציבור זכות לדעת מה מצפה לו אחרי ה־11 ביולי", אמר דאריל ג'ורג', ראש הקונפדרציה של התעשייה האוסטרלית (סי.איי.אי).

מאז הודיע ראש הממשלה בוב הוק על בחירות הבזק (ב־27 במאי) נסובה התעמולה על הצעת האופוזיציה להקטין את המסים ב־7.3 מיליארד דולר אוסטרלי (5.3 מיליארד דולר של ארה"ב), אם אכן תיבחר.

משקיפים פוליטיים ובוחרים מוקיעים את התוכנית הזאת כולה, בשל היעדר פרטים במה יפגעו הקיצוצים הנ"ל. רבים חוששים, כי את תוכנית המסים ניתן לממן רק על־ידי צמצומים דראסטיים במערכת הרווחה או על־ידי הטלת מסים עקיפים. שגיאה בתחשיבים פגעה עוד יותר באמינותו של המנהיג הליברלי ג'ון הווארד, שבעבר שימש כשר אוצר.

הוק, שלפי סקרי דעת הקהל האחרונים מוביל ב־5 אחוזים, שמח להפנות את אור הזרקורים אל מה שהוא מכנה נסיונו של הווארד לשחד את הבוחרים. משאל שנערך ב־30 ביוני הראה כי 49 אחוז מן הנשאלים היו מצביעים בעד הוק ורק 44 אחוזים בעד הווארד. אך גם רשימת ההבטחות המעודפלות, הכלולה במסמך הבחירות של הלייבור, זכתה בקבלת פנים צוננת מצד אנשי כספים. הוק הבטיח שלא להגדיל את המסים ולא להנהיג היטלים חדשים בתקציב חודש ספטמבר, ודיבר על חסכוני כי לקראת סוף תקופת כהונתו הבאה בת שלוש השנים אף יוריד במקצת את המיסים.

באכזבתם מהיעדר הצעות של ממש לטיפול בבעיות אוסטרליה, עשו בעלי עסקים בימים אלה יד אחת במתיחת ביקורת יוצאת דופן על שתי המפלגות גם יחד. לדברי ג'ורג' אוף תה קיי, יש לתת להקטנת הגרעון בתקציב, גרעון שלפי התחזיות הרשמיות יגיע ל־2.45 מיליארד דולר אמריקני, עדיפות על פני קיצוצים במס ההכנסה האישי. סר רודריק קארנגי, נשיא מועצת העסקים של אוסטרליה, אמר כי הממשלה הבאה חייבת, בראש ובראשונה, להציב לעצמה מטרה להוליך את התקציב בשלוש השנים הקרובות לעודף. לדבריו, רמזיו של הוק כי אוסטרליה אולי כבר „עברה את הפינה", הם תמימים ומסוכנים. קארנגי, המייצג את הנהלות 75 החברות הגדולות ביותר של אוסטרליה, דרש להקטין את הגרעון מתחת ל־1.5 מיליארד דולר בשנה הבאה. זוהי דרישה משתי המפלגות להקטין את הוצאות הממשלה בכמיליארד דולרים.

שר האוצר קיטינג, שעבר שנת כספים טראומאטית, דחה את הדרישות לחסל את הגרעון בתקציב וקרא לעולם העסקים כי יפסיק להתחרות עם הממשלה בהצעת קיצוצים. „הקטנה מהירה של הגרעון, במטרה לצמצם עוד יותר את הביקוש למען כיווץ המשק איננה המרשם הנכון", אמר קיטינג. הוא מאמין, כי אירועי 12 החודשים האחרונים הם עתה נושא לספרי היסטוריה, ומתנגד לקיצוצים גדולים נוספים בתקציב שלו.

אובדן אמינות דרמאטי של המשק האוסטרלי בחו"ל, שנגרם בעיקר על־ידי חששות לגידול הגרעון השוטף, הביא לירידה תלולה של שער הדולר האוסטרלי לשפל של 57 סנט לעומת הדולר האמריקני, ולעליית שער הריבית ל־19 אחוזים הרסניים.

הדולר התאושש וחזר לשער של [illegible] ושער הריבית ירד לכ־16 אחוזים [illegible] מצפה כי גם האינפלציה תרד [illegible] הנוכחי — 9.4 אחוזים.

לדעתו, הגרעון בתקציב [illegible] 1987/1988 יגיע לקצת יותר מ־1.4 [illegible] דולר אמריקניים, אף כי סכום זה [illegible] לאחר מכירת נכסים בסך 700 מיליון [illegible] מאזן התשלומים הגרעוני של אוסטרליה העלה את חובות החוץ שלה מ־20 מיליארד דולר ב־1980 ליותר מ־100 מיליארד ב־1986.

לדברי משקיפים, נטל החוב ממשיך [illegible] את הבראת כלכלתה של אוסטרליה [illegible] שערי ריבית גבוהים יותר ימנעו השקעות ויעודדו הלוואות בחו"ל.

הדבר היחיד כמעט שלגביו יש תמימות־דעים בין שתי המפלגות, ובקרב עולם העסקים, הוא כי ישועתה של אוסטרליה טמונה בהגדלת ההשקעות.

רוברט וודוורד, ה[illegible]

בשבחי השיכחה

„על הכל חשבנו, רק לא על הריבית", כתב ח"כ עדי אמוראי, סגן שר האוצר, בפתק שהעביר למשה שחל באחת מישיבות הממשלה ערב קבלת התוכנית הכלכלית ביולי 85. את המידע הזה נידב חשר שחל לעיתון „דבר".

לרגע אינני מפקפק באמיתות האינפורמציה הזאת. השאלה העולה היא, כמובן, כיצד יתכן שקברניטי התוכנית חשבו על הכל ורק את הריבית שכחו. כיצד קרה שלא שכחו לקצץ את השכר, לבטל את תוספת היוקר, להעלות את מחירי מצרכי היסוד, לשחוק בחינוך, בריאות ורווחה, אבל עניין פעוט כמו ריבית שכחו.

כדי להבין מדוע שכח אמוראי, עלפי עדות הפתק שמסר לשחל, כדאי לזכור לכל, שבזכות הריבית המטורפת הזאת עברו מיליארדי דולרים מהסקטור היצרני לסקטור של הפעילות הפיננסית. שיכחה ברגע הנכון מועילה מאד לחלק קטן מהציבור על חשבון אחרים.

האמת הפשוטה היא כנראה אחרת, מבלי לספקפק לרגע באמיתות הסיפור של שחל ובאותנטיות הפתק של אמוראי, להיפך. האמת, שמנסים להשכיח אותה, וגם זה תורם לבירור, היא שהמחלקה המוניטרית של בנק ישראל והעומדים בראשה אז (מנהלה ויקטור מדינה) דרשו בכל תוקף, כדי למנוע מה שהם כינו „הצפה מוניטרית", שהריבית הנומינלית תישאר בכל מקרה (גם אם האינפלציה תרד לסיפרה אחת) ברמה של [illegible] מדינה והאחרים לא הסתירו שלדעתם ריבית ריאלית גבוהה איננה אסון, להיפך, אלמנט חיוני והכרחי בהצלחתה של התכנית הכלכלית. את התוצאה הנוראה של המדיניות הזאת, שהיתה חלק בלתי נפרד מן התכנית של פרס־מודעי, הרגישו, מרגישים וירגישו החקלאים (מושבים וקיבוצים) וחלק מהתעשייה.

הזיכרון, כמו השיכחה, יש להם מחיר. במקרה זה, מחיר כבד ביותר.

לוי מורב

ביוגרפיה חדשה לאיאקוקה

סיפרו האוטוביוגרפי של לי איאקוקה, המנהל המפורסם והמצליח של קרייזלר, יצטרך לעבור בקרוב שינוי קטן, מסתבר. שבמשך שנתיים מ־85 מכרה חברת המכוניות השלישית בגודלה בארה"ב 60 אלף מכוניות משומשות כחדשות. איאקוקה, שהעלה את החברה הכושלת מיוון המצולה והפך אותה לחברה רווחית, יצטרך להסביר לקוראי ספרו כיצד קרה הדבר, האם ידע על ההונאה; האם בזכות הרמאות הזאת הפכה החברה לרווחית, או כיצד קרה שהוא, האיש בעל המשכורת הגבוהה ביותר בארה"ב, לא ידע על כך, אם אומנם לא ידע. בכל מקרה, כל אלה שהתבשמו מן הספר, וניסו ללמוד ממנו כיצד צריך לנהל חברה, יצטרכו לחפש לעצמם אליל חדש. בין אם ידע ובין אם לא, איאקוקה לא יוצא טוב מהסיפור הזה. המכוניות החדשות שחזרו כמשומשות ניתנו לפקידים בכירים בחברה לצורך מה שהחברה כינה „מבחן אמינות".

המנהלים שקיבלו את המכוניות לשימושם הפרטי עברו במכוניות מאות קילומטרים ולעיתים גם נפגעו בתאונות. כאשר הוחזרו המכוניות לחברה, אופסו הספידומטרים, המכוניות שופצו ונמכרו לציבור האמריקני כחדשות לכל דבר.

חדשות המשק

האשראי החופשי ממשיך לגדול

האשראי החופשי לציבור גדל בשבוע שהסתיים ב־1 ביולי בכ־630 מיליון ש"ח, והגיע לשיא של 8.52 מיליארד ש"ח. גידול זה נובע בעיקר מחיובי הריבית על משיכות היתר ברבעון השני של השנה, שבוצעו ב־1 ביולי. בבנקים מציינים, כי חיובי הריבית יוצרים מדרגה נוספת באשראי, שאינה יורדת לאחר השבוע שבו חלים החיובים.

במקביל חל בשבוע שהסתיים ב־1 ביולי גידול של כ־550 מיליון ש"ח ביתרות הער"ש והן הסתכמו ב־1.73 מיליארד ש"ח. גידול נרשם גם ביתרות פקדונות התפ"ס, שהגיעו ל־5.5 מיליארד ש"ח — כ־320 מיליון ש"ח יותר מאשר בשבוע שלפניו. ביתרות הפק"מ חלה ירידה קטנה, של כ־40 מיליון ש"ח, והם הסתכמו ב־2.72 מיליארד ש"ח.

א.נ.

בל"ל ממשיך למכור נכסים

בנק לאומי מימש נכסי נדל"ן בכמיליון דולר, במסגרת מדיניות הבנק לשחרר הון פיננסי. באחרונה נחתם הסכם למכירת שני נכסים של הבנק למשקיע מצרפת. מדובר בסניף הבנק ברחוב תרמ"ב בראשון־לציון, שנסגר באחרונה, ובשטח עודף של 174 מ"ר בקומה השנייה בסניף „מגדלור" שבפינת אלנבי — בן־יהודה בתל־אביב.

לפני מספר שבועות הודיע הבנק על מכירת 500 מ"ר בפרוייקט „גן העיר" ליד בניין עיריית תל־אביב, תמורת מיליון ש"ח. הבנק גם מכר את סניף בנק איגוד בגבעתיים, תמורת 700 אלף ש"ח. בסך־הכל מכר בל"ל באחרונה נכסים בשווי של כ־3 מיליון ש"ח.

א.נ.

ועידת האו"ם לסחר ופיתוח מתכנסת בז'נבה

היום תיפתח בז'נבה הוועידה העולמית ה־7 של ארגון האו"ם לסחר ופיתוח (יונסט"ד), בו חברות 168 מדינות. על סדר־יומה של הוועידה, שתימשך 3 שבועות — הסחר העולמי, מציאת מקורות מימון לפיתוח, בעית חומרי הגלם ובעיות יחודיות של המדינות המתפתחות. אולם אין ספק שהדיון במגמות הנוכחיות בסחר העולמי יתפוס את מרבית זמנה של הוועידה, לנוכח התעוררות הפרוטקציוניזם וחשיבות הסחר למדינות העניות.

הסחר צפון־דרום, המגיע ל־30 אחוז מן הסחר העולמי, לא משתנה מבחינה כמותית מאז 1963 ונשאר המרכיב העיקרי של הסחר העולמי. הסחר מזרח־דרום מגיע ל־7 אחוזים בלבד.

לפיכך, המדינות המתפתחות רגישות מאוד לצמיחה ופיתוח במדינות המתועשות, אליהן הן מייצאות 75% מיצואן. צמיחה של כל אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי בצפון גורמת עלייה של 3.4 אחוזים בכוח הקנייה של יצוא הדרום. גם המדינות המתועשות תלויות בהתפתחות הכלכלית של המדינות המתפתחות, אליהן הן מייצאות 20 אחוז מן היצוא.

„בתקופה 1981–1984 ירידת היבוא מן הצפון עלתה למדינות השוק 17 מיליארד דולר לשנה וגרמה אובדן 700 אלף מקומות עבודה", העריך באחרונה פרופ' הנרי שוואם, מרצה לכלכלה באוניברסיטת ז'נבה.

חלקו של הדרום ביצוא העולמי ירד בין 1980–1985 מ־28 אחוז ל־23 אחוז. לכאורה מדובר בירידה של 5 אחוזים, אך הנתון מסתיר בעיה חמורה, של גידול הפערים ביצוא בין המדינות המתפתחות לבין עצמן.

שלוש מדינות — דרום־קוריאה, טייוואן והונג־קונג — מחלקות ביניהן לפחות 45 אחוז מעוגת היצוא של הדרום לצפון; 16 מדינות אחרות מייצאות 9 אחוזים, ו־46 אחוז הנותרים מתחלקים בין למעלה מ־100 מדינות מתפתחות, המייצאות בעיקר חומרי גלם.

ברוחמה לוועידות קודמות של הארגון, גם הפעם יטענו נציגי הדרום נגד מחסומי המכס ומכשולים אחרים המוערמים עליהם על־ידי הצפון.

„המחסומים בפני יבוא המדינות המתפתחות מונעים מהן קבלת מטבע קשה, פרעון חובות, והפיכתן לקניינים פוטנציאליים של המדינות המתועשות. זהו מעגל קסמים שחייבים לשבור אותו", אמר אתמול מזכ"ל ונסטייר.

יוסף אלפרן, ז'נבה

גלגלי הבורסה

עליות תוך אדישות ושפל במחזור

אתמול שוב נרשמה עלייה בשוק המניות החופשיות. 129 שערים עלו, לעומת 113 שירדו ו־140 שנשארו בלי שינוי. למרות שהביקושים הסתכמו ב־2.8 מיליון ש"ח, החיצעים הגיעו ל־4.3 מיליון ש"ח. במניות ההסדר הסתכמו החיצעים ב־384 אלף ש"ח בלבד, בעוד שהביקושים עלו ל־3 מיליוני ש"ח ויותר. 11 משערי עלו, לעומת 2 שירדו ו־5 שנשארו בלי שינוי. בשוק איגרות החוב נרשמו בדרך כלל תנודות קלות יחסית, אך בסוג „ברירה כפולה" הגיעו העליות עד 3%.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח, בריבית 4.75% לשנה, מזה 20 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" לחמש שנים במחיר מינימום של 95% ו־20 מיליון ש"ח מסוג „גליל" לעשר שנים במחיר מינימום של 90% מע"נ.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.18 אג', ל־1.6103 ש"ח. דולר נוסעים — 1.89 ש"ח. הדולר השחור הוסיף להיסחר בין 1.62 ל־1.63 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים עלו אתמול 10 שערים, לעומת 7 שירדו ו־8 שנשארו בלי שינוי. העלייה הגדולה ביותר — ב־1.75% — היתה ב„דלק". והירידה הגדולה ביותר — 1.5% — נרשמה ב„דיסקונט השקעות". המחזור הגדול ביותר — כ־261 אלף ש"ח — היה ב„טבע". ב„משתנים" נערכו 172 עסקות בתמורה כספית של כ־1.9 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר נעו העליות בין חצי אחוז (פועלים ש' ואי די בי רג') ל־4.4% (אי די בי ... אג'). ירידות נרשמו בפועלים מב' (5%) ובמזרחי מ' (1%). תשואותיהן השנתיות נעו בקירבת 12.5%. המחזור במניות ההסדר הגיע ל־3.8 מיליון ש"ח.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו הספנות 01 ב־0.1% ולעומתה ירדה הספנות 05 ב־1.6%. ב„פי בי" היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשערה.

במניות החופשיות עלו ב־10%! ארגים 01, קריסטל 1, הראל 1, טמפו 1 ו־5, לעומתן ירדו ב־10%: מן 1, עז 01, יואל, רשף מחשבים. יצהר אופ' ירדה ב־11.5%. לרפסק 01 נרשם שער „מוכרים בלבד" פעם שנייה ברציפות", בעוד שרפסק 05 עלתה ב־6.7%. המחזור במניות החופשיות ירד ל־5.8 מיליון ש"ח. מחזור נמוך כזה לא היה מאז סוף דצמבר '86.

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד 1% בצמודות למדד ועליות עד 3% בסוג „ברירה כפולה". בצמודות למט"ח היו תנודות קלות יחסית.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 15.40% ל־17.00%, תוך מחזור של 1.7 מיליון ש"ח.

„אזורים" החליטה להגדיל את הון המניות הרשום שלה מ־20 מיליון ש"ח ל־100 מיליון ש"ח.

„מושבי הצפון מימון והנפקה" הודיעה, שאברהם בן־מאיר הגיש את התפטרותו ממועצת המנהלים שלה.

החברה להנפקות של „קיבוצי התנועה הקיבוצית המאוחדת" הודיעה, כי במיכרז השני שלה, למכירת אג"ח בערך נקוב כולל של 9.5 מיליון ש"ח, נתקבלו 229 בקשות לרכישת אג"ח בע"נ כולל של כ־14.9 מיליון ש"ח. לכן נמכרה ההנפקה במחיר העולה על השער המינימאלי שנקבע למיכרז (99.5% מע"נ) ומחיר המכירה של אג"ח נקבע ל־100% מע"נ.

ב.ל.ת. מימון והנפקות (1981) פרסמה תשקיף להנפקת אג"ח נושאת ריבית בשיעור שייקבע במיכרז, אך לא יעלה על 8% לשנה. צמודות קרן וריבית למדד המחירים לצרכן, שפורסם בגין מאי 1987, בערך נקוב כולל של 16 מיליון ש"ח.

אלחנן הורוביץ

מזווית אחרת

הקיסר במצוקה ואין נסים באוצר

מאת ד"ר יקיר פלסנר

כרגיל במקומותינו, מתנהל הדיון בנושא השכר בסקטור הציבורי ברמה אינפנטילית מן הבחינה המקצועית וכדו־שיח של חירשים מן הבחינה הפוליטית. יש, איפוא, לנסות ולזכך את השאלות המרכזיות הכרוכות בשאלת שכר עובדי הציבור, בתקווה שהשפיות תגבר ביום מן הימים.

הנושא הראשון שלגביו אין הסכמה היא שאלת גובהו האמיתי של השכר בסקטור הציבורי ביחס למה שהיה לפני תכנית הייצוב. כאן, למרבה הצער, אין אפילו בסיס משותף לדיון, שכן הנתונים המוסכמים האחרונים, אלה המתפרסמים ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מתייחסים לדצמבר 1986 — פיגור ארוך אפילו מן הפיגורים בתקופת שיא האינפלציה, כאשר באמת קשה היה לצפות לדיווח מדוייק בזמן סביר.

על־פי הנתונים האחרונים הללו, צודקת ההסתדרות לחלוטין, שכן השכר הריאלי בתעשייה ברבע האחרון של 1986 היה גבוה בכ־4 אחוזים מזה שהיה ברבע השני של 1985, הוא הרבע האחרון שלפני תכנית הייצוב. לעומת זאת, היה שכר עובדי הציבור ברבע האחרון של 1986 נמוך ב־4 אחוזים לעומת הרבע השני של 1985.

אפשר גם לבחון את היחס בין שני המגזרים כך: ברבע השני של 1985 הגיע שכרם הממוצע של עובדי הציבור לכ־81 אחוז משכר עובדי התעשייה. ואילו ברבע האחרון של 1986 השתכרו עובדי הציבור רק כ־74 אחוז ממה שהשתכרו עובדי התעשייה. כלומר, נוצר פער המעמיד את עובדי הציבור במצב יחסי נחות ממה שהיה להם.

מן ההשוואה אין להסיק באופן אוטומטי כי יש להעלות את שכר עובדי הציבור. למשל, אפשר לטעון שהיחס הנוכחי בין שכרם לבין שכר עובדי התעשייה רצוי יותר למשק מאשר היחס שהיה קיים ערב תכנית הייצוב. או אפשר לטעון, שבמונחים מוחלטים שכר עובדי הציבור גבוה דיו. אלא שאיש, כולל שר האוצר, אינו משמיע טענות כאלה. אין לדעת אם שר האוצר אומנם סבור כך, ורק אינו משמיע דעות כאלה. לא נותר אלא להתייחס לטענות שהוא בחר להשמיע ואלה, למרבה הצער, חסרות שחר, כפי שיובהר להלן.

שכר נמוך עד לגיחוך

אך תחילה, מלים אחדות על גובה שכר עובדי הציבור, במונחים של היצע וביקוש ואיכות עובדים. כל מי שמכיר את שכרם של עובדים בעמדות אחראיות, כגון רפרנטים באגף התקציבים, כלכלנים במשרדי הממשלה השונים, מנהלי מחלקות, אחיות בכירות וכיו"ב, ומשווה אותו לשכר שמקבלים עובדים בעלי כישורים מקבילים בסקטור הפרטי, יודע ששכר עובדי הציבור נמוך עד לגיחוך. פער כזה אינו בר־קיום לאורך זמן. הוא יגרום לכך שעובדי ציבור יעזבו ויעברו לסקטור הפרטי. תהליך זה ימשך עד שיקטן פער השכר. כלומר, שר האוצר עתיד לוותר. במוקדם או במאוחר, והשאלה היחידה הנשארת היא, האם הוא רוצה להביא לצמצום הסקטור הציבורי לפני שיעלה השכר. הקריטריון הוא פשוט: על איזה אחוז מכוח האדם באגף התקציבים מוכן השר לוותר? כליבראל, אין ספק ששר האוצר מבין את התיאור הזה של פעולת שוק העבודה.

ההתנגדות לעליית שכר העובדים מנומקת ב„ערעור יציבות המשק". בהעדר פירוט, יש להניח שמדובר בשלושה נימוקים שלחלקם יש גם צידוק־לכאורה בדו"ח האחרון של בנק ישראל. הנימוק הראשון הוא, שתתערער היציבות. בהעדר פירוט מפי מעלי הנימוק, ניתן לשער שהם מתכוונים לכך שעליית השכר תביא לחידוש האינפלציה באחד או יותר מן הערוצים הבאים: תיגרום עלייה בצריכה, מה שיוביל לגידול בגרעון במאזן המסחרי. גידול שיחייב פיחות, שיגרום מצידו לחידוש האינפלציה. או, גידול בשכר יגרום גידול בהוצאות הממשלה. לפיכך יגדל גרעונה וכך ייווצר לחץ אינפלציוני. והאפשרות השלישית היא, שעליית שכר עובדי הציבור תגרום עלייה בשכר עובדי התעשייה מה שיביא ללחצים מצד התעשיינים לביצוע פיחות על תוצאותיו האינפלציוניות.

הטענה הראשונה נאחזת בהשערת בנק ישראל, שהגידול הרב בצריכה בשנת 1986 נשען בעיקר על הגידול בשכר. אלא שלקביעה זו אין אחיזה בנתונים: בעוד הצריכה לנפש חזרה ב־1986 לרמה של 1983, לא כך ביחס לשכר. שעדיין היה נמוך במקצת מרמתו אז. יתרה מכך, ידוע שהגידול בצריכה הסתייע במידה רבה בירידה בחיסכון, דבר שאינו מתיישב עם הטלת ה„אשמה" על השכר. ככלל, אין ספק שהצריכה מוסברת ע"י העושר הכולל ולא ע"י מרכיב אחד שלו, ובוודאי לא ע"י השכר.

אשר לחשש מגידול בהוצאות הממשלה, כבר ברור לכל שזה כשלעצמו אינו גורם אינפלציה. הדבר נכון עוד יותר היום, שכן מתברר כי אפילו אם יש רגליים לסברה שעלייה בשכר תגרום גידול ניכר בצריכה, הרי חלק הארי של הגידול בצריכה מופנה ליבוא, כלומר אינו גורם לחץ על המקורות המקומיים. לפיכך, גם אין כאן איום אינפלציוני. מכל מקום, גם אם מוצדק החשש מגידול בהוצאות הממשלה, אין זה רציני לבסס את האיזון על שכר נמוך עד גיחוך.

על מנת לדון בטענה השלישית, יש להקדים מלים אחדות ביחס לקשר שבין השכר לבין שער החליפין. עד כה, נדונה שאלת השכר מנקודת ראות העובד, דהיינו. מנקודת ראות רמת החיים שהשכר מאפשר והתמריץ הגלום בו בכל הנוגע לבחירת מקום עבודה. אך לשכר יש היבט חשוב לא פחות — היבט העלות למעסיק. ייצורו של מוצר כלשהו כרוך בחמישה סעיפי עלות עיקריים: ציוד תעשייתי (מכונות), חומרים, אנרגיה, עבודה ומימון. בישראל, באים שלושת המרכיבים הראשונים בעיקרם מיבוא, וכך מהווה שכר העבודה מרכיב העלות המקומית העיקרי. למה זה חשוב? מפני שאם עולים המחירים בחו"ל, מתייקרים אומנם גם מרכיבי העלות המיובאים. אבל או גם מתייקרים מוצרי היצוא במונחי מטבע־חוץ, וכך אין רווחי היצואנים נפגעים. אבל אם עולה שכר העבודה, אין העלייה מפוצה באופן אוטומטי ע"י עליית התמורה ליצוא, ואז קטנה רווחיותו. מכאן החשיבות הרבה שיש ליחס בין השכר בתעשייה לבין שער החליפין, ולכן מרבים לבטא את השכר בתעשייה במונחים של מטבע־חוץ.

טענה מרגיזה

זהו הרקע לפיחותים: עולה שכר העבודה, קטנים רווחי היצואנים; אלה לוחצים לפיחות כדי שתיגדל התמורה ליצוא, וחוזר חלילה. חזרת החלילה האחרונה היתה בינואר האחרון, כאשר שר האוצר אולץ לפחות ע"י היצואנים. ואין בכך תימה: ברבע האחרון של 1986 הגיע השכר בתעשייה, במונחי מטבע־חוץ, לרמה הגבוהה בכל הזמנים, גבוהה אפילו מזו ששררה ברבע השני של 1983. מאידך, היה שכר עובדי הציבור דווקא באחת מרמותיו הנמוכות ביחס לשכר עובדי התעשייה כאשר בוצע פיחות ינואר. וככלל, שכר עובדי הציבור נמוך מן השכר הממוצע במשק זה שנים רבות, ואילו שכר עובדי התעשייה גבוה מן השכר הממוצע.

בתנאים אלה, ממש מרגיזה הטענה כאילו עובדי הציבור הם אלה המהווים העילה לעליית שכר בסקטור הפרטי. האמת היא, שהיצואנים מאפשרים לשכר שהם מ־שלמים לעלות, ללא כל קשר לסקטור הציבורי. בהסתמכם על כך שהאוצר יבצע פיחותים מתקנים בכל הדרוש. אם שר האוצר רוצה להימנע מפיחותים מערערי יציבות, החזית שלו היא בלשכות המפוארות של התעשיינים, ולא במשרדים העלובים של עובדי הציבור.

נקודה נוספת שצפה ועלתה במאבק הנוכחי היא הקשר שבין ההסתדרות לבין האיגודים המקצועיים, כגון הסתדרות עובדי המדינה, הסתדרות הפקידים, וכו'. מזכ"ל ההסתדרות מואשם בכך שהוא מאיים כי שר האוצר ייאלץ להתדיין עם כל איגוד בנפרד, אם לא ידון עם ההסתדרות כארגון־גג. האמת היא, שקיסר אינו מאיים — הוא פשוט שולח איתותי מצוקה. שכן, ברגע שייראה לאיגוד מקצועי כלשהו כי ביכולתו להגיע להישגים טובים יותר באופן עצמאי, הוא יטוש את חסותה של ההסתדרות הכללית. מה שקיסר משדר לנסים הוא, שלחצו של האחרון יביא להתפוררות ההסתדרות כארגון־גג לאיגודים המקצועיים. ומה שנשמע כאיום אינו אלא הבהרה, כי את מחירה של התפוררות כזאת ישלם לא רק קיסר, שמעמדו ייחלש אם יקרה הדבר הזה, אלא גם שר האוצר, שימצא עצמו מנהל משאים ומתנים רבים במקום אחד. זהו מסר שכדאי לשר האוצר להטות לו אוזן קשבת. כדאי לו מאד להימנע מן התחרות שתתפתח בין האיגודים המקצועיים. אם אלה יטשו את המסגרת ההסתדרותית.

נסים זווילי:

הסחבת בוועדת הכספים — סכנה לקיום המושבים

התנהגות ועדת הכספים מסכנת את קיום ההתיישבות המאורגנת, ובמיוחד את המושבים — טוען נסים זווילי, יו"ר מחלקת ההתיישבות. לדבריו, השתתפות בישיבות הוועדה גורמת תדהמה למי שאינו מורגל באירועים מסוג זה. הוא מביא לדוגמה את הצעתו הדמגוגית של הח"כ אריאל ויינשטיין, שהציע למכור את „תנובה" ו„המשביר" כדי לכסות את חובות החקלאים — הצעה המעידה על מציעה, שאינו יודע מהו „המשביר", איך הוא פועל ובמה הוא עוסק, וכנ"ל חוסר ידע מוחלט של ויינשטיין בעסקי „תנובה". לו היתה ההצעה נשארת בחדר הוועדה, אומר זווילי, ניחא, אך כאשר הוא שומע מפי מושבניק מתוסכל שאינו אשם בחובותיו וצריך לכן למכור את „המשביר" ו„תנובה" סימן שהטענות משוללות הבסיס נקלטות.

זווילי טוען, כי המשביר ותנובה הם שני ארגונים השייכים למתיישבים עצמם, והפכו במשך השנים למחסום הראשי בפני שיווק בלתי מאורגן, מסלט נגד הצעות סוחרים המעלים ומורידים מחירים כרצונם. לתנובה ולמשביר מערכת אשראי המאפשרת למתיישבים אורך נשימה, קבלת מקדמות בזמן, בעוד שחקלאים המוכרים תוצרתם לסוחרים, סופם שהם משועבדים לסוחרים ולא חסרות דוגמאות. הוא מרגיש, כי במצב הנוכחי לא יעזו לדוגמה הקיבוצים לרכוש את חלק המושבים בתנובה והמשביר, ביודעם כי בכך יגבירו את סכנת המפולת במושבים.

לדעת זווילי, על שמעון פרס להגיש אולטימטום לשמיר, ששרי מפלגת העבודה יתפטרו מהממשלה אם ביום ראשון הקרוב לא תיגש ועדת הכספים לעבודה ותאשר את המלצות ועדת רביד, שמונתה על־ידי הממשלה ואשר המלצותיה התקבלו על ידה. אשר להמלצות הוועדה, נראה לו כי יש צורך ללחוץ על הבנקים, שיגדילו את שיעור מחיקת החובות במקום לדרוש הורדת שער הריבית לחקלאים. לדבריו, מחוגי הבנקים נמסר לו שהם יהיו מוכנים לצער כזה של הגדלת מחיקת חובות. בנושא הריבית אין סיכוי שהבנקים יסכימו לשער ריבית מיוחד לחקלאים, ולו רק מחשש שהסכמה כזאת תביא לדרישות מצד גורמים אחרים במשק, כמו התעשיינים, שילחצו על הבנקים שיקטינו את שיעורי הריבית גם להם.

אתמול התקיימה ישיבה של הוועדה לביקורת המדינה שהיתה אמורה לדון בשיעורי התמיכות במשקים החקלאים המשפחתיים. בנושא זה, כזכור, דן מבקר המדינה בדו"ח שלו שפורסם לפני שבוע. לישיבה הוזמנו שר החקלאות ומנכ"ל משרדו וזווילי, כיו"ר מחלקת ההתיישבות בסוכנות. נציגי הליכוד חזרו על הצעתם בדבר הצורך למנות ועדת חקירה שתבדוק את קריסת ארגוני הקניות של המושבים. נציגי החקלאים הודיעו, כי הם מעוניינים במינוי ועדת חקירה שתעסוק בבעיות המשק החקלאי, ותבדוק מדוע הגיעו הענפים החקלאיים למשבר. לדעתם, מקור המשבר הוא בנטישת התכנון החקלאי הכולל, שהתקבלה על־ידי ממשלת הליכוד הראשונה, שאימצה קו כלכלי ליבראלי.

זווילי מזכיר, כי בתקופת אריאל שרון ושמחה ארליך כשרי החקלאות נהפכו הענפים החקלאיים לתחום בו כל אחד נקרא לתפוס כפי יכולתו. הם איפשרו שיווק לא מאורגן, חילקו מיכסות ייצור ובכך זיעזעו את כל המערכת. לדעת זווילי, קריסת ארגוני הקניות היא פועל יוצא מהימים „הליכודיים".

לדבריו, האפשרות היחידה ליציאה מהמשבר היא במאבק אקטיבי על זכויות החקלאים ולכך נוכן רק הקיבוץ הארצי, התנועות האחרות, התק"ם והמושבים, נשארו בינתיים צמחוניים.

חיים מרגלית

בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

במטבח, אצל רותי

„במטבח, אדם אינו ציפור" – מיקרוקוסמוס על חיי הקיבוץ. בתמונה: אורית ברגל וניר רון

מאת גיורא מנור

„במטבח, אדם אינו ציפור", מאת רות חזן ובבימויה; תפאורה ותלבושות: מיכאל הרין; תאורה: רמי צורי; תנועה: תמר בן־עמי; בביצוע הגר אולמן, אורית ברגל, רונה ספיר, דני קנטו, ניר רון, אהובה רוצקי, מאיר ריקנטי, אירים שביט — ב„תיאטרון הקיבוץ".

בין הסירים הגדולים לאמבטיית העופות הנצחיים, „המכובסים", מתנהל המיקרוקוסמוס, האמור לשקף את המקרוקוסמוס של רקמת חיי הקיבוץ. אדם ניכר בכיסו, כוסו וכעסו, נאמר, ובמטבח זה יש שפע של כוסות (כלי העבודה), דיבורים לא מעטים על כסף (שהאקונומית, הנסתרת מעינינו, אמונה על הסכנות. כמין אלילה זועמת ובלתי בראית, וזה אחד הרעיונות הדראמאטיים המוצלחים ביותר במחזה) והרבה כעס. כעסים מאוד אנושיים, של אשת מצליחן קיבוצי, המותיר אותו: זנוחה ומרה. כעס על אמא, שכל החיים חייבים לעשות הכל כדי שהיא תהיה מרוצה מהבת: כעסה של צעירה על שאיש אינו מתייחס ברצינות לשאיפותיה המדעיות וכוונותיה ליישם ביולוגיה חקלאית במשק הקיבוץ, כעסים אנושיים בכל פינה. וגם הרבה התפייסות. וזה נראה לי חשוב ואופייני מאוד לחיי קיבוץ, שאילו אמרו לי — כמו להלל הזקן (להבדיל) — לנסח על רגל אחת מהם חיי קיבוץ, הייתי אומר: נסיון לפשר.

שתי בעיות רציניות ניצבו לפני המחזאית/הבמאית, מלבד עצם הצירוף הזה, המונע מהאחר להיעזר בשני. כששניהם אדם אחד: בעיית המקצב, של ההצגה ושל החיים, המשתקפים בה; ואיך להבדיל בין החיצוניות הנאטוראליסטית, העופות והסירים, הפיצה והחצילים, לבין חייהם הפנימיים ועברן של הדמויות. שבלעדיהם אי אפשר. אם אין רצון להסתפק ברישום קאריקאטוריסטי בלבד.

ההתחלה משכנעת מאוד. האיטיות והמלמולים של מי שקמים בוקר בוקר לעבודת המטבח, כל זה אמיתי וחזק. אחר־כך השגעון הגדול של „צריך להספיק להכין את ארוחת הצהריים", אותו פחד לא ריאלי, הרודף את המבשלות הוותיקות, ולבסוף השקט שאחרי הסערה, כשהמטבח נותר נוצץ, שומם ועצוב בערירויותו אחרי הצהריים. מרוקן מהמיית הבישול ורחיצת הכלים. כשרק איזה מוסרניק רעב תר אחרי מזון במקרר או נוסע יגע, שהגיע מהעיר. מבקש לו נחמה בפיצה שהתקררה או קציצה שקפאה ברוטב שנקרש סביבה. לטעמי, תהלוכת היציאה בסיום מחטיאה את המטרה. נחוץ היה להשאיר את הבימה מוארת בכל עוצמת הזרקורים, ריקה ואילמת, מצפה ליום המחרת.

לתוך הריתמוס הזה ניסתה רותי חזן להגניב סצינות של מונולוג פנימי, של דמיונות, של פגישות מן העבר של הדמויות. אבל במקום לבקש סגנון משחק אחר ונוסח דיבור (כתיבה) שונה, היא סמכה על התאורן..רפי צור התמחה בשנים האחרונות ביצירת מערכת תאורה בימתית בתנאי שדה של חדרי־אוכל ואולמות־ספורט קיבוציים. הוא קירב את התאורה לשחקנים, על מיני קנים מיוחדים, כדי לא לסנוור את הצופים מעברה השני של הזירה. אבל גם שינויים בתאורה, שנועדו להצביע על מעבר ממציאות חיצונית לאמת פנימית, אינם יכולים לבוא במקום שינויים במשחק. וזו, דומני, החולשה הגדולה העיקרית של ההצגה. רק סצינה אחת או שתיים — כגון הרופא המוליירי, המתעלל באישה בעלת המיגרנה המדומה, או סצינת המועדון בין רמי (ניר רון, שבכלל גונב את ההצגה) והמתנדבת (דני קנטו) — עשויות בצורה יוצאת דופן, נבדלות מיתר הסצינות. אחרת לא תמיד ברור למי מכוונים הדברים המושמעים ומהו מונולוג פנימי וזכרונות.

אורית ברגל מעצבת דמות משכנעת ומלבבת של מבשלת, שהיתה חניכת חברת־נוער, מרוקנית עם מטען נכבד של רגשי נחיתות, מקסימה וסוערת, ומסיימת את ההצגה בריקוד בטן מזרחי משעשע ומשחרר. גם איריס שביט, כמי שהיתה פרטיזנית בשואה, מעניקה אנושיות רבה לדמות שלה. להגר אולמן כאם בעייתית יש בעיה עם הדיקציה. היא מציצת בקול גבוה, עד שקשה לפעמים להבין את דבריה. אהובה רוצקי היא בתה, שמעולם לא השתחררה מהשפעתה ואורנה ספיר היא „יתר העם", דמות שהמחזאית לא העניקה לה כמעט חומרים ללוש מהם דמות. מאיר ריקנטי משחק כמה וכמה דמויות, הוא וניר, כ„בו. לך, תביא" התורן מייצגים, את המין הגברי בעולמן של הנשים.

אבל אי אפשר לומר שזה מחזה פמיניסטי, המאשים את עולם הגברים בלבד. הביקורת מחולקת ביד צודקת בין כולם..

רומני, שזה הבימוי הטוב ביותר של רות חזן עד כה והנושא הולם מאוד את תיאטרון הקיבוץ. השחקנים משחקים במגרש הביתי של הקהל זה יתרון, אבל גם חסרון: קיבוצניקים מרשים לעצמם בביתם מה שאיש אינו מרשה לעצמו באולם התיאטרון. לבוא מתי שמתחשק (כשנגמר „ממני מני", למשל...), לקום באמצע, לטייל סביב ולצאת ברעש באמצע דיאלוג. מין תיאטרון בנעלי בית של קהל כביכול אריסטוקראטי, שמותר לו הכל.

זו פואמה לחיי היום־יום. קרובה יותר ל„מילקווד" של דילן תומאס בגישה המבינה והסלחנית. בעצם, לדמויות מאשר ל„מטבח" של ארנולד וסקר. ממנו נשאלה, בעצם צורתו הדראמטית. אצל וסקר מטבח־המלון הוא זירת קרבות. במטבח הקיבוצי אלה חיות־בית.

פסטיבל הסרטים

בחזרה לסרט המוסיקלי

מאת יעל ישראל

בפסטיבל הסרטים של ירושלים חילקו גימיק: סיכה עם מעין לוגו מבודח ובה כתוב באנגלית: „100 סרטים בשבוע. מי צריך את זה?" אז באמת הוקרנו 100 סרטים, אבל עיני נתפסה על שלושה מהם: „הבלש המזמר", „אופרה דו מאלנדרו" ו„שנות ה־80 — שנות הזהב".

אינני יודעת אם זוהי מגמה המסתמנת כיום בקולנוע, או סתם מקריות, ששלושה סרטים שהוקרנו בפסטיבל חוזרים אל הסרטים המוסיקליים, מצטטים מהם באהבה, לוקחים מהם את הקליל והחביב, או עושים שימוש אירוני עכשווי בקונוונציות המוסיקליות. בקרב עשרות מסירטי הפסטיבל שרובם היו סרטים כבדים, מדכאים ומאכזבים היו שלושה סרטים אלה ממש כמשב רוח קליל על נפשי העגומה, שנאלצה לראות סרט אחר סרט העוסקים בחיפושים עצמיים מיוסרים או בחייהם של עלובי החיים. אחרי טראקובסקי, ברגמן, ויידה, ז'אנוסי ואנגלופולוס, או להבדיל, אחרי הסרטים הטיוואניים, היוגוסלביים או התורכיים שחשפו עולם קשה של דלות וסבל — נכנסתי לסרטים אלה בשמחה רבה, כמוצאת שלל רב ־ ושיסלחו לי כל יפי הנפש וכל קודבנות העולם.

מחווה עם קריצה

הסרט הברזילאי „אופרה דו מלאנדרו" והסרט הצרפתי שנות ה־80 — „שנות הזהב" משתמשים בסרט המוסיקלי ההוליוודי שפרח בשנות ה־30־40. הם כמובן, אינם הראשונים שמתלהבים מהז'נאר החביב הזה, מהתפאורות המלאכותיות ומהכוריאוגרפיות האכסטראווגנטיות של באסבי ברקלי. בשנות ה־50 התאהבו במאי הגל החדש הצרפתי במיוסיקל האמריקני, וקשרו לו כתרים כשם שהתבלטו במקצת בפני הסרט האפל או סרטיו של היצקוק. הבמאי ז'ק דמי הגדיל לעשות וסרטיו הם הומאז' למיוסיקל, אך הוא עיבד את הנוסחה המוסיקלית האגרסיבית למשהו מעודן ואירופאי הניכר עם זאת, באהבה רבה למקור הצעקני.

„שנות ה־80" ו„אופרה דו מלאנדרו" נראים כעיבוד הלקוח מתוך העיבוד של ז'ק דמי למקור ההוליוודי. גם הבמאי הברזילאי, רוי גרה, וגם הבמאית הבלגית, שנטל אקרמן, מביימים את המיוסיקל שלהם עם מחווה אך גם עם קריצה והרבה הומור אירוני. הסרטים שלהם מפוקחים, האהבה חסרת תקווה, הערכים מבוזים ואין הפי אנד. אקרמן זונחת בסרט זה את ניסוקה האוונגרדיים שאפיינו את סרטיה בעבר („ז'אן דילמן") ומשתמשת במיוסיקל נוסח ז'ק דמי לעשיית סרט שנון ומעודן, אך בשום פנים ואופן לא סנטימנטלי או נוסטלגי. סירטה מזכיר בעלילתו את המיוסיקל „העלמות מרושפור" של דמי, אבל במקום שייתרחש באיזו עיירת שדה פסטורלית, הוא מתרחש במרכז החמצן של שנות היום: בקניון ענק ונידרני. הזבניות פוצחות בשירה. הספריות הקטנות רווחות במסדרונות המרוצפים ייפים. והגברברים בדוכן המזון מהירים משבישים במקהלה לעת מצוא. המאירה את סיפור האהבה הציני שבמרכז הסרט. ספרית קטנה מאוהבת בבנם של בעלי חנות בגדים ואותם מגלגלים דלפין סריג שהיתה אורחת הפסטיבל. ויואל דנרו המאוהב בספרית הראשית היפהפיה. שמעניקה במסריה לאיש עשיר. לקניון הקלסטרופובי מגיע גם אמריקני עשיר, שהיה אהובה של האם במלחמת העולם השניה. ובסופו של דבר הופך לפטרון של הספרית.

איגיה וציפילה. שהיא תוצאה של מערב נפיצים ורגשי אשם — מאושפז בבית חולים [illegible]. והוזה הזיות פאראנואידיות ניטורפות. רנה עשה סרט עגמומי וקיומי אבל סרטם של פוטר והבמאי גזן אמיל חגיגה. הנאה צרופה. אבל שלא נעדרו בה רגעים של עצבות אמיתית. הזקן החולני הוא פיליפ מארלו — ולא לאין ספור עיבודים קולנועיים (זוכרים ... „שלום ולנצח" של אלטמן) ... וזכרונו ותת הכרתו של מארלו ... לאלוציגציות בהן הוא חוזר ...

מייקל גאמבון בסרט „הבלש המזמר" – בקרוב בטלוויזיה

המבט על חיי האהבה של שנות ה־80 הוא מריר, ביקורתי, מפוקח. גם המבט על שנות ה־40 בברזיל בעת בה שלטו ההשפעות הפשיסטיות בסרט „אופרה דו מלאנדרו" — אינו מתקתק, למרות שגיבורי הסרט: הג'יגולו, הזונות והבריונים, פותחים מידי פעם בשיר רומנטי או בריקוד. לא מתקתק — אך כן נוסטלגי, לא סנטימנטלי — אך בהחלט מראה על אהבה לז'אנר הסרט המוסיקלי.

שירה במחלקה הגריאטרית

אבל הסרט שהתעלה מכל בעיבוד עכשווי לסרט המוסיקלי הוא ללא ספק „הבלש המזמר" — סרט בריטי, במקור נעשה כסידרת טלוויזיה בת 400 דקות לבי.בי.סי. סרט זה הוא הוכחה נוספת שהקולנוע הבריטי מראה יחודיות ומקוריות בשנים האחרונות, בייחוד בזכות תסריטים מקוריים והפקה מקצועית המושגת בזכות התמיכה של רשתות הטלוויזיה (ואיזה רמז עבה לטלוויזיה הישראלית). „הבלש המזמר" הוא כה נפלא בזכות התסריט השנון והמקורי שכתב דניס פוטר. התסריט משתמש בשפע של ז'אנרים, הוא לוקח מהסרט האפל, מהסרטים הבלשיים, מסרטי זרם התודעה ומהסרטים המוסיקליים — ועושה בהם שימוש מבריק. העלילה מזכירה את סירטו של אלן רנה: „פרובידנס". איש זקן ומריר, החולה במחלת עור כרונית

בשנות ה־40, או מערב מציאות עם ספר בלשי דמיוני בשם „הבלש המזמר". העלילה מפותלת, סבוכה ונפלאה. ... מלאה בהצלבת עלילות ... הסיפורת המודרניסטית, במעברים ... בזמן, ובשבירת הנארטיב ... — אך בזכות שימוש נבון בתמונה ... הכל מובן ולא כבר כמו אצל רנה. ... מצמרר ומקאברי, אכזרי וציני, אין ... רגעים מנחמים. השירים והריקודים ... שהם לקוחים מהמיוסיקל — מצמררים ... ולא גורמים נחת רוח ... אחות זועפת או מפי זקנים מכוערים ... הגריאטרית, בה מאושפז מארלו ... השחקן הנפלא מייקל גאמבון ... דבר יותר מצחיק מקבוצת אחיות ... מעומלנים או גוויה של זקן נשען ... למארלו שיר רומנטי משנות ה־40.

כאמור, אף שזו הפקת טלוויזיה ... שום דבר מהמאפיינים השמרניים של ... הבריטיות נוסח „משפחת פאליסר". ... הוקרנה בבריטניה היא זכתה להתלהבות. ... נתבשרנו כי בעקבות ההקרנה ... ירושלים הטלוויזיה הישראלית ... הסרט להקרנה, למרות שמפיק הסרט ... טרוד, שהיה אורח הפסטיבל אמר ... חושב שהקהל הישראלי מוכן לסרט ... עכשיו, חנו תשואות לטלוויזיה הישראלית ... אולי באמת יש תמורה לאגרה.

תקליט

ה„קאמרי" ב־$33\frac{1}{3}$ סיבובים לדקה

מאת גיורא מנור

לתיאטרון „הקאמרי" מלאו לא מזמן 40 שנה, ולכבוד מאורע משמח זה ערכה מחלקת התרבות של גל"צ מסיבת יום־הולדת לאנשי התיאטרון ב„צוותא" בתל־אביב. עכשיו יצא לאור תקליט־אלבום, מיוצר ומופץ על־ידי סי.בי.אס. (ישראל), ועל ארבעת צדדיו הקלטת אותה מסיבה.

מטבע הדברים, ניסו מארגני הערב ועורכי התקליט — שהם למעשה אותם האנשים, ובראשם מולי שפירא, לשוות למופע אופי קל ומבדר, בעיקר בעזרת שירים ופזמונים מההצגות הישנות והחדשות, ואם מישהו פעם ינסה ללמוד על תולדות ה„קאמרי", יתברר לו, שהיה זה תיאטרון מוסיקאלי... מה גם, שלא תמיד המבצעים הם השחקנים המקוריים.

אבל יש בשני התקליטים, שבאלבום, קולות אותנטיים רבים: נאומה של ז'אן ד'ארק לפני שופטיה, מאת ברנרד שאו כפי אורנה פורת: קטע („רי נורא...") מתוך „קזבלן" המקורי, מפי יוסי ידין; המונולוג המזעזע מפי רחל מרכוס, שהלכה בינתיים לעולמה, מתוך „שובי שבא הקטנה", שהיה אחד משיאיו של המופע החגיגי, שערך התיאטרון במלאת לו 40; ושני מונולוגים מתוך „כטוב בעיניכם" מאת שייקספיר, אחת ההצגות הטובות ביותר, שביים יוסף מילוא, מיסדו של ה„קאמרי", מפיו ומפי חנה מרון.

ובצד המוסיקאלי, אריה אליאס שר בקולו, שאינו קול, את שיר השוק מ„תעלולי נאסר א־דין": יונה עטרי ואילי גורליצקי בשירים מהשלאגר הגדול „שלמה המלך ושלמי הסנדלר", הצגה, שהכל בתיאטרון ניבאו לה כישלון חרוץ לפני שהחל לרוץ, מה שמוכיח, שבתיאטרון לעולם אינך יודע מראש, מה יצליח ומה ייגנז תיכף ומיד.

הקשישה שבאנשי התיאטרון, מרים ברנשטיין־כהן משמיעה את ברכתה, כאילו בשם כל אלה, שעדיין חיים. אבל רחוקים ככר מקרשי הבימה, כגון זלמן לביוש או חורגל.

דברי הקישור של דן אלמגור והסבריו של פפו מילוא מתקתקים מדי, לטעמי, כי אפילו בנסיבות חגיגיות, כהם אי אפשר להתפלמס ולהתדיין עם ועל העבר המורכב כל כך. מוטב, בכל זאת, להישאר צמוד יותר למציאות.

התקליט אינו שייך לארץ הנוסטאלגיה. כי אין כאן התרפקות על איזה תור־זהב, שאבד ואיננו. ה„קאמרי" ממשיך להתקיים ולשגשג, וזה שבעיקר שחקניו מעולם לא זכו לראות את המייסדים מופיעים על הבימה, רק מבינים שהזמן לא עמד מלכת בין קלעיו. לפעמים חבל, על שאי־אפשר לשמור את העבר בתיאטרון, והוא רק עדויות ואגדות. אבל כשבכל זאת משמיעים או מקרינים קטעי הצגות מלפני שנים רבות (ולא כל כך רבות), מתברר, שטעמנו השתנה, ושמשחק אותן עונות זוהרות כיום, נראים ונשמעים מוזרים ומוטב להם להישאר כגדר מסורת, סיפורי מעשיות או מיתוס.

משה חורגל ומרים ברנשטיין־כהן במסיבה לכבוד צאת התקליט 40 שנה ל...

בעריכת צביה בן־שלום

קן אל"י להגנת הילד

בשנים האחרונות עלתה המודעות לתופעת האלימות של הורים כלפי ילדיהם: פיסית, מינית ונפשית. היום קיימת נכונות רבה יותר להודות בקיומה של הבעיה ולחשוף אותה. עם זאת עדיין קיים קושי ניכר לבקש עזרה או להביא את המקרים לידיעת גורמים מוסמכים — מוסרים אנשי אל"י.

חלק מהסיבות הרגשיות המסבירות את הקושי העצום לבקש עזרה או לדווח הינם פחד, בושה, הרגשת אחריות למעשה או חוסר הרצון להסתבך. מעבר לסיבות הרגשיות קיימים לעיתים מכשולים טכניים: רוב השרותים הציבוריים אינם פועלים בשעות הערב או בסופי שבוע, זמנים בהם דווקא גובר הלחץ במשפחה; קווי הטלפון עמוסים; נהלי הביורוקרטיה מרתיעים והכתובת לפנייה אינה תמיד ברורה.

כנגד קשיים אלו עומדים לעיתים ילד או מבוגר הזקוקים לעזרה.

עכשיו ומהר!

בשביל ילדים והורים אלו ובשביל אחרים, החווים מצב של מצוקה ורוצים להתייעץ או לדווח לגורם מטפל, הוקם קו אל"י. קו אל"י עוסק בתופעות של הזנחה חמורה, אלימות, פיסית, רגשית ומינית הקיימות ביחסים בין ילדים והמבוגרים האחראים להם. הוא מתוכנן כשרות חרום זמין ומזמין אשר:

- ● מאפשר לילד או למבוגר לשוחח מיידית עם אדם מוסמך.
- ● מאפשר לכל אדם, לדווח על מצב של אלימות הורים כלפי ילדיהם.

הקו מהווה הרחבה לשרותי אל"י הקיימים המתמחים בתחום הגנת הילד. בתור שכזה, יעמדו לרשות הפונים גם שרותי הייעוץ, „התיווך" והתאום של אל"י. שיתוף פעולה כמו גם תאום בין אל"י והמערכת הממלכתית מבטיח הפעלה מהירה של החוק במידה ויהיה בכך צורך.

זמני הקו.

בשלב זה פועל הקו בימים א' ־ ה' בין השעות 20.00 ־ 16.00 עם סיום מחזורי קורסים נוספים יורחב השרות. התכנון הוא להגיע להפעלת הקו במשך 24 שעות ביממה כולל שבתות וחגים. טלפון 03־261030 יש לציין, שהקו פועל בנוסף לשעות הפעילות הרגילות של אל"י, בימים א' ־ ה' בין 14.30 ־ 8.00.

השרות מאויש ע"י מתנדבים, אנשי המקצועות הטיפוליים (עובדים סוציאליים, מחנכים, פסיכולוגים יועצים וכדומה) ומתנדבים אחרים. המתנדבים עוברים קורס הכנה המתמקד בין השאר בנושאי אלימות נגד ילדים והגשת עזרה באמצעות הטלפון.

משאבי הקו הם: קבוצת אייזנברג — תרומה בעין; הקהילה היהודית בטוקיו, משרד העבודה והרווחה היחידה להתנדבות.

מתכונים למחברת

פורטוגל ארץ עניה

פורטוגל היא ארץ עניה ואנשיה אוכלים בשביל להתקיים, אבל זה לא אומר שהמאכלים אינם טעימים ומעניינים. הרבה ירקות, ביצים, דגים — במיוחד בקלה מיובשת, שמכינים אותה בעשרות אופנים, והרבה מאכלי קדרה.

ביצים עלומות ברוטב בצל

6 ביצים; 80 גרם חמאה; 3 בצלים גדולים; 3 כפות רסק עגבניות; 3 שיני שום; מלח; פלפל שחור; חומץ; 100 גרם אווז מעושן (במקור: בייקון, או שינקן).

קוצצים דק את הבצל ומטגנים אותו בחמאה מומסת עד שנעשה שקוף (אבל לא שחום). מוסיפים רסק עגבניות, 2 כפות חומץ, שום כתוש דק, חצי כפית פלפל שחור ומלח לפי הטעם. מאדים על אש קטנה עד שהבצל יקבל את צבע העגבניות. בינתיים מכינים את הביצים: בסיר רחב ושטוח מרתיחים כחצי ליטר מים עם כפית מלח וכף חומץ. שוברים את הביצים אחת אחת לתוך מצקת קטנה (או ספל). נזהרים שהחלמון לא „ישבר". שופכים את הביצה בתנועה מהירה לתוך המים הרותחים, כששפת המצקת (או הספל) נוגעים בפני המים. אם החלבון מתפזר – אוספים אותו בזהירות. שיעטף בצורה אחידה את החלמון. שולים את הביצים אחרי 3 דקות, כשהחלבון קרוש אך החלמון נוזלי. אם הרוטב טרם מוכן, שומרים אותו במעט מים פושרים, כדי שלא יתקררו. מעבירים את רוטב הבצל לכלי הגשה חסין אש. כורים בו 6 גומות ושמים ביצה עלומה בכל גומה. זורים למעלה בשר (בייקון) חתוך לקוביות קטנות, מכסים את הכלי ומאיידים על אש קטנה מאד עוד 5 דקות. מגישים מיד.

מאפה תפודים

קילו וחצי תפוחי אדמה, בגודל אחיד; 5 כפות שמן; 1 כף חמאה או מרגרינה; 150 גרם רסק עגבניות; בצל גדול; 100 גרם גבינה צהובה; מלח; סוכר.

מבשלים את התפודים בקליפתם, עד שהם רכים, אבל לא מתפוררים. בינתיים מכינים רוטב עגבניות: מטגנים ב־3 כפות שמן את הבצל הקצוץ, עד שיזהיב. מוסיפים רסק מדולל ב־¾ כוס מים חמים; מאיידים בכלי מכוסה דקות אחדות, מתבלים במלח וכפית סוכר, ממשיכים לאייד ובמידת הצורך מוסיפים מים. קולפים את התפודים המבושלים ופורסים לפרוסות בעובי 1 ס"מ. משמנים כלי הגשה חסין אש ב־2 כפות שמן, מסדרים שכבה של פרוסות תפודים, מכסים ברוטב עגבניות וזורים עליו גבינה מרוסקת. מפזרים גבשושיות של חמאה ומכניסים לתנור שחומם לחום בינוני, אופים עד שהגבינה נמסה ומכסה את התבשיל בקרום.

מחיית תפודים ותפוחים

1 ק"ג תפוחי עץ; 1 ק"ג תפוחי אדמה; 1 כף חמאה.

קולפים את התפודים והתפוחים (מסלקים את הליבות), חותכים לרבעים, מבשלים בכלים נפרדים, עד שיתרככו אבל אל יתפוררו, מסננים ומועכים, ביחד, כולל החמאה, למחיית חלקה, זאת תוספת דלת קלוריות לבשר, ביצים עלומות או דגים.

עוף במרק

עוף גדול (עד 2 ק"ג), כולל חלקים פנימיים; 3 ליטר מים; 2־3 בצלים; 1־2 כפיות מלח; 3 כפות אורז; 4 כפות מיץ לימון טרי; 3 כפות עלי נענע קצוצים.

שמים את העוף המנוקה במים קרים, גם את החלקים הפנימיים (לב, גרוגרת, כבד, קורקבן), מרתיחים על אש גדולה, מסירים את הקצף, ממליחים, מוסיפים בצל קצוץ דק וממשיכים לבשל על אש קטנה, בסיר מכוסה לגמרי, במשך 2 – 2½ שעות (לפי גודל העוף). מוסיפים את האורז ומבשלים עוד ½ שעה עד שהאורז רך. מורידים מהאש, שולים את העוף, מצננים. מורידים את העור ומוציאים את העצמות, את בשר העוף חותכים לרצועות (½ x 2½ ס"מ). לפני ההגשה מתבלים את המרק במיץ לימון, מלח ופלפל, מחזירים את בשר העוף ומחממים אבל לא מרתיחים. שמים בכל צלחת חצי כפית עלי נענע קצוצים ומגישים מיד.

קציצות בקלה

500 גרם בקלה; 2 כוסות פירורי לחם; 1 כוס שמן; 2 כפות עלי נענע; 2 כפות פטרוזיליה קצוצה; 1 כף פפריקה מתוקה; פלפל שחור; 2 שיני שום; מלח; ביצה גדולה.

מבשלים את הבקלה במעט מים עד שתתרכך. אם לא משתמשים בפילה של הדג – מסירים את העור ומנקים מעצמות. שופכים שמן על פרורי הלחם ומערבבים היטב כדי שכל השמן ייספג. שמים בצד ל־15 דקות. מפוררים הדג, מערבבים עם עלים קצוצים דק של פטרוזיליה ונענע, מתבלים בפפריקה, פלפל, מוסיפים ביצה בלולה ואם יש צורך — 2־3 כפות מי בישול של דג. מערבבים עם פרורי לחם ספוגי־שמן לעיסה אחידה. צרים – בידיים רטובות – 6 לביבות שטוחות בגודל שווה, בעובי 1 ס"מ בערך. מחממים שמן במחבת עבה, מטגנים בה את שיני השום (חצויים לאורך) עד שיזהיבו (2 – 3 דקות), מוציאים וזורקים. מטגנים באותה מחבת את הקציצות משני הצדדים, עד שיקבלו גוון זהוב. מגישים חם. בפורטוגל נוהגים להניח על כל קציצה ביצה עלומה.

רוטב לבן

1 כף קמח; 1 ביצה; ¾ כוס חלב; קמצוץ מלח.

בוללים היטב את החלמון, הקמח ומעט מלח בחלב קר. שמים בסיר ומחממים על אש נמוכה מאד עד שירתח. בוחשים בהתמדה כדי למנוע היווצרות גבשושיות. ממשיכים לבשל, אחרי הרתיחה, כ־5 דקות, מסירים מהאש ומצננים. מקציפים את החלבון לקצף יציב, מערבבים ברוטב. מוגש לדגים מבושלים.

RABANADAS

חצי חלה לא טריה (או לחם צרפתי); ½ בקבוק יין אדום מתוק, 2 כפות סוכר; 2 ביצים; שמן; קינמון; אבקת סוכר.

מסירים את הקרום מהחלה ופורסים אותה לפרוסות בעובי 1 ס"מ, אותן חותכים לרבועים של 5x5 ס"מ. מספיגים כל פרוסה ביין מעורבב עם הסוכר. טובלים בביצים בלולות, מטגנים משני צדדים בשמן חם, במחבת גדולה, על אש חזקה. שמים את הפרוסות בצלחת הגשה, זורים עליהן אבקת סוכר מעורבבת בקינמון.

נעל אישית לכל רגל

רוב האנשים נועלים נעליים שאינן מתאימות לתפקידן. אתגר העתיד מבחינת בריאות הרגל והשלד הוא בעיצוב נעליים אישיות לכל אחד, וכבר יש היום התחלות בעניין זה. דברים אלה אמר פרופ' מירצה ארקו מהפקולטה להנדסה, בהרצאת הפתיחה של הקתדרה למכניקה ולביו־מכניקה ע"ש דיאן וארתור בלפר, באוניברסיטת תל־אביב. פרופ' ארקו גילה כי המעבדה להנדסה ביו־רפואית

באוניברסיטת תל־אביב עורכת ניסויים בשיתוף עם צה"ל למציאת פתרון לתופעת שברי המאמץ אצל החיילים. לדבריו, איננו יודעים כיצד להגן על גופנו מפני החיים המודרניים. שכן, בגלל השימוש הרחב במכוניות, במעליות ובעוד כלי־רכב, שלא היו בעבר, נחלשו אברים שונים בגופנו, ובעיקר הגפיים ושרירי הגב. לכן, במאמץ הליכה ואפילו ישיבה יש היום סכנות גדולות לשלד. לדברי פרופ' ארקו, נמצא, כי עוצמת הנחת העקב בקרקע גדולה ב־20 אחוזים ממשקל הגוף. העומס על הרגל גבוה, ואילו הרגל במידה רבה חלשה מאשר בעבר. אם נשנה את מבנה הנעל הצבאית, על ידי תוספת (מעין כרית בידוד) לעקב, נוכל להקטין מאד את תופעת שברי המאמץ. תכנון נעליים אישיות, יאפשר לרבים להיפטר מבעיות קשות.

פרופ' ארקו סיפר, כי בעזרת מכשיר חדיש יכולה היום המעבדה של מחלקתו לאתר נקודות חיכוך מסוכנות לגב ולרגליים ולתכנן פתרונות מתאימים לצמצום בעיות רגליים וגב. הוא הוסיף, כי מתוכנן כיסא חדש לטייסים, ובו פתרון מכני לבעיית החיכוך הממושך בין הגב לכיסא — מוסר דובר אוניברסיטת ת"א.

להוציא יקר מזול

שטיח קיר אינו חייב להיות דווקא מלבן, או רבוע, או עיגול. כשייר הדמיון טובה על האמן, כפי שזה במקרה של נילי אהרוני, יכול השטיח להתקבל על העין, גם כשצורתו לא אחרת מאשר חולצה ענקית. „כתונת יוסף" — כך מכנה נילי אהרוני את המיוחד בשטיחי הקיר שלה, המורכב מגוונים עליזים, ובעל מראה רענן במיוחד.

אבל לא רק שטיח־כתונת מייחד את האמנית. היא מתגאה בצדק בכך, שהיא מצליחה להוציא יקר מזול: החומרים שלה מקורם בפחי הזבל של מפעלי קונפקציה ברחוב תל־אביב, והיא ממחזרת שאריות בדים, כגון בגדי ים, בגדים תחתוניים, בגדי ילדים, קנבס, ניילון וחוטים. בין אלה גם חוטי חשמל וטלפון, אותם היא קוצצת ליחידות ומלפפת בחוטי צמר צבעוניים ומחברת לרקע ארוג, כך שנוצר שטיח שכולו מעין „זנבות" מלופפים בהרכבי צורות וצבעים (כיד הדמיון כבר אמרנו). עוד היא משתמשת ברפייה טבעית וסינתטית, בחוטים אלסטיים, בלורקס בנייר, ובמה שהילדים מכנים בשם „זהבים" שבילדותנו שלנו היינו אוספים מקופסאות סיגריות ושוקולד. ועושים בהם סחר־חליפין.

השטיחים הללו יוצרים נפח, ומעניקים ליצירות תחושה של תלת־מימדיות ונראים כתבליטים. רוב השטיחים הם מלבנים בצבעים עזים, ועם נימה של הומור, וארוגים בשיטה המסורתית. החומר מכתיב את היצירה, גורסת האמנית. אך מדגישה שגם הידע הרב שרכשה הוא גורם ביצירה. בקולג' לאמנות באוקלנד קליפורניה. במדרשה לאמנות ברמת־השרון, בביה"ס לאמנות „היי סטאק" מיין, בארה"ב ועתה בחוג לתולדות האמנות באוניברסיטת תל־אביב. שם היא יכולה להיפגש, בנוסף לפגישות בבית, פרופ' יאיר אהרוני, אחד המורים המפורסמים בארץ לכלכלה, שאולי יכול ללמוד משהו בעסקים מאשתו: כיצד חומרי הפסולת שהיא מלקטת הופכים בידיה לאוצר. מחיר שטיח שהושקעה בו עבודה של חודשים אחדים, לעתים בעזרת עוזרות ערביות, מתחיל מ־150 דולר ומגיע עד אלף דולר. נילי אהרוני, שהיא אם לשתיים, עוסקת בנושא זה שבע שנים. אך רק עתה העזה לצאת בתערוכה. המוצגת עד ה־25 בחודש בגלריה מיוחדת במינה. „גלריית החצר", ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים. זוהי גלריה, המתמחה בעבודות סיבים ומלאכת חוטים בלבד, ומשמשת אבן שואבת לאגודה הקיימת ליד מוזיאון ישראל לאמנות הסיבים. אהרוני מוכרת כל ימות השנה בסדנה בביתה בנוה־מגן שבמזרח השרון, רחוב נוה רעים 26.

מרים גורן

תפילה לעת זיקנה

אלי, אתה היודע שחנני מזדקן. עשני חסכן בדבורים, ובלום את רצוני להביע דיעה בכל נושא. בלום את רצוני לפרש את מקור מצוקות הזולת; עזור לי לפסוח על דברים טפלים ותן לי את הכושר לתמצת את העיקר.

אלי, אטום שפתי, עת אחשוק להתלונן על מכאובי, והרצון לכך העולה עם החולי ועם השנים; עשה שאשגה בזיכרוני, כי יתכן ולא תמיד הצדק אתי.

עשני משתתף בצער הזולת מבלי לגלוש לחטטנות בעניינים לא לי; עוזר אך לא יודע־הכל טוב מאחרים.

אל תשאירני ללא ידידים, שמור לי לפחות על ידידים אחדים לעת זיקנה.

עברית: יוסף שמי

„גוף ונפש" – פסלו של יצחק עופר

„אריה הברונזה" — לסרט פירסום ישראלי

סרט פירסום שהפיק פירסום אריאלי ל„הלנה רובינשטיין" זכה ב„אריה ברונזה" בפסטיבל הבינלאומי לסרטי פירסומת, שנערך בקאן. בפסטיבל קאן, הנחשב ליוקרתי, ולמקצועי שבפסטיבלים לסרטי פרסומת, הוצגו כ־3000 סרטי פרסום לקולנוע ולטלוויזיה, פרי יצירתם של טובי אנשי הפרסום והקולנוע בעולם. ב„גראנד פרי" של הפסטיבל זכה סרט יפאני, המפרסם אנציקלופדיה מאויירת לחיות בר. עניין מיוחד בפסטיבל עורר מאבק האיתנים בין „קוקה קולה" ל„פפסי קולה". כאשר סרטי „פפסי" זכו באהדה חד־משמעית של הקהל. את הסרט הישראלי הזוכה הפיקה חברת „ירקון" הפקות, לפי תסריט של רביב יצחקי, מפירסום אריאלי. הבמאי ינקול גולדווסר, צלם אילן רוזנברג, מפיק רוני אקרמן, עיצוב אמנותי צבי דגן.

הארחה לנכים

נכים וקשישים, המשתמשים בכסא גלגלים, המעוניינים לבקר באזור צפון מזרח אנגליה והגבול הסקוטי, יכולים למצוא תנאים הולמים לאירוח, ב־Coach House בקרוקהאם, קורנהיל־און־טוויד, באזור נורטהמברלנד. השירותים הניתנים כוללים חנייה בפתח החדר, שבילים שטוחים, דלתות רחבות, ארונות בגדים עם סידורי תליה נמוכים, חדרי אמבטיה מתאימים ועוד. בעל הבית, זמר לשעבר, ליין אנדרסון, דובר צרפתית, גרמנית וספרדית והוא ליקט מידע על אזורי סיור מתאימים במיוחד לנכים. המחירים מתחילים ב־15 ליי"ש לאיש תמורת לינה וארוחת בוקר. קורנהיל ממוקמת על יד ברוויק, כ־450 ק"מ צפונית ללונדון. כך מוסר מ. טריוואקס ב„חדשות בריטניה" (עלון לשכת התיירות הבריטית). בפרטים נוספים:

Lynne Anderson, The Coach House, Crookham, Cornhill, -on - Tweed, Northumberland, TD 12 4TD Tel. (089 082) 293.

„עם יפה עם אחד" לעזרת הקשישים

פגיעה בקשישים והתעלמות מאנשים חסרי ישע היא מעשה בלתי אנושי, שאין להשלים עמו ובוודאי שאסור שיקרה במדינת ישראל אמרה יו"ר תנועת „עם יפה עם אחד", נעמי שדמי ופנתה לשרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו ולח"כ צבן כדי להציע את עזרת התנועה בטיפול בקשישים והרחבת שורות המתנדבים של „עם יפה עם אחד" בקשישים. שדמי אומרת כי כבר כיום מטפלת התנועה ב־4500 קשישים במסגרת המבצע „מגן לגיל הזהב", ובעקבות הפירסומים האחרונים תרחיב התנועה את פעילותה לעזרת הקשיש.

מטבח א־לה־רגבה

זה 23 שנה שמושב רגבה עלה על המטבחים. כלומר: מטבחים לפי מידה. וקשה להשוות את המטבחים של שנות ה־70 לאלה של היום. חומרים מיוחדים העומדים בלחץ של אדי בישול, סגירה הרמטית של ארונות ומגירות המונעת פלישת חרקים וחדירת אבק. אפשרויות איחסון לכל כלי המטבח כמעט, חשמליים, שימושיים ואפילו ריהוט, כגון מקרר, מדיח כלים, קרש גיהוץ.

בשיתוף פעולה עם רן פרדמן משווקים את מוצרי רגבה לקהל הרחב וזה 15 שנה קיים שיתוף פעולה בין רגבה והחנות הגדולה לרהיטים וכלי בית „דירך" בתל אביב. שילוב שתי החברות מאפשר הזמנת מטבחים וריהוט לחדרי אמבטיה במקום ורכישת כל האביזרים הנחוצים באותה החנות המשתרעת על שטח של 1,200 מ"ר. בנוסף אפשר לקבל עצות מדריך, וצוות התקנה עומד לרשות הצרכן (כמובן, בעבור תשלום נוסף).

בסיור עיתונאים במקום לציון 15 שנות עבודה משותפת בין שתי החברות אמרו נציגי „רגבה" ו„דירך", כי שיווק מוצרי „רגבה" באמצעות „דירך" הוא זול יותר לצרכן מאשר שיווקם באמצעות ספקים פרטיים ובתוכניתם לפתוח עוד 5 חנויות במתכונת דומה.

חיה יוסף

ויינקרנץ במוקד מחלוקת בין הפועל תל־אביב לאיתן חפר

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

האם הרומן בין מאמן הכדורסל משה ויינקרנץ לבין נבחרת ישראל הסתיים עוד לפני שהחל? דומה כי סיכסוך שפרץ בין הנהלת הפועל ת"א לבין יו"ר סיעת הפועל איתן חפר יסיים את הקאריירה הקצרה מאוד של ויינקרנץ כמאמן נבחרת ישראל.

הנהלת קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א עומדת להתכנס מחר תוך נטייה לשלוח את משה ויינקרנץ להשתלמות מאמנים של חודש וחצי באחת מקבוצות הליגה המקצוענית אנ.בי.איי.

הסיבה הרישמית היא לעזור למאמן כדי שיצבור ידע מקצועי אך מאחורי הקלעים נודע כי בהפועל ת"א שוררת תרעומת כבדה על יו"ר הוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל ורכז הכדורסל של הפועל, המשמש גם כבא כוח קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה. חפר, מסרב לחתום על טופס השיחרור של דלזול מהפועל חיפה להפועל ת"א.

איתן חפר שנישאל על כך השיב כי אינו יודע מאום על הנושא אך הוסיף כי לויינקרנץ אין חוזה חתום עם איגוד הכדורסל. חפר טוען עוד, כי אינו מוכן לחתום על השיחרור לדלזול כיוון שאתמול נרשמה הפועל חיפה באיגוד הכדורסל לקראת העונה הקרובה ומרכז הפועל שילם את הקנס על סך 6000 שקל שחיפה היתה חייבת לאיגוד.

הנהלת הפועל ת"א טוענת לעומת זאת כי ויינקרנץ הושאל לאיגוד הכדורסל ויו"ר הוועדה המקצועית של הקבוצה אריה גבעוני מסר כי המאמן יבצע את מה שתחליט הנהלת הקבוצה.

אתמול היה אמור לנחות בישראל כדורסלן החיזוק של הפועל ת"א קרל איימוס.

ספולדינג זרחה בטורניר הקיץ

מאת שלום דגן

קבוצת ספולדינג זכתה אמש בטורניר־הקיץ הראשון בכדורסל שנערך ברמת־השרון בנצחה בערב־כדורסל מרגש את קבוצת אמ.סי.אם. — 78:87. לאחר שאמ.סי.אם. הוליכה במחצית — 43:48.

המשחק היה מעניין ושקול. ברבע האחרון הצליחה קבוצת ספולדינג ליצור יתרון בזכות ריבאונד טוב יותר וקליעות 3 נקודות, כשהמצטיין היה אבי שילה, שקלע ארבעה סלי 3 נקודות.

לספולדינג קלעו: שילר 28; הנפלד 23; שטרייכמן 17; אשר 14; וינברג 6; שם־טוב 5 וכספי 4. לאמ.סי.אם.: מאור 27; זלוטיקמן 10; שירלצקי 9; זמורה 9; איציק כהן 6; אלימלך 6; בלדר 3, וקינן 2

במשחק על המקום השלישי זכתה קבוצת הייטק, בנצחה — 101:106 את קבוצת פרינט־9.

הירכו לקלוע להייטק: ברדיצ'ב 29; ירדן רוזנברג 22; יעקבי 20 ואור גורן 19. לפרינט־9: שטינהאואר 27; בוגין 26 ובדזאב 15.

במשחקים חזו 400 צופים.

ז'אן־פול ואן פופל מהולנד חוצה ראשון את קו־המטרה ומנצח בשלב ה־8 של ה"טור דה־פראנס" – מירוץ האופניים הקלאסי של צרפת. (צילום: אי.פי.)

הולנדי ניצח בקטע השמיני

רוכב האופניים ההולנדי, ז'אן־פול ואן פופל ניצח בקטע השמיני בטור דה פראנס כשעבר את 205 הקילומטרים בחמש שעות ו־23:53 דקות.

הרוכב ההולנדי משתתף לראשונה בטור־דה־פראנס, בקטע הקודם סיים שלישי.

הקטע התשיעי יהיה היום למרחק 260 ק"מ מאורליאן לרנאזה.

הרוכב אריך מאכלר משווייץ מוסיף ללבוש את "החולצה הצהובה", זה היום החמישי ברציפות, כשהוא מקדים ב־36 שניות את הצרפתי לאורן וב־44 שניות את יורג מילר משווייץ.

האוניברסיאדה יוצאה לדרך

משחקי הסטודנטים נפתחו אתמול בזאגרב בהשתתפות שיא מדינות — 121, כשהגדולה שבהן היא מארה"ב על 433 ספורטאיה.

ברית־המועצות שיגרה למשחקים 257 איש. לפני שנתיים בקובה, נטלה יפאן את מירב המדליות — 84, מהן 44 מזהב. לעומת 66 של ארה"ב, 22 מהן מזהב.

שתי המעצמות משתתפות בכל 12 ענפי הספורט באוניברסיאדה.

ב־1983 השתתפו באדמונטון קנדה, 73 מדינות וכעבור שנתיים הגיע מספרן ל־106.

המחליף של אבי כהן — נמכר

גרהאם סונס מריינג'רס גלאזגו, הוכיח שהוא גם מוכר שחקנים ולא רק קונה.

הוא העביר לקבוצת הארטס שני כדורגלנים מנבחרת סקוטלנד עד גיל 21, תמורת חצי מיליון ליש"ט.

אחד מהם, הוא המגן מקפרסון, שאת מקומו יתפוס אבי כהן.

כל הקבוצות הישראליות עלו לחצי־הגמר

גודס (51) ואלומה גורן (40) הצטיינו באליפות בתי־הספר

מאת נפתלי קורן

כל ארבע הנבחרות הישראליות באליפות הבין־לאומית לבתי־ספר העל־יסודיים בכדורסל בירושלים עלו לחצי־הגמר, ויתמודדו היום בינן לבין עצמן.

אורט קרית־ביאליק הביס ברבע־הגמר את בלגיה — 63:157 (גיא גודס קלע 51 נקודות) ומקיף רמת־השרון ניצח את דנמרק — 68:84 (רותם ארליך קלע 26 נקודות).

בשאר משחקי רבע־הגמר: ספרד — אוסטריה 62:106; איטליה — צרפת 63:81; מקומות 9־11: לוכסמבורג — פינלנד 49:50.

היום יתמודדו בחצי־הגמר: 3 — ספרד — איטליה; 5 — אורט קרית־ביאליק — מקיף רמת־השרון.

ברבע־הגמר לבנות גברה חוף־הכרמל על דנמרק — 56:64 (אלומה גורן קלעה 40 נקודות) ועירוני א' ת"א ניצחה את בלגיה — 20:54 (לימור מזרחי קלעה 16 נקודות). ספרד ניצחה את אירלנד — 35:61.

בחצי־הגמר ישחקו היום: 3 — חוף־הכרמל — עירוני א'; 5 — ספרד — צרפת.

זיסמן בהפועל חולון

מאת יצחק ויסהוף

הנהלת קבוצת הכדורסל של הפועל חולון הודיעה אתמול באופן רישמי על החתמת הכדורסלן הבינלאומי שמואל זיסמן כדי שיופיע בשורותיה בעונת המשחקים הקרובה.

מהפועל חולון נמסר עוד כי זיסמן ישתף פעולה עם הרכז ישראל אלימלך שאף הוא בינלאומי.

בהפועל חולון התאכזבו לשמוע כי היום או מחר עומדת קבוצת הפועל חיפה להירשם למשחקי גביע קוראץ'. החולונים קיוו כי חיפה, עקב בעיותיה, לא תירשם למיפעל אירופאי וחולון תוכל לשחק במקומה.

● כדורגל

הנציגות הישראליות לגומלין באינטרטוטו

אלופות המדינה בכדורגל, קבוצת בית"ר ירושלים וסגנותה קבוצת בני־יהודה, יצאו אתמול למשחקי הגומלין באינטרטוטו.

בית"ר ירושלים שצברה חמש נקודות מארבעת משחקיה יוצאת לדנמרק ותשחק נגד ברונדבי שניצחה אותה בארץ 0:1.

בני יהודה שטרם ניצחה במפעל האירופי טסה למערב־גרמניה ותשחק נגד בוכום עימה סיימה בארץ בתיקו 2:2.

הפועל רמת־גן רוצה בגולדר

מאת יוסף חכם

אבי גולדר בן ה־32 חלוץ האלופה קבוצת בית"ר ירושלים נמצא במשא ומתן עם קבוצת הפועל רמת גן מהליגה הארצית.

שחקן אחר המבקש שחרור מקבוצתו מכבי רמת עמידר ולעבור להפועל ר"ג הוא אורן גרץ בן ה־23.

2500 צופים בפתיחת אליפות פיקוד דרום

2500 צופים חזו אתמול במגרש הפועל אופקים, בהופעת הפתיחה של שחקן הקולנוע דייויד סול (הבלונדי מ"סטארסקי והאץ") לאליפות פיקוד דרום בכדורגל על גביע אלוף הפיקוד יצחק מרדכי.

במשחקי אתמול בלטה יחידת גבעתי.

היום בשעה 4.30 יערכו משחקי הגמר ולאחר מכן הגמר.

להיום מתוכנן גם משחק בין נבחרת אופקים מחוזקת בנתנייתים שלום תקווה, יגאל מנחם וחיים בר וכן בבני טבק לבין נבחרת פיקוד דרום שתחוזק באלי דריקס ואחרים דרורי.

פרנסיס — מנהל בריסטול רוברס

קפטן אנגליה לשעבר, ג'רי פרנסיס בן ה־35 נתמנה כמנהל החדש של בריסטול־רוברס מהליגה השלישית.

פרנסיס ימלא את מקומו של בובי גולד שנתמנה כמנהלה של וימבלדון מהליגה הראשונה.

פרנסיס הופיע ב־27 משחקים בשורות בריסטול־רוברס לפני שתי עונות, ואחר כך כיכב בשורותיה בששת השבועות הראשונות בעונה שעברה.

נבחרת הטניס יוצאת לאימונים במנצ'סטר לקראת המשחק בהודו

מאת יצחק ויסהוף

"באולימפיאדת סיאול שתערך בעוד כשנה ייצגו את ישראל בין 2 ל־4 טניסאים. ישראל תוכל לשתף במשחקים האולימפיים שני טניסאים במשחקי היחידים ועוד שניים בזוגות, כל זאת מבין 64 טניסאים שישתתפו באולימפיאדה" — דברים אלו אמר אתמול מרדכי מאיר נשיא איגוד הטניס במסיבת עיתונאים שכינס האיגוד לרגל צאתה של נבחרת גביע הדיוויס של ישראל מחר למנצ'סטר שבאנגליה לאימונים לקראת ההתמודדות נגד נבחרת הודו בשלב רבע גמר גביע דיוויס ב־24־26 ביולי.

הנבחרת תמריא לניו־דלהי ב־17 ביולי והמשחק הראשון יתקיים ביום שישי ה־24 ביולי בשעה 5 וחצי בבוקר לפי שעון ישראל.

מרדכי מאיר ציין את השנה המוצלחת של ישראל בטניס העולמי, כאשר גולת הכותרת היא מיקומה של נבחרת הדיוויס שלנו בין 8 הטובות בעולם, עובדה המבטיחה לה השתתפות בבית העליון (12 הטובות בעולם) גם בשנה הבאה. "אם נצליח לעבור את הודו נשחק נגד אוסטרליה או מקסיקו, אבל המשימה הקרובה היא לשחק בהודו מול 90 מיליון מוסלמים וזה לא יהיה קל", ציין נשיא האיגוד.

ענף מספר 1 בארץ

קפטן הנבחרת יוסף שטבהולץ הכריז בפתיחת דבריו כי האמין כל הזמן כי לישראל יש מקום בין 8 הטובות. "הצלחנו להקים נבחרת לתפארת, הוכחנו כי גם ללא מוסדות ממשלתיים ניתן להצליח. נשלחו לחו"ל טניסאים שבטחנו ביכולתם לנצח ורק כך הצלחנו להקים תשתית כה רחבה של טניסאים מצטיינים שהפכו את ענף הטניס למספר 1 בארץ. ההצלחה לא צריכה לסנוור אותנו. ניצחנו את צ'כיה למרות שאני חושב שהצ'כים טובים מאיתנו, מדינות כארה"ב, ומערב גרמניה לא עלו לשלבים הגבוהים ואנו כן. זה מוכיח כי בספורט ניתן להגיע ליותר ממה שאתה חושב שהוא הטופ" אמר הקפטן הוותיק.

שטבהולץ הוסיף כי אנשים רבים חושבים שהמשחק בהודו יהיה קל יותר מאשר נגד צ'כיה ולפיכך הוא מבהיר: "התנאים בהודו קשים ביותר (46 מעלות חום), לא ידוע מצב האירוח, האוכל, והמגרשים מהווים נעלם. הכל משפיע ולא לטובה. הנבחרת שלנו נחלשה בעקבות פרישתו של שחר פרקיס וכיום יש לנו רק שלושה טובים (מנסדורף, גליקשטיין ובלום). העומס יפול על שלושתם כאשר השחקן הרביעי רביב וינברג או ברעז מרנשטיין יסע כתייר. השחקן מספר 4 בארץ כיום הוא עמית נאור אך עקב שיקולים מקצועיים הוחלט כי נאור לא מתאים לשחק על דשא ועמית קיבל החלטה זו בצורה בוגרת".

סטאטיסטיקות על הודו

מאמן הנבחרת שלמה צורף שצפה בשחקני הודו — אמריטראג' וקרישנאן — במשחקי ווימבלדון ולפני כן בקווינס־קלאב לא מקל בהם ראש. "ההודים בטוחים שיש להם הזדמנות פז להעפיל לשלב חצי הגמר. הם הבטיחו לנו קרב הוגן. ביצעתי עליהם סטאטיסטיקות רבות והמסקנה העיקרית היא שאנו חייבים להתכונן כראוי. קיימנו 4־5 תחרויות הכנה, ביצענו שבוע של הרפיה והכנה מנטלית ופיזיולוגית וממחר נתאמן על מגרשי דשא במנצ'סטר במשך 6 שעות כל יום. נגיע להודו שבוע לפני התחרות, נתרגל למקום מכל הבחינות ונעשה את המירב כדי לייצג את המדינה בכבוד ולהעפיל לשלב חצי הגמר".

טניסאיות ישראליות בגביע הפדרציה

שלוש טניסאיות ייצגו את ישראל במשחקי גביע הפדרציה בטניס שיתקיימו בין ה־26 ביולי ל־2 באוגוסט בוונקובר קנדה.

אילנה ברגר, דליה קוריאט ויעל שביט יחד עם המאמן יהושע שלם. ברגר התקבלה ישירות למשחקי בית הגמר ואילו קוריאט ושביט יצטרכו לשחק במוקדמות.

ב־10 ביולי ישתתפו הבנות מישראל בתחרות על סך פרסים של 10 אלף דולר בפייט וויל בצפון קרולינה כהכנה לקראת גביע הפדרציה.

ישראל משתתפת במשחקי גביע הפדרציה בקביעות משנת 1976.

הישגים לשחיינים צעירים בגרמניה

השחיין הצעיר רמי בראלי מימקא ירושלים שחה 200 מטר מעורב אישי בזמן 2:31.0 דקות בתחרויות לגילאי 14־13 שנערכה בגרמניה בין מחוז הנגב וירושלים למחוז וסטליה.

בגיל 13 רשם גם ערן ליבנה מאשכול תוצאה טובה ב־100 חזה — 1:19.5 דקה.

בתחרויות לגילאי 14 שחה אורן שטיינברגר מימק"א ירושלים 100 מטר חזה בזמן 1:15.2 דקה.

אוהד עוזיאל מבני שמעון שחה 100 מטר בסגנון חתירה בזמן 1:00.0 דקה.

התחרויות נערכו בבריכה של 25 מטרים.

האצבע נקטעה וחוברה

מקרה טראגי אירע לשוער נבחרת ארגנטינה בכדורגל, נרי פומפידו. הוא איבד את אחת מאצבעותיו בידו השמאלית בעת אימון בקבוצתו ריבר־פלייט.

פומפידו זינק לעבר הכדור, אולם אחת מאצבעותיו נתקלה בקורה, ומסמר שבלט קטע אותה. הוא נותח מיד והרופאים בבואנוס־איירס הצליחו לחברה.

רופא בית החולים מסר, כי יחלפו לפחות חמישה ימים, כדי להיווכח אם אכן הצליח הניתוח.

התאונה אירעה כמה שבועות לאחר שהחלים מפציעה, וכתוצאה מכך נופה מנבחרת ארגנטינה במשחקי גביע דרום־אמריקה.

פומפידו שבר את ידו בחודש מרץ בעת משחק ליגה.

כמה מחבריו של פומפידו בנבחרת ובראשם הקפטן דייגו ארמנדו מארדונה, נטלו פסק זמן מהכנות למשחק חצי הגמר הערב נגד אורוגוואי, ובאו לבקרו.

זו לא הפעם הראשונה שפומפידו נפצע קשה. בנובמבר 1985 שבר את פרק ידו וכעבור תשעה ימים נגרמו לו חתכים בפניו בתאונת דרכים. גם אשתו נפצעה בתאונה זו.

למרות כל התאונות, חזר פומפידו לכושרו המצויין דווקא במשחקי המונדיאל במכסיקו ובגביע הבין־יבשתי, כשסייע לקבוצתו לזכות בגביע בטוקיו.

נצחון לכדורסלניות מאלזייה

בטורניר בכדורסל לנשים במאלייסיה ניצחה מאלזייה את קנדה 38:49.

● כדוריד

רמת־גן נותרה בלי שוערים

מאת יוסף חכם

שני שוערי קבוצת הכדוריד של הפועל רמת־גן נתן וייס ובני מרקו לא ישחקו בעונה הבאה בקבוצתם.

וייס מנהל בימים האחרונים מו"מ עם קבוצת הפועל נוף־ים ומרקו ישחק בשורות אס"א תל־אביב מהליגה הארצית.

בני קמינר, מנהל מחלקת הכדוריד של הפועל ר"ג, אמר אמש "נקלענו לצרה גדולה. בימים הקרובים ננסה לפתור את הבעיה אך בכוונתנו לפנות לשוערה של קבוצת הפועל רחובות מנחם פולק שנמצא בהסגר."

אלג'יריה־מצרים 12:22

באליפות אפריקה השביעית בכדוריד בראבאט, מרוקו, גברה אלג'יריה על מצריים 12:22 (5:10).

קונגו — תוניסיה 20:21. סנגאל — אנגולה 16:16.

אליקים שני בתחרות בין־לאומית באנגליה

● אתלטיקה

אלון אליקים זכה אמש במקום השני בתחרות בין־לאומית גדולה באתלטיקה בדרבי, אנגליה, כשקבע ב־400 מ' 48.0 שנ' במדידה ידנית (השיא הישראלי — 48.13 במדידה אלקטרונית). המנצח היה סטיב תומאס מאנגליה — 47.7 שנ'.

יהודה מורלי היה חמישי ב־400 משוכות — 53.7; שם־טוב סגב חמישי ב־3000 מ' — 8:23.9; יואב שרון שישי ב־100 מ' — 11.1 שנ'; יואב שרף שישי בכדור־ברזל — 14.10; דני נמט שביעי בידוי פטיש — 40.58 ודב קרמר תשיעי ב־800 — 1:54.6.

דורון שיטרוק רץ 400 מ' ב־49.9; אילן גולדווסר עבר 110 משוכות ב־15.1 ועופר גרשון זרק דיסקוס — 43.06 מ'.

● קבוצת קאלמר זכתה בגביע השבדי בכדורגל לאחר שניצחה בגמר את גייס גטבורג מהליגה השנייה — 0:2.

● בטורניר קדם־אולימפי בכדורגל בג'אקארטה גברה יפאן על אינדונזיה — 1:2.

מארדונה, רומניגה, לאודרופ, ופלטיני — הערב בטלוויזיה

מאת יוסף חכם

מחלקת הספורט של הטלוויזיה הישראלית תקרין, בשני חלקים, את הסרט הדוקומנטרי "הגיבור" שבמרכזו הדמויות והנבחרות הבולטות במשחקי גמר גביע העולם בכדורגל מקסיקו 1986.

חלקו הראשון של הסרט יובא הערב במבט ספורט בשעה 8 וחלקו השני יוקרן במוצאי שבת במסגרת משחק השבת.

בצד הצילומים יוצאי הדופן מבליט הסרט את הצד האנושי של המשחק והצילומים מצביעים על המאמץ האדיר בדרך לפיסגה המצטרף לכשרון, לוירטואוזיות ולקסם של הכוכבים הגדולים.

הסרט משרטט את הקו הדק המפריד בין התהילה לכשלון. הגיבור הוא כמובן דייגו ארמנדו מארדונה, שהניף בסופו של המונדיאל את גביע העולם.

לצידו של מארדונה מופיעים הספרדי אמיליו בוטראגניו, הגרמני קרל־היינץ רומניגה, הדנים פרבן אלקאר ומיכאל לאודרופ והאנגלי גארי ליניקר, הבראזילאי ד"ר סוקראטס, הצרפתי מישל פלאטיני, המקסיקני הוגו סאנצ'ס ועוד רבים אחרים.

לבטיו של המתאגרף הצעיר יהודה בן־חיים

"אם לא סיאול אז — אהיה מקצועני בארה"ב"

מאת יצחק ויסהוף

יהודה בן־חיים זכה בתואר אליפות ישראל באיגרוף, במשקל עד 48 ק"ג, ללא־קרב. בן־חיים הוא כיום בכיר מתאגרפי ישראל. לאחר שסיים במקום החמישי באליפות העולם באיגרוף ולאחר שדורג במקום השמיני במשחקים האולימפיים בלוס־אנג'לס, שוקל בן־חיים (20), הצטרפות לעולם האיגרוף המקצועני. בארה"ב, כך הוא טוען, ממתין לו חוזה.

יהודה בן־חיים מתאמן מגיל 14. לאחר האליפות האחרונה לא ברור לו מדוע לא ניצב מולו מתאגרף: "צריך לשאול את האחראים מדוע לא הציבו מתאגרפים במשקל שלי. מאז מותו של המתאגרף הצעיר בתחרות בעכו, לפני כשנה וחצי, מאשימים כולם את ענף האיגרוף כאילו הוא זה שאשם במות. אם היו מתעלמים מהאיגרוף — מילא. הבעייה שאנשים רבים מנסים לשים מקלות בגלגלים, ומכשילים כל פעולה שרוצים לבצע".

האשמות אלו יוצאות מפיו של יהודה בן־חיים, שרומז כאילו מנסים להרוס את ענף האיגרוף, "שהוא כל חיי".

"ישנם מאמנים המשקיעים שמונה שעות בכל יום באימון מתאגרפים צעירים, בנוסף לשמונה שעות עבודה רגילה. זאת רק כדי שיהיה איגרוף בארץ. אנשים כמו שמשון עם־שלם ורעייתו דליה תורמים מכיסם למען בני הנוער שיבואו למועדונים שהקימו ולא יהיו זרוקים ברחובות. בלי אנשים כמו שמשון ודליה לא היה איגרוף" — פוסק בן־חיים.

עובד קשה

בן־חיים מגלה כי לפני כשנה פרש מהאיגרוף: "הלכתי הביתה ולא רציתי להתאמן. בא אלי שמשון ושיכנע אותי לחזור. סייע לי בכסף כדי שאשוב לזירה. חזרתי. אני מתאמן יום־יום, אבל רק עם כבוד אי־אפשר להתפרנס. כיום אני עובד קשה, ללא־תנאי אימון, ומפיק מעצמי רק 25 אחוז מיכולתי. הבאתי למדינה הישגים גדולים ועד לרגע זה איני נכלל בסגל האולימפי".

יהודה מספר כי קיבל עשרות הזמנות לבוא ולהופיע בתחרויות בחו"ל. הציעו לו לבוא ולהיות מקצוען בניו־יורק. "אני חושב כי אאמץ את ההצעה האמריקנית. אין לי מה לחפש בישראל. אני לא חייב במדינה בשביל לקבל מכות. בכלל לא ברור לי מדוע אין נותנים לענף להתקדם. מה שאני רואה שאחר אוכל את חשני. אני לא סופרסטאר, אבל אם אעבוד לפי תוכנית מסודרת אותה עיצב שמשון עם־שלם, יחד עם התוכנית של למפרט, אביא מדלייה לישראל. אני חושב שעוד מתאגרפים מסוגלים להביא לישראל מדליות. הבעייה שלא נותנים לנו לעבוד כמו שצריך. אני לא מבקש 2000 דולאר לחודש. מה שאני רוצה זה תשלום על מכונות אימונים, לאכול היטב כדי להיות חזק וחזק. קשה לי להאמין שאנשים לא רוצים בטובת הענף. יש דברים שאף אחד לא מבין ואין לי הסבר לכך".

חלום: מדלייה

האלוף הישראלי מביא כדוגמא את שלמה ניאזוב, מתאגרף מוכשר שלא בייש את ישראל באולימפיאדת לוס־אנג'לס, חזר ארצה ולא קיבל תנאים מינימליים. "שלמה נטש הכל לטובת המקצוענות. כיום הצטרף אליו בארה"ב אחיו אורי, ושניהם עושים כסף טוב. שלמה שורף לאולימפיאדה, הוא טוב כמקצוען, לא צריך להיות סופרסטאר. כיום גם אצלי ישנן מחשבות לחקות את שלמה. אני אוהב את האיגרוף, זה ספורט מעניין וחכם. בתנאי שיתנו לי תנאים. ללא תנאים זה ספורט מכוער. יש לנו נוער מעולה, צעירים חזקים שיכולים לתת תשובה לכל מדינה בצמרת העולמית. חלום חיי הוא להביא מדלייה אולימפית לישראל. אני מקווה שזה יתגשם אך לא בכל מחיר".

מאמנו של בן־חיים הוא חיים ליפמנוביץ', אלוף הצבא־האדום משנת 1948, במשקל עד 68 ק"ג. בשנת 1971 עלה ליפמנוביץ' לישראל, ואימן את גבעת־שמואל (שלוש שנים). ומאז ועד היום מאמן במועדון כפפות־הזהב אור־יהודה, בו מתאמן יהודה בן־חיים. "הרבה אלופים עברו תחת ידי, כולם מתאגרפים אמיתיים, כולל מתאגרפים מהמיגזר הערבי שהפכו להיות אצלי חברים טובים".

מתאגרף יהודה בן־חיים עם היו"ר שמשון עם־שלם (תצלום: בועז לניר)

גלעד כבר לא גמד...

גלעד בלום, חייל בן 20, הגיע לסיבוב השלישי בווימבלדון ★ המטרה להיכלל עד סיום הצבא, בעוד שנה ורבע, בין 50 הראשונים בדירוג ★ אומר גלעד: ההבדל ביני לבין עמוס — ביציבות ★ טוען: יש לנו סיכוי טוב נגד הודו בגביע־דייויס

מאת יצחק ויסהוף

לפני כמה שנים אמר מאמן הטנים, שלמה צורף, על הטניסאים הישראלים הבכירים: שחר פרקיס — חולה־לבן עמוס מנסדורף — רבע־עוף וגלעד בלום — גמד...

"עד גיל 17 הייתי באמת גמד, בלי משקל וחסר חוסן גופני. כיום, כשאני בן 20, שלמה צורף הוא עדיין המאמן האישי שלי, אבל הוא כבר לא טוען שאני גמד, או משהו דומה..." — אומר גלעד בלום, חייל בן 20, שבמשחקי וימבלדון, שהסתיימו השבוע, הצליח להעפיל לסיבוב השלישי. בהופעה הראשונה שלו בטורניר יוקרתי זה, הישג מכובד. בלום נוצח אמנם ע"י הצרפתי הנרי לקונט, אך צבר נקודות יוקרה רבות, המציבות אותו על ארך־זינוק בדירוג העולמי. הוא מדורג במקום ה־130 בעולם.

ביום שישי תמריא נבחרת גביע־הדייוויס של ישראל למחנה־אימון באנגליה. גלעד, יחד עם עמוס מנסדורף ושלמה גליקשטיין יתמודדו בעוד כחודש ימים נגד נבחרת הדיוויס של הודו.

גלעד מרגיש שהצבא מתחשב בו מעל־ומעבר בנסיעותיו הרבות.

עזרה של צורף

— גלעד, האם הופתעת מהצלחתך בטורניר וימבלדון, בפעם הראשונה בחייך?

● בלום: האמנתי שאני מסוגל להגיע לאן שהגעתי. אך חודש לפני משחקי־וימבלדון לא שיחקתי טוב. לכן הופתעתי מהעלייה לסיבוב השלישי ומההצלחה בזוגות.

— למה אתה מייחס את הצלחתך?

● בלום: לשלמה צורף. ההבדל העיקרי מטורנירים קודמים לוימבלדון הוא ששלמה צורף היה אתי בלונדון. הוא הצליח להוציא ממני את המירב. בקווינס־קלאב עפתי בסיבוב הראשון. לא היה לי זמן להתאמן. בין קווינס־קלאב לוימבלדון התאמנתי במשך כל יום, וזה עזר. צורף התגורר אתי, עודד אותי, והעיקר יעץ לי לא לעשות שטויות. לצורף אני מייחס את העובדה שהתקדמתי בשנה אחת 100 מקומות, וכיום אני 130 בעולם.

— אם כך, בעוד שנה אתה מקום 30 בעולם?

● בלום: הייתי חותם על מקום 30 באופן קבוע, אבל אם להיות ריאלי אז אשמח מאד אם אצליח, עד לשחרור מהצבא בעוד שנה ורבע, להיות בין 50 הראשונים בעולם. זאת מטרתי כיום.

— מה אתה עושה כדי להגיע למקום זה?

● בלום: חי מתחרות לתחרות: פעם מצליחים, פעם נכשלים, מקווים להצליח יותר ובכך להתקדם.

— האם זה הפריע לך שעלית לכותרות בגיל צעיר?

● בלום. כבר בגיל 12 הייתי בכותרות לאחר זכייה בטורניר בקאראקס, ונצואלה. מבחינתי החשיפה המוקדמת לא עשתה לי מאומה. מה שקרה בפועל היה שכלי־התקשורת עשו רעש גדול סביבי. כולם חשבו כי הולך לצמוח אלוף וימבלדון חדש. אני ידעתי כבר בגיל 12 כי ההצלחה בגיל זה אינה ערובה להצלחה בגיל מבוגר. ידעתי את הדברים האלו כיוון שאמרו לי אותם.

— אני מבין שכולם הסתכלו עליך בזכוכית מגדלת?

● בלום: כל כשלון הכי־קטן שלי לווה באכזבות רבות. זה עיצבן אותי, אך בשום אופן לא עשה אותי טניסאי טוב יותר, או רע יותר. כל הזמן עשו השוואה ביני לבין טניסאים אחרים שהיו ילדי־פלא. כולם התלבשו עלי ועל בוריס בקר. שאלו אותי כיצד נהיה בקר אלוף בגיל צעיר, ואני לא.

גלעד בלום

— מה ענית?

● בלום: שעד גיל 17 הייתי מטר וקצת. לא היה לי כוח בידיים ונחשבתי ונראיתי כרבע־עוף. בוריס בקר נראה בגיל 17 כמו טנק.

— מה אתה עושה כיום כדי להדביק את ה"טנקים" הרבים שיש בעולם?

● בלום: כיום אני מרגיש כאילו אני בתחילת דרכי. אני עובד על כוח, מרים הרבה משקולות. עובד על מכות־פתיחה. משתדל לשפר את משחק הרשת ואת ה"ספרינט" במגרש.

מעצור קריטי

— האם יש לך מודל?

● בלום: אין לי מודל. כל אחד מנסה להיות מודל של עצמו. אני עובד לפי תוכנית אישית ומשתדל למלא אחרי ההוראות של שלמה צורף.

— האם הצבא מגביל אותך?

● בלום: אם לא היה צבא, הייתי מתאמן פעמיים ביום. כיום אני מתאמן רק אחר־הצהריים. אין לי טענות. אני יודע כי אני חייב לתרום את החלק הקטן שלי למדינה.

— האם הצבא הוא מעצור להתפתחותך?

● בלום: הצבא הוא מעצור קריטי. לגבי אולי לא כל־כך, אך לשחקנים המדורגים במקום ה־5־6 בארץ, אין את התנאים שיש לי. יש המון שחקנים שבגיל 17 מדורגים גבוה, באים לצבא ונעלמים. באירופה הם נעשים בגיל זה למקצוענים. אבל אין מה לעשות נגד זה.

— האם המטרה שלך לחלוף על פני עמוס מנסדורף?

● בלום: מטרתי להיות שחקן כמה שיותר טוב. אינני מסתכל לצדדים, ולא חושב לעבור שחקן זה או אחר. ברגע שאסתכל על אחרים מצבי יהיה רע. את עמוס ניצחתי בפעם האחרונה כששיחקנו בבריסל. כשאנו משחקים טוב — אנו ברמה שווה.

— מדוע עמוס במקום ה־80 ואתה ה־130?

● בלום: ההבדל בינינו ביציבות. זה מה שעושה את עמוס טוב יותר בשלב זה. אם עמוס היה מדורג 300 בעולם, זה לא היה עושה אותי טוב יותר. יריבות זה דבר טבעי. ההצלחה נמדדת בחו"ל, ואם תשאל אותי מה אני מעדיף, להיות מדורג 100 בעולם, או להיות אלוף ישראל, תשובתי תהיה תמיד: 100 בעולם.

— מה אתה יודע על הודו, יריבת ישראל בגביע־דייוויס?

● בלום: אנו מכירים היטב את ההודים. המשחק שלנו תלוי במספר גורמים כמו התרגלות לאקלים החם שם, אוכל וכו'. אם נבוא בכושר טוב יש לנו סיכוי לנצח. על הנייר יש לנו יתרון. להם יש רק שני טניסאים ברמה ולנו שלושה. עמוס, בכושר טוב, יחד עם שלמה ואנכי, יכולים להביא נצחון. הייתי מגדיר את הסיכויים 50־50.

פט קאש אינו רק טניסאי: משחק ראגבי ומצטיין באתלטיקה

ארבע הדמויות המרתקות השנה בוימבלדון: קאש, דוהאן, קונורס ונאוורטילובה ★ "תודה לך ג'ימי!" – שאגו אלפים ★ לנדל לא רוצה לחקות את רוזוואל וגונזאלס ★ שחקניות העתיד: גראף, סאבאטיני ו... הסובייטית זורייבה

מאת שבח בן־גבריאל

ארבע דמויות בלטו השנה במשחקי וימבלדון ה־101. הראשונה, כמובן, זו של האלוף, פט קאש, בן ה־22, שהפסיד מערכה אחת בלבד בכל הטורניר (להולנדי סחייפרס) והחזיר ליבשת החמישית את הכתר היוקרתי, שאבד לה מאז זכייתו של ג'ון ניוקומב ב־1971. על קאש אמר הטניסאי האמריקני ג'ון מקנרו ב־1984, לאחר שגבר עליו בחצי־הגמר: "אין לי ספק שהבחור האתלטי ירחיק לכת, ויזכה בעתיד בוימבלדון". מקנרו לא טעה.

הדמות השנייה היא זו של פיטר דוהאן, בן ה־26, שהדיח את המלך מכסאו. הוא ניצח את הגרמני בן ה־19, בוריס בקר, אלוף השנתיים האחרונות, כבר בסיבוב השני. דוהאן עצמו "גמר את הקריירה" בסיבוב הרביעי.

הדמות השלישית היא הגדולה מכולן: מרטינה נאוורטילובה, בת ה־30, ילידת פראג וכיום נתינה אמריקנית. היא יודעת להתעלות על עצמה ב"היכל הקודש" של הטניס העולמי. שש פעמים ברציפות נטלה את התואר, ושברה את שיא הזכיות הרצופות של הצרפתיה האגדית, סוזאן לנגלן (1919־1924), והשוותה את מספר הזכיות הרב, שמונה במספר, של האמריקנית הלן וילס־מודי (1927־1938). מרטינה היא "גברת משטחי הדשא". מאז נובמבר לא זכתה בטורניר כלשהו. חודש לפני וימבלדון הפסידה בגמר הרולאן־גארוס בפאריס לגרמניה הצעירה, שטפי גראף, בת ה־18. אותה ניצחה הפעם בגמר הקלאסי בוימבלדון.

הלביא קונורס

הדמות הרביעית, המעוררת כבוד, היא של הטניסאי האמריקני הוותיק, ג'ימי קונורס, שבעוד חודש וחצי יחגוג את יום הולדתו ה־35.

"ג'ימבו" הוכיח שוב ושוב כי הגיל אינו משחק אצלו תפקיד. מה שהוא עשה לשבדי מיכאל פרנפורש ייחקק בספרי ההיסטוריה של וימבלדון. רבים מיהרו להספידו, והכל כבר התכוננו להפסדו נגד השבדי המצטיין. אבל קונורס־הלביא התעורר מרבצו ונאבק על עתידו. הוא השיב מלחמה־שערה וממצב של פיגור 1:6, 1:6, 1:4, הצליח לנצח בסיום בחמש מערכות נפלאות. אותן לא ישכחו 15 אלף הצופים במגרש המרכזי ומיליונים שעקבו במשחק על המרקע. בתום המשחק שאגו אלפי הצופים: "תודה רבה לך, ג'ימי!".

בחצי־הגמר אזלו כוחותיו של קונורס והפך לטרף קל לצעיר ממנו ב־13 שנה, פט קאש, שהפגין מולו את אחד ממשחקיו המצויינים בוימבלדון. הוא הכניע אותו בפחות משעתיים — 4:6, 4:6, 1:6.

קאש דורג הפעם 11 וקונורס 7. המעניין הוא שאם דוהאן לא היה מדיח את בקר היו קאש וקונורס נפגשים עמו, ואז, אולי, זה היה הופך לסיפור שונה לחלוטין.

הטניסאי הצעיר ממלבורן האמין כל הזמן, כפי שמאמנו החדיר בו את הבטחון, שהוא מסוגל לזכות בבכורה. ואכן, שיחק רגוע, בניגוד לאופיו הסוער ושקל כל כדור ששיגר לעבר יריבו, במיוחד בגמר כשמולו ניצב הטניסאי מספר 1 בעולם, הצ'כי איוון לנדל, בן ה־27.

מעניין לציין שקאש אינו עוסק רק בטניס. הכל הבחינו במבנה גופו האתלטי, שכן הוא פעיל בקבוצת ראגבי בעירו, ומדי פעם מתאמן בצוותא עם אתלטים בכירים, בעיקר בענפי־השדה — כדור־ברזל, כידון, דיסקוס ופטיש, בנוסף להרמת־משקולות.

קאש נעדר חודשים רבים בשנת 1985 בגלל מיחושי־גב חזקים שפקדו אותו. כשהחלים פקד אותו, כעבור חצי שנה, התקף המעי־העיוור בעת שהופיע בטורניר באוסטרליה. הוא הוחש לבית־החולים ושם נותח.

קאש מכונה "המשוגע" של הטניס. הוא יודע מתי להתעלות ולו חייבת אוסטרליה תודה על זכייתה האחרונה בגביע־דייוויס, בנצחון גמר על שבדיה על משטחי דשא.

המטרה של לנדל

כל הטניסאים מלאי־הערכה לג'ימי קונורס. כששאלו מה מריץ אותו להמשיך ולהשקיע את מרצו השיב: "אני חי את זה. אינני יכול להתקיים בלעדי הטניס. זכיתי בכל הטורנירים, ורק אליפות אחת מהגראנד־סלאם חסרה לי — אליפות צרפת".

אוהדי הטניס שמחים על כך שג'ימי ממשיך להופיע. הם נהנים מאופי משחקו.

מה קורה לאיוון לנדל בוימבלדון? פעמיים רצופות כשל בגמר (אשתקד נוצח ע"י בקר). ליליד אוסטרבה חסרה גם אליפות גדולה נוספת — גם היא על משטחי־דשא (בעתיד זה יהיה על משטח פלאסטיק). הכוונה ל"קוויונג" במלבורן, שם מתקיימת האליפות הפתוחה של אוסטרליה, אחת מארבע אליפויות הגראנד־סלאם (השאר: וימבלדון, רולאן־גארוס ופלשינג־מדו). ראוי לציין שגם השבדי ביורן בורג לא זכה בה, כפי שלא ניצח בארה"ב.

את לנדל לא מדאיגה כל־כך האליפות באוסטרליה. הוא רוצה לזכות בוימבלדון. לנדל מאמין שמאמנו האוסטרלי, טוני רוץ' (נוצח בגמר וימבלדון ב־1968 ע"י לייבר), יסחוף אותו לזכייה בתואר היוקרתי ביותר בספורט־הלבן. לנדל לא רוצה לחקות את האמריקני פנשו גונזאלס ואת האוסטרלי קן רוזוואל, מגדולי טניסאי תבל בעבר, שוימבלדון היתה עבורם ה"נאחס" של הקריירה שלהם. רוזוואל הפסיד ארבע פעמים בגמר (1954, 1956, 1970 ו־1974) בעוד שגונזאלס, שהיה מועמד לזכייה, הודח כמה פעמים בשלבים המוקדמים.

כוכבות עתיד

אם ג'ימי קונורס היה ה"סניור" החביב בתחרויות הגברים הרי שארוסתו בעבר, כריס אוורט, היתה ה"סניורית" החביבה. גם היא "שכחה" את הגיל (32), כשנתנה "פייט" מצויין ליריבתה וידידתה, מרטינה נאוורטילובה. חבל שהשתיים נפגשו כבר בחצי־הגמר. המשחק היה בן שלוש מערכות ונמשך יותר משעתיים.

גם אצל כריס אוורט הטניס חדור עמוק־עמוק בתודעה. היא אינה יכולה בלעדיו. כריס זכתה בכל תוארי הגראנד־סלאם, אך לא הצליחה כמרטינה, ולפניה האמריקנית קונולי והאוסטרלית קורט, שזכו בארבע האליפויות תוך שנה. למרטינה היה זה נצחון 39 על כריס מ־73 מיפגשים ביניהן.

משהו על הצעירות. אין ספק שבשנים הקרובות נראה בגמר את שטפי גראף, בת ה־18 נגד גבריאלה סאבאטיני, בת ה־17 מארגנטינה. אם־כי יש עוד כמה צעירות מוכשרות. וראשון התגלית מברית־המועצות, נטליה זורייבה, בת ה־16, שזכתה בתואר הנערות בוימבלדון והפסידה ברבע־הגמר בטורניר הנשים. פרד פרי, טניסאי העבר הדגול ופרשן הבי.בי.סי., ציין שאם הנערה הסובייטית תשפר את חבטות־ההגשה שלה היא מסוגלת להיות אחת המועמדות בעתיד לזכייה.

בריה"מ שיגרה לוימבלדון כוכב אלמוני, אלכסנדר וולקוב, בן ה־20, שדורג 503 בעולם, בטרם הגיע ללונדון. הוא הכניע שלושה אמריקנים ובתוכם את בראד גילברט, המדורג 12. וולקוב נעצר רק על־ידי השבדי המנוסה, אנדרס יאריד.

כריס אוורט – סימפטית ומחייכת (תצלום: איי.פי.)

ניקולאס ימשיך לשחק בארסנל

חלוץ נבחרת סקוטלנד, צ'ארלי ניקולאס, ישאר עונה נוספת בארסנל, לאחר שחתם חוזה לשנה נוספת עם ה"תותחנים", ובכך הפריך את השמועות על עתידו בקבוצה הלונדונית.

ניקולאס הצטרף לארסנל ב־1983 מסלטיק גלאזגו, תמורת 700 אלף ליש"ט.

הונגריה מעוניינת לכונן עם ישראל יחסים חלקיים בדרג נמוך

משלחות של אינטרסים דיפלומטיים בדומה לקשרים עם פולין

וינה. — הונגריה מעוניינת לכונן יחסים דיפלומטיים חלקיים עם ישראל, בדומה ליחסים בדרג נמוך שנפתחו בין ישראל לפולין — אמר אתמול מקור הונגרי בכיר.

משרד החוץ בבודאפשט נמנע מלהגיב על הידיעה, ששודרה ב"קול ישראל", כי פקיד ישראלי בכיר יצא לוינה, לשיחות עם שליחים הונגרים על חידוש היחסים הדיפלומטיים, שהופסקו במלחמת ששת הימים.

משרד החוץ בירושלים אישר, כי סגן המנהל הכללי של משרד החוץ, ישעיהו ענוג, עושה עתה באוסטריה. לא נמסרו פרטים נוספים.

המקור ההונגרי אמר, כי ממשלת הונגריה מרכזת על הקמת משלחות של אינטרסים דיפלומטיים, בדומה לאלה שנפתחו בוארשה ובתל־אביב בשנה שעברה.

הונגריה מילאה תפקיד בכיר בחידוש המגעים בין מדינות הגוש הקומוניסטי לבין ישראל בשנה שעברה. להונגרים קשרי־סחר הדוקים עם ישראל ובחודשים האחרונים אירחה הונגריה כמה ועידות של ארגונים יהודיים, לרבות הוועידה הראשונה של הקונגרס היהודי העולמי בבירה קומוניסטית במזרח־אירופה.

דיפלומטים ממדינות המערב הגיבו, כי בודאפשט מעוניינת למנוע פרסומים בעניין היחסים עם ישראל, כדי למנוע נזק ביחסי הונגריה עם העולם הערבי.

(ע"ד)

נחתם הסכם תעופה בין ישראל ומצרים

השר חיים קורפו, ושגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, חתמו אתמול בראש משלחות ממצרים ומישראל, על הסכם שבא להסדיר את מערכת שירותי התעבורה האווירית בין ישראל למצרים.

השר קורפו הזכיר, כי הוועדה הראשונה, שקמה בעקבות הסכם קמפ דייויד היתה ועדה שדנה בתעופה, משום שגם נשיא סאדאת וגם ראש הממשלה בגין הבינו, שתעופה היא גשר בין המדינות.

ההסכם נוגע לפיקוח על התנועה האווירית בין אילת לשארם־א־שייח, צורת ודרכי הקישר בין שני השרות, הסדרת תקשורת לוויינים בין מגדלי הפיקוח של נתב"ג וקהיר, הסדרת נוהלי נחיתה, נוהלי הפיקוח על התנועה האווירית של ישראל ומצרים בנתיב הדרומי לאירופה, וכן הסדרים לטיסות ישראליות לסנטה קתרינה.

(עש"ת)

קצב בקיבוץ

שר העבודה והרווחה, משה קצב, היה אורח קייטנה לאמהות ברוכות ילדים בכפר הנוער דוד רזיאל בהרצליה. בתמונה מתקבל השר קצב ע"י האמהות בשירה וריקודים (צילום: אפי שריר)

מועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם:

ההסתדרות עוצמת עין מהפער האדיר בין מנהל לפועל במפעליה

מאת כתבנו

בעקבות פירסומו של דו"ח גבאי על הפערים בשכר בתעשייה, קורא צוות התגובות, של ועדי העובדים שליד מפ"ם, להסתדרות ולראשיה לערוך בדק בית יסודי במפעלי ההסתדרות.

"לא יתכן", אומר צוות התגובות, שההסתדרות, שעל דגלה חרותה הקריאה לשוויון בין העובדים, תעצום עין מהפער האדיר בין מנהל לפועל במפעליה שלה".

מההסתדרות, אנו מצפים שתוביל את המאבק לצמצום הפערים הגדולים עוד יותר במפעלים הלא־הסתדרותיים, וזאת מתוך דאגת אמת שמא נטל משכורות הענק וההטבות עלולים לסכן את מקום עבודתנו.

צוות התגובות יצא בהתקפה חריפה על ראשי האוצר. המהלכים אימים על ציבור השכירים בנתונים שקריים על רמת שכר שעלתה, כביכול. "עובדים על העובדים", אמר הצוות, "ומנסים להוכיח לנו שכל תוספת שכר תהרוס את המשק.

"בעוד המנהלים מקבלים מתנות בנות אלפי שקלים בחודש, כתוצאה מהרפורמה במס, מאתנו דורשים להתייעל. להבין את המצב, לתרום, להדק את החגורה. המנהלים מקבלים שכר הגבוה פי 16 משל העובדים בלא לקחת בחשבון את מצב המפעל. המנהל ממשיך להרוויח, ולא משנה אם המפעל מרוויח או מפסיד.

"הנתונים בדו"ח הינם רק קצה הקרחון, ואינם מכילים את התוספות הסמויות וההטבות שאינן מתבטאות ב"לוקש".

ספרו של פרימו לוי יצא לאור

הספר "ואם לא עכשיו אימתי" של פרימו לוי, הסופר היהודי איטלקי ששם קץ לחייו באפריל 1987, יצא לאור בהוצ' את "סמנה". כך מסר אתמול מנהל ההוצאה לאור, שלמה לוינסקי, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בת"א.

פרימו לוי נולד בטורינו שבצפון איטליה, ב־1919, למד באוניברסיטה, והיה אנטי פאשיסטי ופרטיזן. כאשר נפל בידי אנשי הס.ס. ידע שכפרטיזן רגיל יוצא מיד להורג, בעוד שכיהודי יישלח למחנה ריכוז, ואולי יינצל. הוא הכריז שהוא יהודי, נשלח למחנה ושם הועסק ככימאי וניצל.

ספרו "האם זה אדם" זכה להצלחה רבה. מ־1947 עד 1971 יצאו מהדורות רבות שלו, הוא תורגם כמעט לכל השפות ואף הומחז.

בעבר היה חבר בהנהלת מוסדות ציוניים, אך נטש פעילות זו. הוא היה קשור לחוגים שמאליים באנגליה, והביע דעה נחרצת נגד מלחמת לבנון.

כל השנים התחבט בשאלה באיזו זכות ניצל מהשואה בעוד רבים וטובים מתו. ההתלבטות הכריעה אותו, ובאפריל 1987 שם קץ לחייו.

בספר "ואם לא עכשיו אימתי" (תרגם, דב אנקונה) מצהיר לוי על עצמו כבעל איטלקי. הספר מתאר חבורה אמיצה של פרטיזנים יהודיים העושים את דרכם בימיה האחרונים של מלחמת העולם השניה, מרוסיה לאיטליה. (עתי"ם)

"חברי במועצה לא קוראים את המחזות שלהם הם מתנגדים"

מאת קובי מנדל

הנהלת מועצת המנהלים של תיאטרון חיפה תגבש כללים שלפיהם יפעלו חבריה, ובין השאר הם יתבקשו לקרוא מחזות לפני שיוגשו לאישורם, כדי למנוע הסתייגויות לאחר העלאתם.

כך מסר אתמול היו"ר החדש של מועצת המנהלים של תיאטרון חיפה, עו"ד יונה יהב, במסיבת עיתונאים שנערכה בחיפה. לדבריו, אירעו בעבר מקרים שמחזות אושרו על ידי חברי מועצת המנהלים מבלי שהם טרחו לקרוא אותם לפני הצבעתם. לאחר מכן העלו דרישות להשמיט או לשנות בהם קטעים.

"ההנהלה הציבורית בראשותי תבצע את התפקידים, שעל פי חוק היא חייבת לבצע, והכללים בנושא זה יהיו הרבה יותר מגובשים וברורים, אמר יהב. יהב גילה שהמחזה "לילות פרנקפורט העליזים", שסביבו צמחה פרשת פיטוריה של עפרה וינגרטן, לא אושר בעבר על ידי מועצת המנהלים, והמועצה עומדת לדון ולהכריע אם להעלותו.

יועצו של ערפאת קיים שיחות עם ראש ממשלת ירדן

רבת־עמון. — יועצו המדיני של יאסר ערפאת, האני אל־חסן, קיים שיחות עם ראש ממשלת ירדן, זייד אל־ריפאעי, ופרשנים מדיניים ברבת־עמון אמרו, כי הדבר מציין שיפור ביחסים בין ירדן לאש"ף.

אל־חסן נפגש עם ריפאעי ביום ג'. היה זה ביקורו השלישי בירדן מאז ביטל המלך חוסיין את התיאום המדיני עם אש"ף, בפברואר אשתקד. (ע"צ עיד)

סיוון: בנק הפועלים — דוגמה לפיטורי הבראה

עמירם סיוון, מנכ"ל בנק הפועלים, אמר אתמול לחברי מזכירות מועצת פועלי תל אביב־יפו בישיבה שהתקיימה בבית ברנר בתל אביב, כי מפעל שאין לו תעסוקה חייב לפטר עובדים בהדרגה, וללא זעזועים. ומי שחורט על דגלו את המשפט "תעסוקה בכל מחיר", אין לו סיכוי להיוושע בעת משבר.

לדברי סיוון, בנק הפועלים שמאז הגשת דו"ח בייסקי צמצם את כוח האדם שלו מעשרת אלפים ל־8,300 עובדים, הוא הדוגמה הטובה כיצד ניהול יעיל ומוטיבציה גבוהה של עובדים מובילה להישגים מרשימים.

(עש"ת)

סוף שבוע עם הארץ
עיתון לאנשים חושבים

דו"ח ממוסקווה
שליח "הארץ" השבוע בבריה"מ / דניאל דגן

הסוכנות בכלכלתה
תחקיר / גדעון אלון

פגישת הכיתה
המחזור של יהודה עמיחי
דוד ארליך

לילה ארוך עבר על יוסי
חיילת יהודיה, חבר ערבי / רונית מטלון

תעשיות בלי בטחון / רומן פריסטר

אריק שרון בפני בג"ץ / אייל ארליך

פולס על מדינת המפלגות הדתיות ● יואל מרקוס על עניינים קטנוניים ● זאב שיף על הלביא ● מרדכי ארצואלי על קיבוץ עם ששה חברים

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר ● מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי ● הקשר האמריקאי / צבי בראל ● תריקות / זאב יפת ● כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני ואריה לביא ● חמוש במשקפיים / קובי ניב ● הטלוויזיה של השבוע / חדה בושם

מחר ב"על המשמר"
ובמוספו השבועי חותם

* אריה פלגי, כולנו כובשים, על התעוררות ומגבלותיה

אילן שיינפלד, המתנדבים בע"מ, איגרת למתגייס חטרי

* צביה בן־שלום על המתגייסים החדשים
* גבי בשן על פורנוגרפיה פוליטית
* הזמן השחור של יבנאל, אחוד דור על הכיבוש החרדי של המושבה

מתוקים ייסורי אותב, תאיר זבולון על אהבתה הסודית של רחל

* עופר ניר על טינת טרנר
* אבי בניהו על רס"ר יפרח מחיל האוויר
* שלי יחימוביץ' על איידס ואינפורמציה
* יהודה צור על מהפכנית מניקרגואה
* גירמן – פעם למעלה, פעם למטה – שלי יחימוביץ
* על עבריים ואנשים – עמירם כהן
* כולנו כובשים – אריה פלגי
* מרכז השוליים מפזר ערפל – מארק גפן
* "יש דיבור": מדור חדש
* פוקוס אישי: גיורא מנור, גדעון ספירו, תאלד חליפה, יהודה להב, אילן שיינפלד
* מדורים: טפטופי כנסת – מוטי בסוק; קולנוע – דני ורט; תערוכות – דורית קדר; מסביב לעולם – דוד ארן.

ספרות

* א.ב. יפה – הביוגראפיה הפוליטית של גאורג לוקאץ'

סיפור קיץ מאת רות בלומרט

* יעקב רבי על חילופי איגרות בין קורצוויל, עגנון ואצ"ג
* מייק לוין על ספרו של זאב צחור "שורשי הפוליטיקה הישראלית"
* טורים ומדורים מאת: עודד ליפשיץ, צבי אלפלג, נזי חיר, דינה טרן, זאב צחור, אלי רוכהן ועוד.

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
מעזבונה של גב' סוזי קימנר ז"ל
20,239 ש"ח

☆ התרומה המרגשת
גב' חיה דרייפוס, גבעת־חיים תרמה את מתנת יום התולדת של אחותה שבאוסטרליה
50 ש"ח

☆ התרומה הצעירה
הנכדים מתי ונעום מורג תרמו באמצעות סבם אברהם שרמן
500 ש"ח

היו יותר מתמיד - תן לבך ללב"י
לב"י
קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל-אביב 64734

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי תמר רמת־נגב

הודעה
בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובניה תמר רמת־נגב הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 1 לתכנית מפורטת 188/03/10 — מחנה זמני ניצנה, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: שינוי משטח ספורט ואזור חקלאי לאזור מגורים ושטח בנייני ציבור. ביטול ואיחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים והפיתוח בעתיד.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 6.4 דונם. מקום: אזור ניצנה.

על המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

על המעוניין בקרקע, בבניין או בכל עניין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פירסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דניני — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום

משרד מהנדס העיר

עירית חיפה

הוועדה לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640775

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר אדר מרדכי — לאשר תוספת בניה לדירה קיימת, ברחוב רחל 14 חלקה 30 בגוש 10765, כרמל. הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00־11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יערי, מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בגוש 6186 חלקה 541 רחוב מאיר בעל הנס דהיינו הקלה 6% משטח החלקה ר"ח 50% עבור מעלית.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 458 בגוש 6428, רחוב ליר צביה לובטקין הקלה כלהלן: תוספת 6% לאחוזי הבניה המותרים — 40 מ"ר.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הוועדה המקומית כפר־סבא, רח' ויצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לוועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, כפר־סבא

עירית פתח־תקוה

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקוה
הודעה על־פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6372, חלקה 131, ברח' שמעוני מס' 8. לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור א' בו מותר להקים בניין דיור בן 2 קומות 60% בניה ומרווח צדדי 4 מ'.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 2 קומות 34.05% בניה ומרווח צדדי 3.6 מ'.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, פ"ת

הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מר חיים שרים טואצי ושות' הגישו בקשה לוועדה זאת בתוכנית מס' 20004, לבנות בניין בן 4 קומות מעל קומה מפולשת ברח' אבני נור 2, גוש 6189, חלקה GII/2005 באזור מגורים ב', בהקלות הבאות: 6.5% אחוזים בגין בניית מעלית/שיפור תנאי דיור, מעל 105% המותרים. סה"כ 111.5% — וזה שלא בהתאם לתכנית בניין ערים ב־105%, החלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מר מ. אירנשטיין — יו"ר הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר בני־ברק

מדינת ישראל

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי עמק־הירדן

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח, הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 4190 שינוי לתכנית מפורטת מס' 1716, קיבוץ האון, ביחד עם תשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית: חלקי גושים 15204, 15205, 15199.

עיקרי מטרת שינוי התוכנית: איחוד שטח הפיתוח של הקיבוץ והסדרי בניה.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בניין או בכל פרט תכנוני הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התוכנית וכן מהנדס הוועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התוכנית במשרדי הוועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובליווי תצהיר חתום על־ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כ"ח בסיון התשמ"ז 25.6.1987

עמירם קלעגי — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון
עירית אשקלון

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:

1. גרטרוד כץ. מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה של 3.06%. מבקשים 41.06% במקום 38% המותרים עפ"י ת.ב.ע. מ"ע/4/03/147/46, בכתובת: אפרידה, רח' ההכצלת 21, גוש 1960, מגרש 103, אשקלון.
2. דוד בן שיטרית. מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה של 0.74% מבקשים 38.74% במקום 38% המותרים עפ"י ת.ב.ע. 46/147/03/4, בכתובת אפרידה, רח' הטייסים 33, גוש 1438, מגרש 274, אשקלון.
3. עזרא ברוך. מהות הבקשה: הקלה בקו בניין צדדי בגבולות 10%. מבקשים קו בניין צדדי 2.25 במקום 2.5 מ' המותרים עפ"י תוכנית המתאר 30/101/4, בכתובת: גבעת־ציון, רח' אפרים 940/2, גוש 1207, חלקה 42, אשקלון.

המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

בני וקנין — מ"מ ראש העיר, יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה, אשקלון

טלוויזיה

09.00 טלטקסט - עד כאן - חדשות 09.05 שעת כושר 09.15 קסם קסם - אוויר 09.35 הלב פרק א: כרקו ותיאטרון הבובות 10.00 הרפתקאות באי הבזים - פרק ז' 10.25 פיצוחים - בשידור חוזר 10.55 בית הספר רדוף הרוחות - פרק ב' 11.2 שומן על המוזך - סרט על מחקרים שנעשו בתחום השמנת יתר. הסרט מתמקד במחקרים בשני תחומים עיקריים: הקשר בין אכילת יתר ובין הסתגלות לקור. בעקבות המחקרים הללו גילו החוקרים שקיים בגוף האדם תא בעירה מיוחד הקרוי שומן חום וכי יש לו קשר הדוק להשמנה או לאי השמנה 13.00 אתמול במשפט - מדינת ישראל נגד ג'ון איוון דמיאניוק - שידור חוזר של תקציר הדיונים מיום קודם 14.00 טלטקסט - עד כאן - חדשות 14.05 קשר משפחתי - ליאור סקלר בן הי"ג כתב מכתב לקשר משפחתי בו הוא מתלונן על אמו. ליאור ואמו סאלי משוחחים בתכנית עם אחי יותם 14.46 צבע בנחל - פרק ב' 15.10 רחוב סומסום 16.15 שעת כושר 16.00 זהו זה - שידור חי 17.00 ערב חדש - מנחה: דן מרגלית 17.30 "ריץ' רץ'" - הסידרה מבוססת על רעיונות ויצירות של ילדים, ומגישים אותה ילדים. שם התכנית: "צור ומנגינה" 18.00 "התלת־דרגליים" - הפרק העשירי: "הקונגרוסקי" מגלה לוויל את תכניתם הנוראה של התלת־דרגליים ומבליע להילחם בהם 18.28 פסוקו של מקום - מבט אל שקיעונה 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 למשפחה: הכנת ריבות, מרקחות, משקאות ואף גלידות מפירות. כיצד להפעיל צרכנות מזון נכונה: רשמים מתערוכת הפאואר פאסים: אמנות ניפוח הסוכה: תצוגת כנרי ים וכנרי חוף תואמים (ערבית) 19.00 "מפגש" - תכנית דיון שבועית, העוסקת בענייני השעה (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 מבט ספורט 20.50 "נקודת חן" - סידרת טיולים עם אורי דביר 21.00 מבט לחדשות 21.30 תשדירי שירות 21.36 אף פעם לא מאוחר - הפרק הרביעי: "האמת במערומיה" לוויליאם לקוח מן המורה התיכון, הרוצה לסלק עסקים בתענוגות. הסטר המומה, כאשר היא מגלה כי בחלק של התענוגות מועיר לה הלקוח את התפקיד המרכזי 22.00 אפגניסטן – סרט תעודה: צוות טלוויזיה בריטי בראשותו של הכתב סנדי גיל יצא לאפגניסטן לעקוב מקרוב אחר הלחימה של אנשי תנועת ההתנגדות האפגניסטית - המוג'הדין - בכוחות הסובייטיים 22.46 "פרקליטי אל־איי" הפרק השלישי: שתי שפתיים ועין אחת 23.35 "הגיע זמן לשון", חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר". 07.09 "בהאונה גינוחה" - מיצירות: באך, מוצארט, שומן. 09.00 "קונצרט בוקר" מיצירות: באך, מוצארט, שומן, בטהובן, ברהמס, סטרווינסקי. 11.07 "פינת השיר" - משירי יעקב שטיינברג. 12.00 "כן הסרטייה" 13.05 "בהאונה גינוחה" - באך: סוויטה תזמורתית מס' 4 ברה מז'ור היידן: קונצ'רטו מס' 1 בדו מז'ור לצ'לו ותזמורת רייכה: חמישייה כמי במול מז'ור לחליל, אבוב, קלרנית, קרן ובסון ברהמס: סימפוניה מס' 3 בפה מז'ור. 16.00 "אתנחתא" - שידור חוזר פיאראנרי הוארב - וויולה, אשר פיש - פסנתר בטהובן־פרימירו: נוקטורנו ברה מז'ור ב.צ. אורגוד "מונולוג" לוויולה סולו (1947) שוסטקוביץ': סונטה לוויולה ולפסנתר. 17.30 "קשת של צלילים" מוסיקה כלית למיתרים ומקלדת מספרד וצרפת של תקופת הברוק. 18.00 באך: פרלודים ופוגות מתוך הספר השני של "הפסנתר המושווה". 19.00 "מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 "אינטרלוד" - רצף מוסיקלי. 20.27 "פינת השיר". 20.30 "קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ירוש"ש ורדי: "ריגולטו" אופרה. 22.35 "מג'ו והלאה". 23.00 "דור הזהב" - אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות (ש"ח) גולן טלר - חי תכנית שניה ברהמס: קונצ'רטו לפסנתר מס' 1 ברה מינור.

רשת א'

07.30 "רדיריקל". 08.05 "תגה" - עם בני הגרל. 08.27 משפט דמיאניוק - שידור חי מ"בנייני האומה" בירושלים. 16.00 "צבעי הקשת" - שירי עדות. 15.30 "האוניברסיטה הפתוחה". 16.05 "ארץ לא נודעת". 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.05 "מנחת ערב". 18.55 "לחקלאי" - שרות ידיעות יומי. 19.10 תכנית דת. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "יש לי חלום" - עורך ומנחה: יובב כץ. הפעם: עם הפסיכולוגים עידית שריג ויוסי טריאסט.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "בראש צעיר" - תכנית לילדים בחופשה. 09.05 "מכבי הבוקר" - טריו לוס פנצ'וס. 10.05 "כל צבעי הרשת" - מגזין יומי. 12.10 "אלף־אלף־ב־בית" - עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" - חדשות ופזמונים. 14.05 "לראות או לא לראות" - יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק" - הווי והומור. 15.05 "רגעי קסם". 16.05 "תוצרת הארץ" - תכנית "בבקשתך" לשירים עבריים. 16.55 "קראתי ספר" - קוראים ממליצים. 17.05 "יומן כלכלה". 17.30 "על מספרים ואנשים" - מגזין המשק והחברה. 18.05 "זרקור" - עורך ומנחה: יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 השבוע בכנסת. 20.05 "שורשים" - שבועון לענייני פולקלור ועדות. 22.05 "פגישה לילית" - עם ערנה פאר. 00.15 "לראות בחלום" - שירים.

גלי צה"ל

05.00 אוניברסיטה משודרת: מבוא לתורת המוסר - בהי התועלתנות. מרצה: הגב' נעמי כשר. 06.30 "פוקחים עין" החדשות הראשונות של היום עם גיבב אופיר. 07.05 "שבע אפס שבע" - עם אלכס אנסקי. 08.00 "בוקר טוב ישראל". 09.05 "פתוח" אורלי יניב ורוני לנץ בארחים. 11.05 "נכון לעכשיו" - עם יוסי עבארי. 13.05 "אחר אחר" - להיטים עבריים. 11.05 "יום יום די" - עם אלי ישראלי וארז טל. 10.05 "ארבע אחרי הצהריים" - שעה של שירים עבריים. 10.51 "באופן בילולי" - פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה על כלכלה" - עם שמואל נחושתן. 18.45 "מגזין" - עיונות יומי בענייני השעה. 18.55 הודעות לחיילים. 19.05 "לקראת גיוס" שאלות ותשובות בשידור חי למתגייסים לצה"ל. תכנית חמישית בסידרה עם חיילות ההגנה החותחנים והשידיון. 20.05 "יער מיעוטר" - מגזין לענייני צבא ובטחון. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא לתורת המוסר (ש"ח). 22.05 "על הדבש ועל העוקץ". 23.05 "עשרים וארבע - היום שהיה" - עם ירון וילנסקי. 23.55 "שיחת חצות" - עם אריק כרכון - ראש המכון ליחסי ישראל והתפוצות באונ' ת"א. 00.05 ציפורי לילה מבלות - עם אלי ישראלי. 03.05 "לא הצגים לישון". 05.05 "צלילי בוקר". שידורי צה"ל 10.2 "רדיו רדיו" 20.00 "סבבבבבים" - מידע, רשי"ם, משחקי רדיו ומוסיקה. 05.22 "מסע הקסם המיסתורי" (ש"ח). 23.05 "קול הג'אז הזה".

רשת ג'

06.04 "בחורה לאוצר" - להיטים ותיקים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" - שירים עבריים. 09.05 "בא לי" - עם מנחם פרי. 10.05 "שיחיה" - שעה של ביטלס. 11.05 "10 בצלי" - עם יקיר אביב. 13.05 "כל טוב" - פזמונים ומערכונים. 14.06 "בטרגב" - עם שוש עטרי. 16.05 "מוסיקה לעניין". 17.06 "משקפיים" 18.00 "קול־בו" - שבועון פופ. 20.05 "לי ולך" - שיר וברכה. 21.05 "גימל חי" - עם שוש עטרי - שידור חי מהלונה גל. 23.05 "מסביב לחצות" - עם יוסי סיאס.

קולנוע

תל־אביב

9.30 .7.15 .4.30
אבתר: נשק קטלני 9.40 .7.15 .5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 .7.15 .1
בן־יהודה: פייבל והחלום האמריקני 9.30 .7.15 .5
גת: בלון לחופש הגדול 9.15 .6.15 .3.15
גורדון: זהב רטוב 9.30 .7.00
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30 .7.15 .5
דרייב אין: המובטל בטיטו 7.30
הוד: המובטל בטיטו 9.30 .7.15 .5
לימור חדש: פלאטון 9.30 .7.15 .4.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן 9.30 .7.10
בינה 1: אסקימו לימון אהבה צעירה 9.10 .7.15 .5
בינה 2: מעבר לנשיא 9.10 .7.15 .5
סאר: לא שם זין 9.10 .7.10 .5
סאייב: בטי בלו 9.10 .7.15 .2.12
שינוכות 24.00
רב־חן:
חן 1: בי"ס למשמר אזרחי 9.50 .7.30 .5
חן 2: הגנות הקטנה והבריכה 9.45 .7.25 .5
חן 3: אני והחברה 9.45 .7.40 .5
חן 4: סיפור מרחיים 9.45 .7.40 .5 .2 .11
חן 5: אל תקרא לי בבן 9.45 .7.40 .5 .2 .11
שחק: ימי הרדיו 9.10 .7.00 .4.30
תל־אביב: אסקימו לימון אהבה צעירה 9.30 .7.15 .5
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.15 .7.00 .4.30

רמת־גן

אואזיס: נשק קטלני 9.30 .6.40 .4
לילי: לא שם זין 9.10 .7.15
ארמון: בי"ס למשמר אזרחי 9.45 .7.30 .5
רב־גן:
גן 1: קרוקודיל דנדי 9.40 .7.20 .5
גן 2: מישהו פראי 9.40 .7.20 .5
גן 3: אני והחברה 9.40 .7.10 .5
גן 4: ימי הרדיו 9.15 .6.15

ירושלים

אדיסון: אסקימו לימון אהבה צעירה 9.10 .7.15 .4.30
אורנע: נשק קטלני 9.15 .4.30
בית אגרון:
הסיפור שלא נגמר 16.00
סיפור הפרברים 17.00
שבלול 20.15
מונטי פיטון שודדי הזמן 22.00
פינק פלויד — החומה 24.00
כפיר: שם הורד 9.10 .7.00 .4.00
אורגיל: קטיפה כחולה 9.15 .7 .4.30
מיטשל: לא שם זין 9.00 .7.00
סמדר: קריאת העורב 9.30 .7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: לוי וגולית 9 .6.30 .4
אור 3: נרדפי החוק 9.00 .7.00 .4.30
אור 4: בטי בלו 9.00 .6.30
אור 5: ללא רחמים 9.00 .7.00 .4.30
ערן: המובטל בטיטו 9.00 .7.00 .4.30
תיאטרון ירושלים: מלו 21.45 .18.45

חיפה

אורה: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.15 .7.00 .4.30
חן: בי"ס למשמר אזרחי 9.00 .6.45 .4.30
עצמון 1: ימי הרדיו 9.15 .7.00 .4.30
עצמון 2: המובטל בטיטו 9.30 .7.15 .4.45
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 .7.00 .4.30
פאר: נשק קטלני 9.15 .7.00 .4.30
רון: הברברים 9.00 .6.30 .4
אמפי: מעבר לנשיא 9.15 .7.00 .4.30
אורלי: שם הורד 9.15 .6.45
קרן אור המחודש: לא שם זין 9.15 .7.00

נתניה

שרון: אנשי הפח 9.15 .7 .5
סטודיו: בלון לחופש הגדול 9.15 .7 .5

חולון

כביר: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.10 .7.15 .5
מיגדל: חנות הקטנה והמטריפה 9.30 .6.00
ארמון: לא שם זין 9.00 .7.30 .5

בתיים

עצמאות: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.10 .7.15 .5

הרצליה

היכל: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.10 .7.15 .5.00
מלון דניאל – האודיטוריום:
פיצ'ע בוכטל וילדה קטנה 21.30 .19.15

באר־שבע

חן: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.00 .7.30 .4.30

פתח־תקוה

היכל 1: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.30 .7.15 .5
היכל 2: המובטל בטיטו 9.30 .7.15 .5
היכל 3: ימי הרדיו 9.30 .7.15 .5

עפולה

מיגדלון: המובטל בטיטו 9.30

רעננה

אירות: קוונטום 9.00 .7 .4.30

גבעתיים

הדר: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.30 .7.15 .4.30

ראשון־לציון

רון 1: אסקימו לימון — אהבה צעירה 9.30 .7.15 .4.30
רון 2: המובטל בטיטו 9.30 .7.15 .4.30

כפר־סבא

בית ברל: יהושע יהושע 8.00 .11.59

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 9.7
בדרך לברודווי: 20.30
חווה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 9.7 בשעה 16.00
מעשה בחייל
בשעה 20.30
פולה
בשעה 23.00
מועדון הוידיאו בצוותא
בהנחיית יואב קוטנר
סרוס ספרינגסטין

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בתיים
נווה בתיים — הנביאים 3.

חולון
קופ"ח עין יהב.
אהרון — הוסיין 52.

ירושלים
ביקשר — מחנה יהודה.

נתניה
הרסה — הרצל 24.

פתח־תקוה
מרכז השרון — אהרון קציר 40.

רמת־גן
אסותא — ז'בוטינסקי 41.

תל־אביב
בריאות — המלך ג'ורג' 28.
סניטס — אבן גבירול 83.

חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 33.

רחובות
תשיא — הנשיא הראשון.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה': 16.00 בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים א'־ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.10, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - פנימית, נשים. ביקור חולים - ילדים. הדסה ע"כ — כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד מוסר מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00–20.00, בימי ו' 08.00–13.00 טלפונים: 03-433300, 03-433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ירושלים - 02-245358 ת"א - 226027 (24 שעות) חיפה - 04-229488 (11.00–20.00) גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח לתורים במצוקה בימי ב' ו־ה' - טל. 222732.

"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—24.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנגב 26, קומה ג', טל' [illegible]
פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בטלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 1 (ליד המשביר) קומה ג' טל': 03-285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-5261113
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מיטענים
מוקד עת"א למקרים חשודים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. רמלה — 101, טל' 08-221022. עפולה — טלפון 065-93134. טבעון — 101, טלפון 04-931401. נהריה — טל' 04-825333. בת ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767.

טלקס

ח"כ סרטני: לפטר הדיינים בבאר־שבע

ח"כ אמירה סרטני קראת אתמול לשר־הדתות זבולון המר לטפל בדחיפות בעניינם של עולי אתיופיה בבאר־שבע, שבית הדין הרבני מסרב לטפל בעניינם.

ח"כ סרטני, קוראת לשר המר לפטר את הדיינים בבאר־שבע אם יעמדו בסירובם לטפל בעולי אתיופיה.

בית־הדין הרבני בבאר־שבע מסרב לטפל בגירושיהן של עולים מאתיופיה שנישאו בבאר־שבע ואשר גוירו לחומרה.

שלי יחימוביץ

קייטנה לילדי עקורי בירעם

חברי הקיבוצים סאסא ובירעם הזמינו 100 מילדי עקורי בירעם הנמצאים בקייטנה באתר בירעם להתארח בקיבוציהם. על כך מסר אלי ספרן, חבר קיבוץ סאסא ורכז איזור הצפון של מפ"ם, בתום ביקור שערכה משלחת של חברי שני הקיבוצים ונציגי דור הצעיר של מפ"ם בחיפה בקייטנה.

זו השנה השנייה שקייטנה מסוג זה מתקיימת במקום.

חברי הקיבוצים ומפ"ם הביעו את תמיכתם במאבקם של עקורי בירעם לשוב לכפרם.

מארגני הקייטנה מסרו לחברי הקיבוצים והדור הצעיר של מפ"ם שאין בכוונתם לדרוש אדמות שברשות הקיבוצים והמושבים וכל כוונתם לשוב לבתיהם באתר הישן של הישוב.

יהודה צור

מאסר עולם לרוצח העובדת הסוציאלית במגדל העמק

מאת יואב אביב ושלמה גלזר, כתבי „על המשמר"

מאסר עולם ו־20 שנות מאסר באופן חופף גזר אתמול בית־המשפט המחוזי בנצרת שהתכנס בחיפה על יעקב חסן בן 44 ממגדל העמק, שהורשע ברצח העובדת הסוציאלית אמי לוין.

התקרית האלימה אירעה ביוני אשתקד במשרדי הלשכה הסוציאלית במגדל העמק, שם דקר הנאשם למוות את העובדת הסוציאלית אמי לוין, הוא גם הורשע בכך שדקר בסכין את אשתו רווה בכל חלקי גופה וגרם לה לחבלות. רווה מתה השבוע כתוצאה מדקירות אלה לאחר ששכבה כ„צמח" 13 חודשים. יעקב כהן שנקלע למקום וחש לעזרתן של הנדקרות נדקר אף הוא בבטנו.

השופטים יוסף בהלול, מיכה לינדנשטראוס ואביגדור מישאלי דחו את טענתו של הנאשם כי פעל מתוך „אוטומאטיזם" וקבעו, כי הנאשם היה בהכרה מלאה ומודע לנעשה סביבו בעת שדקר את העובדת הסוציאלית ואת אשתו.

בעת הטיעונים לעונש החל הנאשם להתפרע, ניבל את פיו כלפי בית־המשפט והתביעה והשופטים נאלצו להורות להוציאו מאולם בית־המשפט וגזר־הדין ניתן בפניו.

השופטים גזרו על הנאשם מאסר עולם על רצח העובדת הסוציאלית אמי לוין, 15 שנות מאסר על נסיון לרצח אשתו ו־5 שנות מאסר על גרימת חבלה חמורה ליעקב כהן. העונשים הם חופפים.

שביעות רצון במגדל העמק

שביעות רצון שררה אתמול בלשכת הרווחה במגדל העמק בעקבות גזר־דינו של יעקב חסן. „אנחנו מרוצים מאוד", אמרה מנהלת לשכת הרווחה במגדל העמק, מזל כרמי, „ומקווים שגזר הדין ירתיע אחרים מלתקוף אותנו". היא הוסיפה, כי אין יותר חשש לאלימות במגדל העמק, בשל שמירה המוצבת בלשכת הרווחה ומיכלי גז מרמיע שחולקו לעובדות.

גונדר מימון: מטה מיוחד יפקח על בתי־הסוהר הבטחוניים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

נציב שירות בתי־הסוהר, גונדר דוד מימון, הודיע אתמול על הקמת מטה נפרד ומיוחד לטיפול בבתי־הסוהר הבטחוניים.

מימון דיבר במסיבת עיתונאים בכלא רמלה ומסר, כי מדובר בכעין מיפקדת ביניים בת שלושה אנשים בראשותו של תת־גונדר אפרים שטרצר, שתפקידה להבטיח שליטה טובה יותר במיתקנים הבטחוניים ולדאוג לאחידות הנהלים בכל בתי־הסוהר שבהם מוחזקים מחבלים. על המטה יהיה לקיים את הקשר עם הצלב האדום ועם מתאם הפעולות בשטחים וכד'. התוכנית הותוותה אחרי שביתת הרעב הגדולה שפקדה את בתי־הסוהר הבטחוניים ונמצאת עכשיו בשלבי פיתוח מתקדמים לקראת החלתה בספטמבר השנה, אמר הנציב.

מימון הביע דאגה מהקשיים במציאת אנשים למילוי תפקידים שונים בשירות בתי־הסוהר. הוא התאכזב ממיעוט ההיענות של אנשי צבא משתחררים לעבור לשירות בתי־הסוהר. במיוחד חמורה הבעיה בכלא באר־שבע, שם אין עדיין מועמד לתפקיד מנהל הכלא עם צאתו של המנהל הנוכחי, אשר כהן, ללימודים.

לדברי נציב שירות בתי־הסוהר חסרים היום 89 סוהרים וכ־250 מועמדים נמצאים בתהליכי בדיקה וגיוס.

הגונדר הוסיף, כי נאלץ להוריד את רמת הקריטריונים שהעמיד בפני המועמדים, כיוון שלא היו מספיק אנשים שעמדו בקריטריונים שהוצבו.

על מחנה מעשיהו סיפר, כי הוא מכיל 500 אסירים שהתקבלו בקריטריונים חדשים, כיוון שזה מחנה לשיקום האסיר, ואסירים בעלי פוטנציאל בריחה או משתמשים בסמים לא מגיעים אליו.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־9.7—13.7.87

יום חמישי — 9.7

קיבוץ געש — 13.00 — ח"כ אלעזר גרנות — סמינר נוער מפ"ם.
כפר סתנין — 18.00 — יורם מירון, חוסיין פרס — חוג בית.
סניף יפיע — 19.00 — עבד חמזה — חוג בית.
סניף תל־אביב — 19.00 — אברהם מזרחי, חיים שחורי — מזכירי שכונות ופעילים.
כפר כוכב — 20.30 — אלי ספרן, חוסין פארס — חוג בית

יום שישי — 10.7

סמינר ליוצאי בריה"מ — מסניפי אזור והסביבה
גבעת־חביבה — 10-11.7.87
בהשתתפות: ח"כ חייקה גרוסמן, ח"כ אמירה סרטני
גרגורי קנוביץ, שמחה שוויצר, תזמורת מאזור

יום ראשון — 12.7

סניף קרית מוצקין — 18.00 — רבקה כהן — מועדון ותיקים
סניף תל־אביב — 19.00 — ח"כ אלעזר גרנות — אסיפת חברים

יום שני — 13.7

קיבוץ גל־און — 10.00 — ח"כ אמירה סרטני, בגג'ילה
יום בישוב — 21.00 — חנן ארז — שיחת סיכום

סניף ירושלים — 17.00 — דוד שטוקפיש — מועדון יידיש
סניף גבעתיים — 18.00 — יעקב הורוביץ — מועדון ותיקים
כפר מסר — 19.00 — אילן שדה — חוג בית
כפר דבוריה — 19.00 — אילן אסיה — חוג בית
כפר שובלי — 19.00 — אברהם אחיעזרא — חוג בית

יום שלישי — 14.7

סניף רמת־גן — 10.00 — אברהם אלון — מועדון ותיקים — סרט ודיון
סניף תל־אביב — 10.00 — דוד בן אשר — סיעת מפ"ם במ. הפועלים
סניף חיפה — 17.00 — דב פלג — אסיפת חברים — קרנות פנסיה

טקס הענקת תואר „יקיר דימונה" ליעקב חזן
באולם העיריה בשעה 18.30
בהשתתפות: אלי חללי, ראש העיר
*
כנס מזכירויות סניפי אזור הנגב — עם יעקב חזן
בסניף דימונה, בשעה 19.30
בהשתתפות: חנן ארז, וולדי מורג, יוסי מרציאנו

יום רביעי — 15.7

ישיבת רכזי אזורים — במרכז בשעה 13.00

במרכז מפ"ם — 16.00 — מפגש פעילים בקרב יוצאי בריה"מ

איגוד מקצועי

סמינר עובדי מערכת הבריאות
בגבעת חביבה 10—11.7.87 — בשעה 15.30
בהשתתפות: ח"כ יאיר צבן, פרופ' דורון, יו"ר קופ"ח,
אפרים ז'ילוני, דב פלג, ד"ר ארנסטו קהאן,
ווילי ברנהולץ, נתן בקלר, נטע מן, נעמי ריפתין

יום שבת — 11.7

ירושלים — מלון „השלום" — 8.00 פיני גביש — שבת עיון — עובדי מוסך „מאן"
סניף נצרת — 10.30 — ברוך רקובסקי, דב אלקנתי, שאפיק בזאוני — מפגש פועלי בנין, מחלקת הבניה
קיבוץ גת — 11.00 — נחום שור, פיני גביש — יום עיון לעובדי קואופרטיב „שלב" ראשל"צ

יום שני — 13.7

וועה"פ — הסתדרות: 8.30 — אפרים ז'ילוני — פגישת מזכירי אגודים מקצועיים
בית המרכז — 17.00 — חנן ארז, א. ז'ילוני, נטע מן — תאום מקצועיים: מזון, אירוח, חקלאים
סניף בית־שאן — 18.30 — דב אלקנתי — אסיפת פעילים וועדי עובדים

סרבן גט בן 85 כלוא 26 שנים

אברהם יחיה בן ה־85 יושב בכלא רמלה 26 שנים. הוא האסיר הוותיק ביותר בכל בתי־הסוהר בארץ, הוא מתגורר באגף לחולים כרוניים במחנה מעשיהו שבכלא רמלה. אירוע מוחי שפקד אותו לפני מספר חודשים כמעט גרם למותו.

פשעו: סירוב לתת גט לאשתו.

הוא לא חותם על שום מסמך. לא על היתר לצאת בכלא ולא על אסמכת בגדי אסיר, מחשש שיגניבו לו נייר שיתיר את אשתו. מצב רוחו טוב.

יחיה, שמעולם לא יצא ליום אחד של חופשה מהכלא, וטרם ראה אפילו את מגדל שלום בתל־אביב, ממשיך לחיות אסיר עד יום מותו. אם לא ישנה את דעתו. רוצחים ומועשים מסוכנים ביותר, כבר השתחררו מזמן ויחיה ממשיך לשבת, אמרו בעצב הסוהרים האוהבים את הזקן התשוש. איש נעים הליכות שלא עושה בעיות.

העתונאים פגשו את יחיה בסיור שנערך אתמול במחנה מעשיהו. נציב שירות בתי־הסוהר, דוד מימון, ומנהל הכלא הפתוח, יצחק נור, הדריכו אותם בסיורם.

במפעל „תדיראן" במעשיהו עובד אליעזר אייזנשטיין, מרחובות. אליעזר התעוור כשניסה להתאבד אחרי שרצח את אשתו במהלומות פטיש על ראשו.

בכלא למד העיוור (50) כתב ברייל ולמרות נכותו הוא מצליח במישוש להבריג בורג לאביזר חשמלי מתוצרת המפעל ולהשתכר סכום מכובד בעבודתו. הוא נשפט למאסר 10 שנים. אחרי שהשופט מצא שנענש דיו בידי שמיים, סיפרו הסוהרים. ילדיו לא מבקרים אותו, הם לא סלחו לו את רצח אמם, אמרו הסוהרים. (עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 7.7.87

	יחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6688	1.6896	1.6766
דולר אמריקני	1	1.57	1.64	1.6025	1.6225	1.6103
מרק גרמני	1	0.85	0.89	0.8694	0.8803	0.8729
לירה שטרלינג	1	2.55	2.67	2.5920	2.6244	2.6028
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2606	0.2638	0.2622
ין יפאני	100	1.05	1.10	1.0651	1.0784	1.0700
גילדר הולנדי	1	0.75	0.79	0.7716	0.7812	0.7755
פרנק שווייצרי	1	1.02	1.07	1.0411	1.0541	1.0444
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2495	0.2526	0.2508
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2379	0.2408	0.2390
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2291	0.2319	0.2302
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3583	0.3627	0.3660
דולר קנדי	1	1.19	1.25	1.2106	1.2257	1.2166
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.18	1.1331	1.1472	1.1389
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.79	0.7780	0.7877	0.7837
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4190	0.4242	0.4210
שילינג אוסטרי	10	1.21	1.27	1.2358	1.2512	1.2417
לירה איטלקית	1,000	1.18	1.25	1.2021	1.2171	1.2063

בפלילים

מחנכת ועובדת סוציאלית העלימו תלונה על אונס

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

שופט בית־משפט השלום בבאר־שבע מתח אתמול ביקורת חריפה על מחנכת ועובדת סוציאלית שהסתירו, לדבריו, מהמשטרה במשך 4 חודשים תלונה של תלמידה מנתיבות על כך שאחיה אנס אותה.

בפני השופט יצחק זלצמן הובא ארם בן 26 מהעיירה נתיבות, שאחותו התלוננה נגדו, כי אנס אותה לפני 4 חודשים. החשוד הכחיש את ביצוע האונס באחותו וטען, שרק היכה אותה, כדי שלא תצא עם נערים.

השופט קבע, כי הפרשה היתה ידועה זמן רב למחנכת הכיתה של הנערה ולעובדת הסוציאלית, שגם דאגו להביא את התלמידה לבדיקה אצל רופא. אך לא מצאו לנכון להודיע על כך למשטרה.

„אני נחרד מן המחשבה עד לאן מסוגלים אנשים להגיע כדי לחפות על מעשים נוראים ובלבד ששמם או שם המוסד בו הם פועלים לא ייפגע" — אמר השופט.

השופט האריך את מעצרו של האח בחמישה ימים והורה לשלוח העתקים מהחלטתו לשרי החינוך, העבודה והרווחה והמשטרה, כדי למנוע הישנות מקרים מסוג זה בעתיד.

כספם של המהמרים נשר על ראשי הבלשים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

משטרת תל־אביב עצרה אתמול 19 חשודים במשחקי קוביה והחרימה 22,090 ש"ח ו־1800 דולר במהלך פשיטה על בניין בשוק העלייה בו התנהלו משחקים אסורים.

בלשי מחלק המוסר בראשותו של רב־פקד שלום פריש הגיעו למקום בשעה 5 אחה"צ והבחינו שבמקומות שונים בבניין ניצבים תצפיתנים שתפקידם להודיע על בוא המשטרה ולבדוק את הבאים, ומי שאינו מוכר לא זוכה בהיתר כניסה. פתיחת הדלת מתאפשרת רק עם בוא אחד התצפיתנים ולאחר זיהוי הנכנס.

הבלשים המתינו ליציאת אחד השחקנים ופרצו פנימה בטרם הספיקו התצפיתנים להזהיר את חבריהם.

הבלשים תפסו את השחקנים „על חם" ואחד מהם השליך את כספו דרך החלון והשטרות נפלו על ראשי הבלשים שהקיפו את הבניין.

למבל ואלכס ארד
אתכם בצער במות
האב
בנבר
קיבוץ רמות־מנשה

ביום השנה לפטירתה של
בתנו היקרה
רעיה בר־מצרא
נתייחד עם זכרה
העליה לקבר ביום א' ה־12.7.87, בשעה 14.30
ההתכנסות במועדון בשעה 15.00
המשפחה וקיבוץ מצר

למשפחת קנטרוביץ
אתכם באבלכם הכבד
במות בתכם
אוסנת (אוסי)
משפחות: בלוך, הורמן, לאופר

לחברתנו צילה סילה ולמשפחה
משתתפים באבלכם במות
האב־הסב
בית נגבה

לגלעד שושן — קיבוץ שניר
משתתפים בצערך הכבד
במות
אביך ז"ל
הנהלת פיתוח הגליל בע"מ

מאמצים לשכנע את רבין לקבל הפשרה בעניין הלביא

ראשי התעשיה האווירית ייפגשו היום עם שרי הביטחון והאוצר למטרה זו ● גורמים בכירים: ללא תמיכת רבין לא יצליחו פרס ושמיר להעביר הצעת הפשרה

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

מועצת המנהלים של התעשיה האווירית תיפגש היום במשרד־הביטחון בת"א עם שר־הביטחון יצחק רבין ועם שר־האוצר משה נסים בנושא פרוייקט הלביא.

הפגישה מתקיימת על־פי בקשת ראשי התעשייה האווירית ובמסגרתה ינסו כנראה לשכנע את שני השרים לקבל את הצעת הפשרה שתאפשר את המשך הפרוייקט.

מחר בבוקר תתכנס במשרד־הביטחון מליאת הוועדה המשותפת לוועדת החוץ והביטחון ולוועדת הכספים של הכנסת כדי להמשיך ולשמוע סקירות מפי ראשי צה"ל ומערכת הבטחון על המשמעויות הבטחוניות והכלכליות של המשך הפרוייקט.

גורמים בטחוניים הדגישו אתמול באוזני כתבנו, כי שר־הבטחון יצחק רבין נחוש בדעתו שיש לבטל את פרוייקט הלביא. המקורות ציינו עוד, כי שר האוצר משה ניסים הדגיש מספר פעמים בימים האחרונים כי לא יתן תוספת של פרוטה אחת לא לצה"ל ולא ללביא.

גורמים בכירים העוסקים בנושא זה אומרים, כי הצעת הפשרה אליה חותרים עתה פרס ושמיר בנושא הלביא הינה חסרת סיכוי אם לא ישיגו השניים את תמיכתו של שר־הביטחון. „פרס ושמיר יודעים היטב כי אינם יכולים לצאת נגד עמדתו של רבין", אמרו.

להכריע לגופו של עניין

„יש להכריע על המשך או הפסקת הלביא במנותק מתקציב הבטחון עקב מהותו ומשקלו של הפרוייקט" — אמר שר־הכלכלה והתקשורת גד יעקבי בפתיחת דיוני המועצה לתיכנון לאומי שדנה אתמול על תפיסת הבטחון של ישראל לקראת שנות ה־90.

הוא הוסיף, כי על ההכרעה להיגזר משיקולים לאומיים של חוסן כלכלי, יכולת טכנולוגית ומדעית והיקף התעסוקה במשק. ההיבט הצבאי הוא בעל משקל ורלבנטיות, אך אינו היחידי.

השר יעקובי ציין, כי בקביעת תפיסת הבטחון של ישראל יש לקחת בחשבון הבטים נוספים ביניהם: היבטים כלכליים, חברתיים, היקף הסיוע הצבאי והאזרחי מארה"ב מדיניות ארה"ב במזרח התיכון וההתפתחויות המשתנות באיזור.

הוא הוסיף, כי גודל תקציב הבטחון צריך להיות על פי האיומים שאנו עומדים בפניהם ומנותק מסוגיית הלביא.

„הצטרפו לצבאות השם" — קורא רב צבאי במיסמך שהפיץ בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מסמך צבאי בחתימתו של רב חטיבתי, הקורא באופן ברור לחזרה בתשובה חולק באחרונה לחיילים המשרתים ביחידת ד.צ. 02615. המסמך, המשתרע על פני שני עמודים, שנכתב ע"י הרב סגן יעקב סטפנסקי, הועבר לידי ח"כ רן כהן, שפנה בעניין זה בשאילתה לשר־הבטחון.

במסמך כותב הרב לחייליו: „בחייך האזרחיים אתה רץ. אתה עמל קשה לפרנסתך. אין לך זמן לחשוב. בימי המילואים הקדש קצת זמן לנשמתך היהודית. עמוד וחשוב. בוא נשוחח... מפקד טייסת שב בתשובה ולומד בישיבה בנגב. חברו, טייס פנטום. וכן קציני שריון יושבים באוהלה של תורה ולומדים את יהדותם. מכל ענף ומכל מקצוע יש כבר מישהו שהקדים אותך וחזר בתשובה. בוא גם אתה. נמצא לך שותפים. אינך הראשון ורבים יבואו אחריך".

הרב יעקב סטפנסקי קורא לחייליו לא להסתפק בשירות בצה"ל בלבד ולהצטרף גם לצבאות ה'. „חייל המתגייס לצבא פושט את בגדיו האזרחיים הופך למספר צבאי. אין לו רצון עצמי. כי פקודת מפקדיו כופה עליו סדר חיים צבאי. אולם בשלבים המתקדמים הוא רואה לפניו אפשרויות קידום ועלייה בסולם הדרגות. כך גם יהודי המתגייס לצבאות ה'. ככל שתלמד ותשקיע יותר תהיה יהודי גדול יותר. בוא נשוחח, פגוש את יהדותך". נאמר במסמך.

ח"כ רן כהן שואל את שר־הביטחון בעניין זה. כיצד יתכן שלמרות הוראות מפורשות שלו ושל ראש אכ"א ממשיכים רבנים צבאיים לעשות ככל העולה על רוחם. כהן טוען, כי רב צבאי מעמיד את צה"ל כמנוגד ליהדות.

מזכירי תנועת המושבים קוראים למרד חקלאי נגד „הגיבנת הכספית"

מאת יוסף גלילי ויצחק שור, כתבי „על המשמר"

„הטיפול במיגזר ההתיישבותי־חקלאי בשנה האחרונה הינו ביזיון וסכנה אמיתית לקיומו. אנו חוזרים לצעירינו להצעתנו מלפני חודש לפתוח במרד חקלאי להסרת הגיבנת הכספית שהצמיחו על גבי החקלאים בשנים האחרונות".

דברים אלה נאמרו במברק ששיגרו אתמול מזכירי תנועת המושבים למזכירי הקיבוץ הארצי, התק"ם והקיבוץ הדתי.

בהמשך המברק נאמר, כי טיפול שגרתי במסגרת מוסדות המדינה סופו הרס ההתיישבות על כל מגזוריה, הקיבוציים והמושביים, מכל הגוונים הפוליטיים.

על המברק חתומים גדליה גל ויוחנן דניאל, מזכירי תנועת המושבים.

בדיקה מקיפה

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תבע אתמול מן הוועדה לביקורת המדינה כי תבהיר לכל הנוגעים בדבר שיהיו התנייה וזיקת גומלין (לינקג') בין החלטת הוועדה לפנות למבקר המדינה בעניין המושבים לבין מתן פתרון מיידי למצוקתם.

לדעת צבן צריכה הוועדה לבקש מן המבקר כי יגיש חוות דעת על שורשי המשבר במושבים ביחס לעבר, אך לא לפני שתתקבל החלטה לפתור את המצוקה הרוחקת בהווה. בדיקת המבקר צריכה לבחון את התופעה של ריבית הנשך ששילמו ומשלמים המושבים, מדיניותה הכוללת של הממשלה כלפי המגזר החקלאי, תופעות של ניהול כושל ושל עיוות נורמות חברתיות־מוסריות.

אילו היה המרכז החקלאי משכיל להקים בעצמו ועדת מומחים, ברמת אמינות גבוהה, לא היו נזקקים לפנייה למבקר, אמר צבן.

מנכ"ל משרד המבקר, עו"ד יאיר הורביץ, אמר, כי יקשה על המבקר לקיים בדיקה מקיפה משום שהמושבים אינם גוף מבוקר.

יו"ר המחלקה להתיישבות בסוכנות, נסים זווילי הטיל את האשמה למשבר על ממשלת הליכוד, שבתקופת האינפלציה פיגרה בהעברת 40 מיליון דולר אשר אושרו. בכך גרמה להידרדרות.

יו"ר סיעת־הליכוד, חיים קופמן, אמר, שהאוצר צריך להעביר מיד למושבים בקו העימות, הגולן והבקעה 150 מיליון דולר. את הסכום הזה יש להעביר לפני גיבוש תוכנית הסיוע הכוללת, לכל המושבים שבמצוקה — סבור קופמן.

„אמהות רוצות שלום"

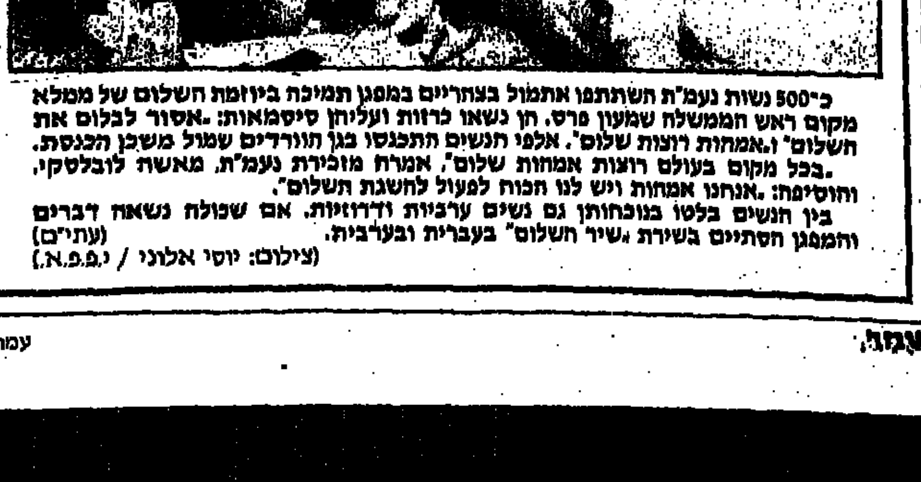

כ־500 נשות נעמ"ת השתתפו אתמול בצהריים במפגן תמיכה ביוזמת השלום של ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס. הן נשאו כרזות ועליהן סיסמאות: „אסור לבלום את השלום" ו„אמהות רוצות שלום". אלפי הנשים התכנסו בגן הוורדים שמול משכן הכנסת.

„בכל מקום בעולם רוצות אמהות שלום", אמרה מזכירת נעמ"ת, מאשה לובלסקי, והוסיפה: „אנחנו אמהות ויש לנו הכוח לפעול להשגת השלום".

בין הנשים בלטו בנוכחותן גם נשים ערביות ודרוזיות. אם שכולה נשאה דברים והמפגן הסתיים בשירת „שיר השלום" בעברית ובערבית. (עתי"ם)

(צילום: יוסי אלוני / י.פ.פ.א.)

ביקורת חצות

מופע בגובה החזה

המופע של סמנטה פוקס בסינרמה הוא אחד המופעים היותר מרגיזים שראיתי בתקופה האחרונה. כרושה לאינטליגנציה, למוזיקה ולטעם הטוב. אני לא יודע מה הטעם שמצאו להביא אותה. לא חסרות לנו צרות?

הסינרמה היתה מלאה בקהל צעיר, ילדים ממש, שצווחו מסביב לבמה המסודרת כמו לתצוגת אופנה. אין מוזיקה במופע הזה. רק מיניות זולה, הופעה בגובה החזה.

פוקס, לבושה בג'ינס עם שסע עמוק מאחור, מנסה לגרות את הקהל שנענה לה בהערצה. אני לא מבין למה. היא אפילו לא יפה. הדבר הטוב ביותר שאפשר לעשות במקרה הזה הוא פשוט להתעלם ממנה. היא הזכירה לי סמנטה אחרת זאת מהסידרה בטלוויזיה. במהלך המופע מצאתי את עצמי יושב ומתפלל שהיא תופיע ותעלים בחיוך הקסום שלה את הדבר הזה שעל הבמה. זה לא קרה. לצערי.

היום מופע נוסף. ראו הוזהרתם.

יוסי ונונו

עובדי „מנועי בית־שמש" מוחים על עיקול המשכורות

מאת כתבנו לענייני עבודה

עובדי „מנועי בית־שמש" יפגינו הבוקר מול משרדי המועצה המקומית בעיירה במחאה על ההחלטה להטיל עיקול על משכורות העובדים האמורות להיכנס היום לחשבונות הבנק שלהם.

לדברי אנשי הוועד מוכן ראש המועצה לבטל את העיקול בתנאי שיקבל מידיהם מכתב התנצלות המגנה את האשמות כלפיו כי התחזה לעובד המפעל ונסע לחוץ־לארץ על חשבון המפעל. מסמכים מחשידים בעניין זה העביר זה לא מכבר למשטרה חבר הכנסת רן כהן.

ועד ההורים המרכזי תומך בתוכנית שושני

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

יו"ר ועד ההורים המרכזי, משה מזרחי, הביע אתמול תמיכה בתוכניתו של מנכ"ל משרד־החינוך־והתרבות, ד"ר שמשון שושני, לפתוח את אזורי הרישום לחטיבות הביניים.

אחת הסיבות לתופעות של כשלון האינטגרציה היא היעדר מוטיבציה מצד מנהלים לקלוט את החלשים, אמר משה מזרחי, ואילו לפי תוכנית שושני יוכלו מנהלים לקבל את החזקים רק אם קלטו 30־40 אחוז של חלשים. משה מזרחי סבור שאת האינטגרציה יש להתחיל מוקדם יותר ולא להמתין לסוף בית הספר היסודי.

נער בן 14 — הוא שגילה את צוללני „א־צעיקה"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

נער בן 14 שרכב על טוסטוס בכביש החוף בדרום לבנון הוא שגילה ביום שישי האחרון את שני הצוללנים חברי ארגון „א־צעיקה" שנחתו מהים בחוף לבנון במטרה לבצע פיגוע מיקוח בישראל.

הנער, המשתייך כנראה לצד"ל, רכב על הקטנוע ולפתע זיהה את השניים. הוא מיהר לדווח על כך לאחיו המשרת במתקן של צד"ל באזור שיחד עם חבריו יצאו למקום וחיסלו את שני המחבלים.

גורם צבאי בכיר בגבול הצפון שיבח את דרך הפעולה של צד"ל באומרו: „בלי כל סיוע ארטילרי, בלי תגבורות ומסוקים פעלו חיילי צד"ל כפי שמתחייב והשלימו את משימתם".

גם שר־הבטחון, שביקר השבוע בדרום־לבנון, שיבח את צד"ל על שיפור יכולתו המקצועית.

אנו משתתפים בצערם של
יפה ויצחק צינר וכל המשפחה
במות האחות
ריעה טרטנר
בית חזורע

ללאה, למשפחה
ולקיבוץ עברון
משתתפים באבלכם הכבד במות
שאול שרשן
חברי ההשלמה
וקיבוץ עין־המפרץ

אנו משתתפים בצערם של חברנו
מיכאל קרן ומשפחתו
במות אביו
יוסף קרן ווישליצר
קיבוץ להבות הבשן

מזג אוויר

הטמפרטורות: ירושלים 17 עד 28, תל־אביב 23 עד 29, חיפה 23 עד 30, רמת־הגולן 17 עד 30, נהריה 18 עד 31, טבריה 23 עד 36, עפולה 20 עד 32, השומרון 19 עד 30, לוד 21 עד 31, ירדן 22 עד 37, עזה 22 עד 29, באר־שבע 30 עד 33, אילת 25 עד 40 מעלות. (עתי"ם)